- Vultum Dei Quaerere
- Cor Orans
- Ecclesiae Sponsae Imago

Drie teksten over het vrouwelijke religieuze leven, samengesteld en geautoriseerd door de Commissio Mixta, de overlegcommissie van de Konferentie Nederlandse Religieuzen en de Nederlandse Bisschoppenconferentie.

DE GEAUTORISEERDE NEDERLANDSE VERTALING

Kerkelijke Documentatie 2019 NR. 2
Uitgave van het Secretariaat Rooms-Katholiek Kerkgenootschap

KERKELIJKE DOCUMENTATIE

2019 / NUMMER 2

VULTUM DEI QUAERERE
COR ORANS
ECCLESIAE SPONSAE IMAGO

Kerkelijke Documentatie is een uitgave van het
Secretariaat Rooms-Katholiek Kerkgenootschap

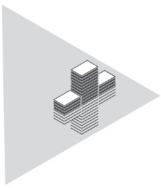

Colofon

Kerkelijke documentatie is een uitgave van de afdeling Pers & Communicatie van het Secretariaat van het Rooms-Katholiek Kerkgenootschap (SRKK).

© 2019 Liberia Editrice Vaticana/SRKK

Vertaling Vultum Dei Quaerere en Ecclessiae Sponsae Imago uit het Italiaans: drs. H.M.G. Kretzers
Vertaling Cor Orans uit het Engels:
Zrs Benedictinessen te Oosterhout
Eindredactie
Vultum Dei Quaerere: mgr. J. Van Burgsteden en Prof. dr. mr. P.J.E. Chatelion Counet l.i.c.;
Ecclesiae Sponsae Imago: dr. L.J.M. Hendriks;
Cor Orans: mgr. dr. J.W.M. Liesen.
Trefwoordenlijst en bijbelregister *Vultum Dei Quaerere:*
www.rkdocumenten.nl
Afbeelding omslag: katholiekleven.nl
Vormgeving en druk: Libertas Pascal, Utrecht
Algehele coördinatie: A. Kruse MA, SRKK
Prijs: € 15,00 (excl. behandelingskosten)

Deze uitgave kan worden besteld bij het bisdom van Breda:
Veemarkstraat 48, 4811 ZH Breda, e-mail: bestel@rkk.nl.
Kerkelijke documentatie op internet: www.rkkerk.nl

INHOUDSOPGAVE

I. VULTUM DEI QUAERERE 5
Het Gelaat van God zoeken, constitutie van
paus Franciscus over het vrouwelijke contemplatieve leven.

II. COR ORANS 55
Een instructie voor de toepassing van *Vultum Dei Quaerere*,
door de Congregatie voor de Instituten van het Godgewijde
Leven en Sociëteiten van Apostolisch Leven.

III. ECCLESIAE SPONSAE IMAGO 129
Een instructie over de ordo virginum, de orde van Godgewijde
maagden door de Congregatie voor de Instituten van het
Godgewijde Leven en Sociëteiten van Apostolisch Leven.

VULTUM DEI QUAERERE

HET GELAAT VAN GOD ZOEKEN – OVER HET VROUWELIJKE CONTEMPLATIEVE LEVEN

PAUS FRANCISCUS – APOSTOLISCHE CONSTITUTIE

29 juni 2016

INHOUDSOPGAVE

Inleiding 9

Achting, lof en dank voor het gewijde leven en het contemplatieve monastieke leven 13

Begeleiding en leiding van de Kerk 15

Wezenlijke elementen van het contemplatieve leven 18

Thema's als onderwerp van onderscheiding en herziening van de normen 21
- Vorming 21
- Gebed 23
- De centrale plaats van het Woord van God 25
- De Sacramenten van Eucharistie en Verzoening 27
- Broeder- en zusterlijk leven in gemeenschap 29
- De autonomie van de kloosters 31
- De federaties 32
- De clausuur 32
- Het werk 33
- De stilte 34
- De communicatiemiddelen 35
- De ascese 35

Het getuigenis van de monialen 37

Afsluitende bepalingen 39

Slotbepaling 45

Registers 47
- Documentreferenties 47
- Bijbelreferenties 51

INLEIDING

1. Het zoeken naar het Gelaat van God loopt door de geschiedenis van de mensheid heen, die van oudsher is geroepen tot een dialoog van liefde met de Schepper.[1] Man en vrouw hebben immers een niet te onderdrukken religieuze dimensie die hun hart richt op het zoeken naar de Absolute, God, aan wie zij niet altijd bewust behoefte gevoelen. Dit zoeken verenigt alle mensen van goede wil. Ook velen die zich als niet gelovig bekennen, erkennen dit diepe verlangen van het hart, dat in iedere man en vrouw woont en hen bezielt gepassioneerd te verlangen naar geluk en volheid, maar nooit verzadigt van vreugde.

De heilige Augustinus heeft in zijn *Belijdenissen* dit doeltreffend uitgedrukt: "U hebt ons voor U gemaakt en onrustig is ons hart, totdat het rust in U".[2] Een onrust van het hart die voortkomt uit het diepe gevoel dat God het eerst de mens zoekt en hem op mysterieuze wijze naar zich toe trekt.

De dynamiek van het zoeken toont aan dat niemand voor zichzelf voldoende is, en brengt met zich mee dat men in het licht van het geloof op weg gaat om buiten een op zichzelf betrokken ik te treden, aangetrokken door het Gelaat van de heilige God en tegelijkertijd door de "heilige grond die de ander is",[3] om een diepere gemeenschap te ervaren.

Deze ware pelgrimstocht op zoek naar de ware God, die krachtens het doopsel eigen is aan iedere christen en iedere Godgewijde persoon, wordt door de werking van de Heilige Geest een *sequela pressius Christi*, een weg

1 Vgl. Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie, past. const. *Gaudium et spes*, 19.
2 I, 1, 1: *PL* 32, 661.
3 Vgl. apost. exhort. *Evangelii gaudium* (24 november 2013), 169: *AAS* 105 (2013), 1091.

van eenwording met Christus, de Heer, die met een bijzondere doeltreffendheid tot uitdrukking wordt gebracht door de toewijding aan God en in het bijzonder door het monastieke leven, dat vanaf het begin wordt beschouwd als een bijzondere manier van de verwezenlijking van het Doopsel.

2. Gewijde personen*, die door de wijding zelf "de Heer op een bijzondere manier, op profetische wijze volgen",[4] zijn geroepen de tekenen te ontdekken van Gods tegenwoordigheid in het dagelijks leven, wijze gesprekspartners te worden die de vragen die God en de mensheid ons stellen, te herkennen. De grote uitdaging voor iedere gewijde persoon is het vermogen God te blijven zoeken "met de ogen van het geloof in een wereld die van zijn aanwezigheid geen weet heeft",[5] en daarbij de man en de vrouw van vandaag opnieuw een kuis, arm en aan Christus gehoorzaam leven voorhoudt als geloofwaardig en betrouwbaar teken en zo "levende exegese wordt van het Woord van God".[6]

Vanaf het ontstaan in de Kerk van een leven van bijzondere toewijding hebben mannen en vrouwen die door God zijn geroepen en op Hem verliefd zijn geworden, een bestaan geleid dat geheel is gewijd aan het zoeken naar zijn Gelaat, in het verlangen God te vinden en te aanschouwen in het hart van de wereld. De aanwezigheid van gemeenschappen die als een stad zijn gelegen op een berg en als een lamp zijn geplaatst op een standaard (vgl. Mat. 5, 14-15), is, zij het in de eenvoud van leven, zichtbaar een afbeelding van het doel waarnaar de hele kerkgemeenschap op weg is, die "trekt over de wegen van de tijd met de ogen gericht op het toekomstig

4 Apost brief *Aan alle gewijde mannen en vrouwen ter gelegenheid van het Jaar van het Gewijde Leven* (21 november 2014), II, 2*: AAS* 106 (2014), 941.
5 Johannes Paulus II, postsyn. apost exhort. *Vita consecrata* (25 maart 1996), 68: *AAS* 88 (1996), 443.
6 Benedictus XVI, postsyn. apost. exhort. *Verbum Domini* (30 september 2010), 83: *AAS* 102 (2010), 754.

* Opmerking van de vertalers: De vertaling 'gewijd' volgt de in de CIC gehanteerde vertaling van 'consecrate'. Consecrate verwijst niet naar de sacramentele wijding tot diaken en priester, maar naar de wijding door de professie van de Evangelische Raden (zie can. 573 § 1 CIC.

herstel van alle dingen in Christus",[7] en zo de hemelse heerlijkheid aankondigt.[8]

3. Als voor alle gewijden de woorden van Petrus: "Heer, het is goed dat wij hier zijn" (Mat. 17, 4) een bijzondere weerklank vinden, *"wijden"* contemplatieve personen, die in diepe verbondenheid met alle andere roepingen van het christelijk leven "stralen zijn van het ene licht van Christus, dat zich op het gelaat van de Kerk weerspiegelt"[9] "door een specifiek charisma *veel tijd van hun dagen aan het navolgen van de Moeder van God*, die voortdurend de woorden van haar Zoon en alles wat Hem overkwam, overwoog (vgl. Luc. 2, 19.51), en van Maria van Bethanië, die, gezeten aan de voeten van de Heer, luisterde naar zijn woorden (vgl. Luc. 10, 38)".[10] Hun leven, "dat met Christus is verborgen in God" (vgl. Kol. 3, 3) wordt zo de afbeelding van de onvoorwaardelijke liefde van de Heer, de eerste contemplatieve Persoon; het wijst op het christocentrisch streven van heel hun leven, zodat zij met de apostel kunnen zeggen: "Voor mij is leven Christus!" (Fil. 1, 21) en brengt het alles omvattende karakter tot uitdrukking dat de diepe dynamiek vormt van de roeping tot het contemplatieve leven.[11]

Als mannen en vrouwen die in dezelfde menselijke geschiedenis leven, plaatsen de contemplatieven, aangetrokken door de schittering van Christus, "aan wie geen mens gelijk is in edele gestalte" (Ps. 45, 3), zich in het hart zelf van de Kerk en de wereld[12] en vinden in het steeds onvoltooide zoeken naar God het belangrijkste teken en criterium van de authenticiteit

---

7 Johannes Paulus II, postsyn. exhort. *Vita consecrata* (25 maart 1996), 59: *AAS* 88 (1996), 432.
8 Vgl. *CIC* can. 573/1.
9 Johannes Paulus II, postsyn. exhort. *Vita consecrata* (25 maart 1996), 16: *AAS* 88 (1996), 389.
10 Benedictus XVI, postsyn. apost. exhort. *Verbum Domini* (30 september 2010), 83: *AAS* 102 (2010), 754.
11 Vgl. Johannes Paulus II, postsyn. exhort. *Vita consecrata* (25 maart 1996), 18: *AAS* 88 (1996), 391-392.
12 Vgl. Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie, dogm. const. *Lumen gentium* 44; Johannes Paulus II, postsyn. exhort. *Vita consecrata* (25 maart 1996), 3.29: *AAS* 88 (1996), 379.402.

van hun gewijde leven. De heilige Benedictus, vader van het westerse monnikendom, onderstreept dat hij een monnik is die God gedurende zijn hele leven zoekt, en hij vraagt bij degene die naar het monastieke leven streeft, te onderzoeken "*si revera Deum quaerit*", of hij werkelijk God zoekt.[13]

In het bijzonder hebben talloze gewijde vrouwen in de loop van de eeuwen tot aan onze dagen "hun hele leven en alles wat zij doen op het beschouwen van God"[14] gericht en blijven dit doen als teken en profetie van de Kerk als maagd, bruid en moeder, levend teken van en herinnering aan de trouw waarmee God door de gebeurtenissen van de geschiedenis heen zijn volk blijft steunen.

Het monastieke leven, een element van eenheid met de andere christelijke godsdiensten,[15] krijgt vorm in een eigen stijl, die profetie en teken is en "alle leden van de Kerk krachtig kan en moet aantrekken om de plichten van hun christelijke roeping met ijver na te komen".[16] De biddende gemeenschappen en in het bijzonder die van vrouwelijke contemplatieven, "die in de vorm van een afscheiding van de wereld inniger met Christus, het hart van de wereld, zijn verbonden",[17] houden geen volmaaktere verwezenlijking van het Evangelie voor, maar vormen door de eisen van het Doopsel te realiseren een instantie van onderscheiding en oproep ten dienste van de Kerk: een teken dat wijst op een weg, een zoeken, waarbij het gehele volk van God wordt herinnerd aan de eerste en laatste zin van hetgeen het beleeft.[18]

13 *Regel* 58, 7.
14 Johannes Paulus II, postsyn. exhort. *Vita consecrata* (25 maart 1996), 8: *AAS* 88 (1996), 382-383.
15 Id., apost. brief *Orientale lumen* (2 mei 1995), 9: *AAS* 87 (1995), 754.
16 Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie, dogm. const. *Lumen gentium*, 44.
17 Benedictus XVI, postsyn. apost. exhort. *Verbum Domini* (30 september 2010), 83: *AAS* 102 (2010), 754.
18 Vgl.Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie, decr. *Perfectae caritatis,* 5.

Achting, lof en dank voor het gewijde leven en het contemplatieve monastieke leven

5. Vanaf de eerste eeuwen heeft de Kerk een grote achting en oprechte liefde getoond ten opzichte van mannen en vrouwen die, de oproep van de Vader en de drijfkracht van de Geest volgend, ervoor hebben gekozen Christus "van meer nabij"[19] te volgen om zich aan Hem met een onverdeeld hart (vgl. 1 Kor. 7, 34) toe te wijden. Bewogen door een onvoorwaardelijke liefde voor Christus en de mensheid, vooral voor de armen en de lijdenden, zijn zij geroepen in verschillende vormen - gewijde maagden, weduwen, heremieten, monniken en monialen, mannelijke en vrouwelijke religieuzen - het aardse leven van Christus in kuisheid, armoede en gehoorzaamheid na te volgen.[20]

Het contemplatieve monastieke leven, dat voor een groot gedeelte uit vrouwen bestaat, is geworteld in de stilte van het klooster en brengt kostbare vruchten voort van genade en barmhartigheid. Het vrouwelijke contemplatieve leven heeft in en voor de Kerk steeds het biddend hart vertegenwoordigd, als bewaker van belangeloosheid en rijke apostolische vruchtbaarheid, en is een zichtbare getuige geweest van het mysterie en de veelvormige heiligheid.[21]

Vanaf de oorspronkelijke individuele ervaring van aan Christus toegewijde maagden, als een spontane vrucht voortgevloeid uit de eis van een antwoord van liefde op de liefde van Christus de Bruidegom, is men spoedig overgegaan tot een definitieve status en een orde, erkend door de Kerk, die de professie van publiekelijk verklaarde maagdelijkheid begon te aanvaarden. In de loop van de eeuwen verenigde zich het merendeel van de gewijde maagden in vormen van kloosterleven en de Kerk zorgde in haar bekommerdheid ervoor deze te bewaken met een passende discipline,

19 *Ibid*., 1.
20 Vgl. Joha`nnes Paulus II, postsyn. exhort. *Vita consecrata* (25 maart 1996), 14: *AAS* 88 (1996), 387.
21 Vgl. Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie, dogm. const. *Lumen gentium*, 46; Id., decr. *Christus Dominus*, 35; Id., decr. *Perfectae caritatis*, 7, 9; *CIC*, can. 674.

op grond waarvan in de clausuur werd voorzien als bewaking van de geest en de puur contemplatieve doelstelling die deze kloosters zich stelden. Mettertijd ontstonden dus door een synergie tussen de werking van de Geest, die werkzaam is in het hart van de gelovigen en steeds nieuwe vormen van navolging doet ontstaan, en de moederlijke en bekommerde zorg van de Kerk, de vormen van contemplatief en volledig contemplatief leven[22] zoals wij die vandaag kennen. Terwijl in het Westen de contemplatieve geest zich opsplitst in een veelheid van charisma's, heeft hij in het Oosten een grote eenheid bewaard,[23] maar getuigt daarbij nog altijd en hoe dan ook van de rijkdom en de schoonheid van een leven dat geheel aan God is gewijd.

In de loop van de eeuwen heeft de ervaring van deze zusters, die haar middelpunt heeft in de Heer als eerste en enige liefde (vgl. Hos. 2, 21-25), rijke vruchten van heiligheid en zending voortgebracht. Hoeveel apostolische doeltreffendheid straalt er uit van de kloosters door middel van gebed en offer! Hoeveel vreugde en profetie roept de stilte van de kloosters de wereld toe!

Laten wij voor de vruchten van heiligheid en genade die de Heer van oudsher heeft doen ontstaan door het vrouwelijke monastieke leven, voor de "allerhoogste, almachtige en goede Heer" de hymne van dank aanheffen: "Wees geprezen".[24]

6. Dierbare contemplatieve zusters, wat zou de Kerk zonder u zijn en wat degenen die aan de rand van de mensheid leven en werken op de voorposten van de evangelisatie? De Kerk waardeert zeer uw leven dat geheel wordt weggeschonken. De Kerk rekent op uw gebed en uw offer om aan mannen en vrouwen van onze tijd de blijde boodschap van het Evangelie te brengen. De Kerk heeft u nodig!

22 Vgl. *CIC* can. 667 § 2-3.
23 Vgl. Johannes Paulus II, apost. ``*ied,* 1: FF 263.
24 Franciscus van Assisi, Zonnelied, 1: FF 263.

Het is niet gemakkelijk voor deze wereld, althans dat grote gedeelte ervan dat gehoorzaamt aan de economische en consumistische logica van de macht, uw bijzondere roeping en uw verborgen zending te begrijpen, maar zij heeft hier toch een geweldige behoefte aan. Zoals een zeeman op volle zee om de haven te bereiken de vuurtoren nodig heeft die de koers aangeeft, zo heeft de wereld u nodig. Weest vuurtorens voor hen die dichtbij en vooral voor hen die veraf zijn. Weest fakkels die de weg van mannen en vrouwen begeleiden in de donkere nacht van de tijd. Weest schildwachten van de morgen (vgl. Jes. 21, 11-12) die het opkomen van de zon aankondigen (vgl. Luc. 1, 78). Wijst ons met uw omgevormd leven en eenvoudige woorden, in stilte overwogen, op Hem die de weg, de waarheid en het leven is (vgl. Joh. 14, 6), de enige Heer, die volheid biedt voor ons bestaan en leven in overvloed schenkt (vgl. Joh. 10, 10). Roept ons toe, zoals Andreas Simon: "Wij hebben de Messias gevonden" (vgl. Joh. 1, 41); verkondigt, zoals Maria Magdalena op de morgen van de verrijzenis: "Ik heb de Heer gezien" (Joh. 20, 18). Houdt de profetie van uw weggeschonken bestaan levend. Weest niet bang de vreugde van het evangelische leven overeenkomstig uw charisma te beleven.

Begeleiding en leiding van de Kerk

7. Het leergezag van het Concilie en van de paus heeft altijd door middel van belangrijke uitspraken een bijzondere zorg aan de dag gelegd ten opzichte van alle vormen van gewijd leven. Hieronder verdienen de grote documenten van het Tweede Vaticaans Concilie bijzondere aandacht: de dogmatische constitutie over de Kerk *Lumen gentium* en het decreet over de vernieuwing van het religieuze leven *Perfectae caritatis*. Het eerste document plaatst het gewijde leven binnen de ecclesiologie van het volk van God, waartoe het ten volle behoort, vanwege de gemeenschappelijke roeping tot heiligheid en zijn wortels in de toediening van het Doopsel. [25] Het tweede vraagt van de gewijden een vernieuwing die past bij de veranderde omstandigheden van de tijd en reikt de onmisbare criteria voor een

25 Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie, dogm. const. *Lumen gentium*, 44.

dergelijke vernieuwing aan: trouw aan Christus, het Evangelie, het eigen charisma, de Kerk en de mens van tegenwoordig.[26]

Wij mogen de postsynodale apostolische exhortatie *Vita consecrata* van mijn voorganger, de heilige Johannes Paulus II, niet vergeten. Dit document, dat de rijkdom van de bisschoppensynode over het gewijde leven bundelt, bevat blijvende waardevolle elementen om de vernieuwing van het gewijde leven voort te zetten en de grote evangelische betekenis ervan in onze tijd te versterken (vgl. vooral nr. 59 en 68).

Evenmin mogen wij echter de volgende documenten vergeten ten bewijze van de voortdurende en verlichtende begeleiding waarvan uw contemplatief leven onderwerp is geweest:

- de Richtlijnen, uitgevaardigd door de Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven, *Potissimum Institutioni*, van 2 februari 1990, waarin veel ruimte wordt gemaakt voor uw specifiek contemplatieve vorm van gewijd leven (hfdst. IV, 78-85).

- het interdicasteriale document *Sviluppi* van 6 januari 1992, dat wijst op het probleem van de schaarste aan roepingen tot het gewijde leven in het algemeen en, in mindere mate, tot het uwe (nr. 81).

- de *Catechismus van de Katholieke Kerk*, op 11 oktober 1992 gepromulgeerd met de apostolische constitutie *Fidei depositum*, zeer belangrijk om alle gelovigen uw levensvormen te doen kennen en te doen begrijpen: in het bijzonder de nrs. 915-933, handelend over alle levensvormen; nr. 1672 over uw niet sacramentele wijding en de zegening van de abt of abdis; nr. 1974, samen met 2102, over het verband tussen de tien geboden en het belijden van de evangelische raden; nr. 2518, dat de nauwe band tussen de zuiverheid van hart, die wordt verkondigd door de zesde zaligspreking en borg staat voor het zien van God, en de liefde voor de waarheid van het geloof; de nrs. 1691 en 2687, die de volhardende voorspraak bij God die opstijgt in de contemplatieve kloosters, onvervangbare plaatsen om

26 Vgl. Id., *Perfectae caritatis*, 2.

persoonlijk gebed en gemeenschappelijk gebed op elkaar af te stemmen; en nr. 2715, dat wijst op het voorrecht van de contemplatieven hun blik stevig te vestigen op Jezus, de mysteries van zijn leven en zijn dienstwerk.

- de Instructie van de Congregatie voor de Instituten van Gewijd leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven *Congregavit Nos* van 2 februari 1994, die in de nrs. 10 en 34 de stilte en de eenzaamheid verbindt met de diepe behoeften van de gemeenschap aan broederlijk en zusterlijk leven en de coherentie tussen afscheiding van de wereld en dagelijkse sfeer van inkeer onderstreept.

- de Instructie van de Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven *Verbi Sponsa, Ecclesia* van 13 mei 1999, die in de artt. 1-8 een bewonderenswaardige historisch-systematische synthese biedt van heel de voorafgaande leer over de missionaire en eschatologische betekenis van het kloosterleven van de contemplatieve monialen.

- ten slotte de Instructie van de Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven *Ripartire da Cristo* van 19 mei 2002, die zeer krachtig ertoe uitnodigt steeds het Gelaat van Christus te aanschouwen; zij plaatst de monialen en monniken aan de top van de koorgebed en het stille gebed van de Kerk (nr. 25) en prijst hen tegelijkertijd dat zij altijd aan het getijdengebed en de Eucharistieviering een bevoorrechte plaats hebben gegeven en deze in het middelpunt hebben geplaatst (ibid.).

8. Vijftig jaar na het Tweede Vaticaans Concilie heb ik het na de vereiste consultaties en zorgvuldige onderscheiding noodzakelijk geacht de Kerk onderhavige apostolische constitutie, met bijzondere verwijzing naar de kloosters van de Latijnse ritus, aan te bieden. Het doel hiervan was zowel rekening te houden met de intense en vruchtbare weg die de Kerk de laatste decennia is gegaan in het licht van het onderricht van het Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie, als met de veranderde sociaal-culturele

omstandigheden. Deze tijd heeft een snelle vooruitgang in de menselijke geschiedenis gezien: het is opportuun met deze geschiedenis een dialoog aan te gaan die echter de fundamentele waarden waarborgt waarop het contemplatieve leven is gebaseerd. Dit kan en moet immers door zijn eisen van stilte, luisteren, beroep op innerlijkheid en stabiliteit een uitdaging vormen voor de mentaliteit van vandaag.

Met dit document wil ik mijn persoonlijke waardering samen met de dankbare erkentelijkheid van heel de Kerk herhalen voor de bijzondere vorm van navolging van Christus die de monialen van het contemplatieve leven in praktijk brengen: voor niet weinigen is het een volledig contemplatief leven, een onschatbare en onmisbare gave die de Heilige Geest in de Kerk blijft opwekken.

In de gevallen waarin dit noodzakelijk of hoe dan ook opportuun blijkt, zal de Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven de kwesties onderzoeken en afspraken maken met de Congregatie voor de Evangelisatie van de Volken en de Congregatie voor de Oosterse Kerken.

Wezenlijke elementen van het contemplatieve leven

9. Het contemplatieve leven is in de Kerk vanaf de eerste eeuwen tot aan onze dagen altijd levend gebleven, waarbij perioden van grote kracht en van neergang elkaar opvolgden, dankzij de voortdurende tegenwoordigheid van de Heer samen met het aan de Kerk zelf eigen vermogen zich te vernieuwen en zich aan te passen aan de veranderingen van de maatschappij: het heeft altijd het zoeken naar het Gelaat van God en de onvoorwaardelijke liefde voor Christus als zijn specifiek en karakteristiek element levend gehouden.

Het gewijde leven is een geschiedenis van een hartstochtelijke liefde voor de Heer en de mensheid: in het contemplatieve leven ontwikkelt zich

deze geschiedenis dag na dag door het hartstochtelijk zoeken naar het Gelaat van God, in een intieme relatie met Hem. Aan Christus de Heer, die "ons het eerst heeft liefgehad" (1 Joh. 4, 19) en "zich voor ons heeft overgeleverd" (Ef. 5, 2), geeft u antwoord, contemplatieve vrouwen, met het aanbieden van heel uw leven in en voor Hem tot "lof van zijn heerlijkheid" (Ef. 1, 12). In deze dynamiek van contemplatie bent u de stem van de Kerk die onvermoeibaar prijst, dankt, zucht en smeekt voor heel de mensheid, en met uw gebed bent u medewerksters van God zelf en richt u de broze ledematen van zijn verheven lichaam weer op.[27]

Uitgaande van het persoonlijke en gemeenschappelijke gebed ontdekt u de Heer als schat van uw leven (vgl. Luc. 12, 34), uw goed, "heel het goed, het hoogste goed", uw "toereikende rijkdom"[28]. Zeker in het geloof dat "alleen God toereikend is",[29] hebt u het beste deel gekozen (vgl. Luc. 10, 42). U hebt uw leven toevertrouwd aan de Heer, uw blik op Hem gevestigd en u teruggetrokken in de cel van uw hart (vgl. Mat. 6, 5), in de gevulde eenzaamheid van he klooster en het broederlijke en zusterlijke leven in gemeenschap. Zo bent u beeld van Christus die op de berg zoekt naar een ontmoeting met de Vader (vgl. Mat. 14, 23).

10. De Kerk heeft ons in de eeuwen altijd gewezen op Maria als "*summa contemplatrix*".[30] Vanaf de aankondiging van de engel tot de verrijzenis blijft Maria door de pelgrimstocht van het geloof heen, die zijn hoogtepunt vindt aan de voet van het kruis, het mysterie dat in haar woont, beschouwen. In Maria vangen wij een glimp op van de mystieke weg van de gewijde persoon, gegrondvest op de nederige wijsheid die het mysterie van de uiteindelijke vervulling proeft.

---

27 Vgl. Clara van Assisi, Derde brief aan de heilige Agnes van Bohemen, 8: *FF* 2886.
28 Franciscus van Assisi, *Lodi al Dio altissimo* (Lofprijzingen van de allerhoogste God), 3.5: *FF* 261.
29 Theresia van Avila, *Obras Completas, Poesías,* Editorial Monte Carmelo, Burgos 2011, 1368.
30 Vgl. Dionysius de Kartuizer, *Enarrationes in cap. 3 Can. Cant. XI, 6* in *Doctoris Ecstatici D. Dionysii Cartusiani Opera Omnia*, VII, Typis Cartusiae, Monstrolii 1898, 361.

Naar het voorbeeld van de Moeder Maagd is de contemplatief de persoon die zijn middelpunt heeft in God, is hij het voor wie God het *unum necessarium* (vgl. Luc. 10, 42) is, ten overstaan van wie alles een nieuwe dimensie krijgt, omdat alles met nieuwe ogen wordt bekeken. De contemplatieve persoon begrijpt het belang van de dingen, maar deze stelen niet zijn hart en blokkeren niet zijn geest, integendeel, zij zijn een ladder om tot God te komen: voor hem "draagt alles het teken"[31] van de Allerhoogste. Wie ondergaat in het mysterie van de contemplatie, ziet met geestelijke ogen: dit maakt het hem mogelijk naar de wereld en de mensen te kijken met de blik van God, daar waar de anderen daarentegen "ogen hebben en niet zien" (Ps. 115, 5; 135, 16; vgl. Jer. 5, 21), omdat zij kijken met de ogen van het vlees.

11. Contemplatie is dus in Christus Jezus, die het Gelaat voortdurend op de Vader heeft gericht (vgl. Joh. 1, 18), een blik hebben die door de werking van de Geest is veranderd, een blik waarin de verwondering over God en zijn wonderwerken bloeit; het is een heldere geest hebben, waarin de trillingen van het Woord en de stem van de Geest als het suizen van een zachte bries (vgl. 1 Kon. 19, 12) weerklinken. De contemplatie komt niet toevallig voort uit het geloof, dat de deur en de vrucht is van de contemplatie: alleen door een "hier ben ik" vol vertrouwen (vgl. Luc. 2, 38) kan men in het mysterie binnengaan.

In deze stille en diepe rust van geest en hart kunnen verschillende bekoringen binnensluipen waardoor uw contemplatie een terrein van geestelijke strijd kan worden, die u doorstaat in naam en tot welzijn van de hele Kerk, die weet dat u trouwe, sterke en in de strijd volhardende wachtposten bent. Onder de bekoringen die voor een contemplatief het verraderlijkst zijn, herinneren wij aan die welke door de woestijnvaders "de middagduivel" wordt genoemd: het is de bekoring die uitloopt op apathie, routine, demotivatie, verlammende traagheid. Zoals ik in de apostolische exhortatie *Evangelii gaudium* heb geschreven, leidt deze tot een "psychologie van het graf, die langzaam de christenen verandert in mummies in een museum. Teleurgesteld door de werkelijkheid, door de Kerk en door zichzelf, zijn zij

31 Franciscus van Assisi, *Zonnelied*, 4: *FF* 263.

voortdurend in de verleiding zich vast te klampen aan een zoetige droefheid, zonder hoop, die zich van hun hart meester maakt als het 'kostbaarste elixir van de duivel'".[32]

Thema's als onderwerp van onderscheiding en herziening van de normen

12. Om de vrouwelijke contemplatieven het hierboven beschreven doel dat eigen is aan hun specifieke roeping, te helpen bereiken nodig ik uit tot reflectie en onderscheiding betreffende de volgende 12 thema's van het gewijde leven in het algemeen en in het bijzonder van de monastieke traditie: vorming, gebed, Woord van God, Eucharistie en Verzoening, zusterlijk leven in gemeenschap, autonomie, federaties, clausuur, werk, stilte, communicatiemiddelen en ascese. Deze thema's zullen uiteindelijk worden verwezenlijkt op een wijze die eigen is aan de specifieke charismatische tradities van de verschillende monastieke families in overeenstemming met de bepalingen van het laatste deel van onderhavige constitutie en de bijzondere aanwijzingen voor de toepassing ervan, die zo spoedig mogelijk door de Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven zullen worden gegeven.

Vorming

13. De vorming van de gewijde persoon is een tocht die moet leiden tot een gelijkvormigheid met de Heer Jezus en een zich eigen maken van zijn gevoelens in totale zelfgave aan de Vader; het betreft een proces dat nooit eindigt, bestemd om heel de persoon ten diepste te bereiken, opdat iedere houding en ieder gebaar van hem het volle en vreugdevolle toebehoren aan Christus openbaart en daarom vraagt dat om een voortdurende bekering tot God. Het is gericht op de vorming van hart, geest en leven en vergemakkelijkt het integreren van de menselijke, culturele, geestelijke en pastorale dimensie.[33]

32 Nr. 83: *AAS* 105 (2013), 1054-1055.
33 Vgl. Johannes Paulus II, postsyn. exhort. *Vita consecrata* (25-03-1996), 65: *AAS* 88 (1996), 441; *CIC* can. 664. 34 Ibid., 66: *AAS* 88 (1996), 442.

De vorming van een gewijde contemplatieve persoon is in het bijzonder gericht op een harmonische staat van gemeenschap met God en de zusters binnen een atmosfeer van een door de dagelijkse clausuur beschermde stilte.

14. God de Vader is de vormer bij uitstek, maar bij dit "handwerk" bedient Hij zich van menselijke bemiddeling, de vormers en de vormsters, rijpere broeders en zusters van wie de belangrijkste zending is "de schoonheid van de *sequela Christi* en de waarde van het charisma waarin dit zich voltrekt" te laten zien.[34]

De vorming, en in het bijzonder de permanente, "een wezenlijke eis voor de religieuze toewijding aan God",[35] heeft haar *humus* in de gemeenschap en het dagelijks leven. De zusters dienen zich om deze reden te herinneren dat de gewone plaats waar de weg van de vorming plaatsvindt, het klooster is en dat het zusterlijke leven in gemeenschap in al zijn manifestaties deze weg moet begunstigen.

15. Gegeven de huidige sociaal-culturele en religieuze context dienen de kloosters veel aandacht te besteden aan de onderscheiding op het gebied van roeping en spiritualiteit zonder zich te laten overvallen door de verleiding van het getal en de doelmatigheid;[36] zij dienen een op de persoon toegesneden begeleiding van de kandidaten te garanderen en voor hen een passend traject van vorming te bevorderen, onverlet dat "men veel ruimte moet voorbehouden aan de initiële vorming en die na de tijdelijke professie" [37] voor zover mogelijk niet korter dan negen, noch langer dan 12 jaar.[38]

---

34 Ibid., 66: AAS 88 (1996), 442.
35 Ibid., 69: *AAS* 88 (1996), 444; vgl. *CIC* can. 661.
36 Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en deSociëteiten van Apostolisch Leven, instr. *Ripartire da Cristo. Un rinnovamento della vita consecrata nel Terzo Millennio* (Opnieuw beginnen bij Christus. Een vernieuwing van het gewijde leven in het derde millennium) (19 maart 1996), 65: *AAS* 88 (1996), 441.
37 Vgl. Johannes Paulus II,postsyn. exhort. *Vita consecrata* (25 maart 1996), 65: *AAS* 88 (1996), 441.
38 Vgl. *CIC* canones 648/1 en 3; 657/2.

Gebed

16. Het liturgisch en persoonlijk gebed is een wezenlijk vereiste om uw contemplatie te voeden: als "het gebed het 'merg' van het gewijde leven is",[39] dan is het dat met des te meer reden van het contemplatieve leven. Vandaag weten zeer veel personen niet te bidden. Velen voelen eenvoudigweg niet de behoefte om te bidden of beperken hun relatie met God tot een smeekbede in ogenblikken van beproeving, wanneer zij niet weten tot wie zij zich moeten wenden. Anderen beperken hun gebed tot een eenvoudige lofprijzing in ogenblikken van geluk. Wanneer u de lof van de Heer bidt en zingt in het getijdengebed, geeft u ook deze mensen een stem en spreekt u, zoals de profeten dat deden, ten beste voor het heil van allen.[40] Het persoonlijk gebed zal u helpen met de Heer verenigd te blijven, zoals de ranken met de wijnstok, en zo zal uw gebed in overvloed vrucht dragen (vgl. Joh. 15, 1-15).

Denkt er echter aan dat een gebedsleven en een contemplatief leven niet kunnen worden beleefd als een opsluiting in uzelf, maar het hart moeten verwijden om de hele mensheid te omarmen, vooral de lijdenden.

Door middel van het gebed van voorspraak hebt u een wezenlijke rol in het leven van de Kerk. Bidt en spreekt ten beste voor zovele broeders en zusters die gevangene, migrant, vluchteling zijn en worden vervolgd, voor zovele gewonde gezinnen, voor de mensen zonder werk, voor de armen, voor de zieken, voor de slachtoffers van verslaving, om maar enkele situaties te noemen die vandaag de dag het meest urgent zijn. U bent als de mensen die een lamme voor de Heer brachten om hem te genezen (vgl. Marc. 2, 1-12). Door middel van het gebed brengt u dag en nacht het leven bij de Heer van zovele broeders en zusters die vanwege verschillende omstandigheden Hem niet kunnen bereiken om zijn genezende barmhartigheid te ervaren, terwijl Hij op hen wacht om hun zijn genade te

39 Groet aan het einde van de Heilige Mis, 2 februari 2016: *L'Osservatore Romano*, 4 februari 2016, p. 6; vgl. *CIC* can. 673.
40 Vgl. Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie, const. *Sacrosanctum Concilium*, 83; *CIC* canones 1173; 1174/1.

bewijzen. Met uw gebed kunt u de wonden van zovele broeders en zusters genezen.

De beschouwing van Christus heeft in de Maagd Maria haar onovertreffbaar voorbeeld. Het Gelaat van de Zoon behoort haar op een bijzondere wijze toe. Als Moeder en Lerares in het gelijkvormig worden aan haar Zoon is zij met haar voorbeeldige en moederlijke aanwezigheid een grote steun in de dagelijkse trouw aan het gebed (vgl. Hand. 1, 14), vooral dat van haar speciale kinderen. [41]

17. Het boek Exodus laat ons zien dat Mozes met zijn gebed het lot van zijn volk bepaalt door de overwinning ervan op de vijand te verzekeren, wanneer hij erin slaagt zijn armen omhoog te houden om de hulp van de Heer in te roepen (vgl. Ex. 17, 11). Deze tekst lijkt mij een heel expressief beeld te zijn van de kracht en de doeltreffendheid van uw gebed ten gunste van heel de mensheid en de Kerk, vooral van haar zwakke en kwetsbare leden. Ook vandaag kunnen wij evenals toen denken dat het lot van de mensheid wordt bepaald in het biddend hart en de opgeheven armen van de vrouwelijke contemplatieven. Daarom spoor ik u aan overeenkomstig uw constituties trouw te zijn aan het liturgisch en persoonlijk gebed, dat een voorbereiding daarop en een verlenging ervan is. Ik spoor u aan "niets te stellen boven het *opus Dei*",[42] opdat niets u hindert, niets u scheidt, niets tussen beide komt bij uw biddend dienstwerk.[43] Op deze wijze zult u door middel van de contemplatie omvormen in het beeld van Christus[44] en zullen uw gemeenschappen ware scholen van gebed worden.

18. Dit alles vraagt om een spiritualiteit die gebaseerd is op het Woord van God, op de kracht van het sacramentele leven, op het onderricht van het leergezag van de Kerk en op de geschriften van uw stichters en stichte-

41 Vgl. Benedictus XVI, *Catechese* (28 december 2011): *Insegnamenti* VII/2 (2011), 980-985; *CIC* can. 663/4; Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en de Gemeenschappen van Apostolisch Leven, instr. *Il servizio dell'autorità e l'obbedienza* (De dienst van gezag en gehoorzaamheid), 11 mei 2008, 31.
42 Benedictus, *Regel*, 43, 3.
43 Vgl. Franciscus van Assisi, *Regel, niet voorzien van een pauselijke bul*, XXIII, 31: *FF* 71.
44 Vgl. Clara van Assisi, *Derde brief aan Agnes Bohemen*, 12.13: *FF* 2888.

ressen; een spiritualiteit die u dochters van de hemel en dochters van de aarde zal doen worden, leerlingen en missionarissen, overeenkomstig uw levensstijl. Bovendien vraagt het om een steeds voortgaande vorming tot het persoonlijke en liturgische gebed en de contemplatie zelf, zonder te vergeten dat dit zich voornamelijk voedt met de "aanstootgevende schoonheid" van het kruis.

De centrale plaats van het Woord van God

19. Een van de meest veelbetekenende elementen van het monastieke leven is in het algemeen de centrale plaats van het Woord van God in het persoonlijke en gemeenschappelijke leven. De heilige Benedictus onderstreept dit, wanneer hij zijn monniken vraagt graag naar de heilige lezingen te luisteren: "*lectiones sanctas libenter audire*".[45] Eeuwenlang heeft het monnikendom de *lectio divina* bewaakt. Daar deze vandaag heel het volk van God wordt aanbevolen en wordt gevraagd van alle religieuze gewijden, [46] bent u geroepen er de voeding van te maken voor uw contemplatie en uw dagelijks leven, zodat u deze omvormende ervaring van het Woord van God kunt delen met priesters, diakens, andere gewijden en leken. Voelt dit delen als een ware kerkelijke zending.

Ongetwijfeld zijn het gebed en de contemplatie de meest geëigende plaatsen om het Woord van God te ontvangen, maar tegelijkertijd komen zowel het gebed als de contemplatie voort uit het luisteren naar het Woord van God. Heel de Kerk, en in het bijzonder de gemeenschappen die volledig zijn gewijd aan de contemplatie, hebben er behoefte aan opnieuw de centrale plaats te ontdekken van het Woord van God, dat, zoals mijn voorganger de heilige Johannes Paulus II in herinnering heeft gebracht, de "oerbron van alle spiritualiteit" [47] is. Het is noodzakelijk dat het Woord van God het leven, het gebed, de contemplatie, de dagelijkse weg voedt en beginsel van

45 *Regel* 4, 55.
46 Vgl. Benedictus XVI, postsyn. apost. exhort. *Verbum Domini* (30 september 2010), 86: *AAS* 102 (2010), 757; *CIC* can. 663/3.
47 Johannes Paulus II, postsyn. exhort. *Vita consecrata* (25 maart 1996), 94: *AAS* 88 (1996), 469; vgl. *CIC* can. 758.

gemeenschap wordt voor uw gemeenschappen en zusterschappen. Zij zijn immers geroepen het te ontvangen, te overwegen, het te beschouwen, het samen te beleven en de vruchten die uit deze ervaring ontstaan, mee te delen en samen te delen. Zo zult u kunnen groeien in een authentieke spiritualiteit van gemeenschap.[48] Met het oog hierop spoor ik u aan "het risico van een individualistische benadering te vermijden door voor ogen te houden dat het Woord van God ons nu juist is gegeven om gemeenschap te vormen, om ons op onze weg naar God te verenigen in de Waarheid. [...] Daarom moet men tot de heilige tekst altijd naderen in de gemeenschap van de Kerk". [49]

20. De *lectio divina* of het biddende lezen van het Woord van God is de kunst die de overgang van de Bijbelse tekst naar het leven help te volbrengen, het is de existentiële hermeneutiek van de Heilige Schrift, dankzij welke wij de afstand tussen spiritualiteit en het alledaagse, tussen geloof en leven overbruggen. Het proces dat door de *lectio divina* in gang wordt gezet, beoogt ons van luisteren naar kennis en van kennis naar liefde te brengen.

Dankzij de Bijbelse beweging, die vooral na het promulgeren van de dogmatische constitutie *Dei Verbum* van het Tweede Vaticaans Concilie nieuwe kracht heeft gekregen, houdt men vandaag allen een voortdurend naderen tot de Heilige Schrift door het biddend en voortdurend lezen van de Bijbeltekst voor, zodat de dialoog met God de dagelijkse werkelijkheid van het volk van God wordt. De *lectio divina* moet u helpen een volgzaam, wijs en verstandig hart te ontwikkelen (vgl. 1 Kon. 3, 9.12) om te onderscheiden wat van God komt en wat daarentegen van Hem kan verwijderen; om het bovennatuurlijk instinct te verwerven dat het onze stichters en stichteressen mogelijk heeft gemaakt zich niet te conformeren aan de mentaliteit van de wereld, maar de eigen geest te vernieuwen "om in staat

48 Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven, instr. *Ripartire da Cristo. Un rinnovamento della vita consecrata nel Terzo Millennio* (Opnieuw beginnen bij Christus. Een vernieuwing van het gewijde leven in het derde millennium) (19 maart 1996), 25; Johannes Paulus II, apost. brief *Novo millennio* ineunte (6 januari 2001), 43: AAS 93 (2001), 297.
49 Benedictus XVI, postsyn. apost. exhort. *Verbum Domini* (30 september 2010), 86: *AAS* 102 (2010), 754-755.

te kunnen zijn uit te maken wat God van u wil, wat goed is, wat zéér goed is en volmaakt" (Rom. 12, 2).[50]

21. Uw hele dag, persoonlijk en gemeenschappelijk, moge getekend zijn door het Woord van God. Uw gemeenschappen en zusterschappen zullen zo scholen worden waar het Woord wordt aanhoord, beleefd en verkondigd aan allen die u zullen ontmoeten.

Vergeet ten slotte niet dat "de *lectio divina* in haar dynamiek niet wordt afgesloten, zolang zij niet komt tot handelen (*actio*), dat het gelovig bestaan zich tot gave van liefde voor de anderen maakt".[51] Zo zal zij overvloedige vruchten voortbrengen op de weg van het gelijkvormig worden aan Christus, doel van heel ons leven.

De Sacramenten van Eucharistie en Verzoening

22. De Eucharistie is het sacrament bij uitstek van de ontmoeting met de persoon van Jezus: daarin "ligt heel het geestelijk goed van de Kerk vervat, namelijk Christus zelf".[52] De Eucharistie is het hart van het leven van iedere gedoopte en van het gewijde leven zelf en op een bijzondere wijze van het contemplatieve leven. Het offer van uw leven is immers op een bijzondere wijze geënt in het paasmysterie van dood en verrijzenis, dat zich in de Eucharistie tegenwoordig stelt. Samen het brood breken herhaalt en actualiseert immers de zelfgave die wordt volbracht door Jezus, "die zich heeft gebroken, zich breekt voor ons" en die ons vraagt op onze beurt "ons te breken voor de ander".[53] Opdat dit rijke mysterie wordt verwezenlijkt en zich op levende wijze manifesteert, is vereist dat de viering van de

50 Vgl. Johannes Paulus II, postsyn. exhort. *Vita consecrata* (25 maart 1996), 94: *AAS* 88 (1996), 470.
51 Benedictus XVI, postsyn. apost. exhort. *Verbum Domini* (30 september 2010), 87: *AAS* 102 (2010), 759.
52 Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie, decr. *Presbyterorum Ordinis*, 5; vgl. *CIC* can. 899.
53 Homilie voor het Hoogfeest van Heilig Sacrament van het Lichaam en Bloed van Christus (26 mei 2016):
L'Osservatore Romano, 27-28 mei 2016, p. 8; vgl. *CIC* can. 663/2.

Eucharistie zorgvuldig, waardig en sober wordt voorbereid en men er ten volle met geloof en bewust aan deelneemt.

In de Eucharistie herkent de blik van het hart Jezus.[54] De heilige Johannes Paulus II herinnert ons eraan: "Christus beschouwen betekent in staat zijn Hem te leren herkennen, waar Hij zich kenbaar maakt in de talloze vormen van zijn aanwezigheid, maar bovenal in het levende sacrament van zijn lichaam en zijn bloed. De Kerk leeft van Christus in de Eucharistie; door Hem wordt zij gevoed en door Hem wordt zij verlicht. De Eucharistie is geheim van het geloof en tegelijkertijd 'geheim van het licht'. Telkens wanneer de Kerk de Eucharistie viert, kunnen de gelovigen in zekere zin de ervaring van de beide leerlingen op weg naar Emmaus opnieuw beleven: 'Nu gingen hun de ogen open en ze herkenden Hem' (Luc. 24, 31) .[55] De Eucharistie voert ons dus dagelijks binnen in het mysterie van de liefde, die huwelijksliefde is: "Christus is de Bruidegom van de Kerk, als Verlosser van de wereld. De Eucharistie is het sacrament van onze verlossing. Het is het sacrament van de Bruidegom, van de Bruid".[56]

Daarom is het een prijzenswaardige traditie de viering te verlengen met de eucharistische Aanbidding, een bevoorrecht ogenblik om zich innerlijk het brood van het Woord dat gedurende de viering is gebroken, eigen te maken en de handeling van dankzegging voort te zetten.

23. Uit de Eucharistie komt de verplichting tot voortdurende bekering voort, die haar uitdrukking vindt in het sacrament van de Verzoening. De veelvuldige persoonlijke of gemeenschappelijke viering van het sacrament van de Verzoening of van de boete dient voor u een bevoorrechte gelegenheid te zijn om het barmhartige Gelaat van de Vader, Jezus Christus, te aanschouwen,[57] om uw hart te vernieuwen en uw relatie met God in de contemplatie te zuiveren.

---

54 Vgl. Johannes Paulus II, Homilie voor het Hoogfeest van Heilig Sacrament van het Lichaam en Bloed van Christus (14 juni 2001), 3: *AAS* 93 (2001), 656.
55 Id., encycl. *Ecclesia de Eucharistia* (17 april 2003), 6: *AAS* 95 (2003), 437.
56 Id., post.brief *Mulieris dignitatem* (15 augustus 1988), 26: *AAS* 80 (1988), 1716.
57 Vgl. de bul *Misericordiae Vultus*, 1: *AAS* 107 (2015), 399; *CIC* canones 664; 630.

Uit de vreugdevolle ervaring van de vergeving, in dit sacrament verkregen van God, komt de genade voort profeet en bedienaar te worden van barmhartigheid en instrument van verzoening, vergeving en vrede, profeet en bedienaar van hetgeen waaraan onze wereld vandaag in het bijzonder behoefte heeft.

Broeder- en zusterlijk leven in gemeenschap

24. Broeder- en zusterlijk leven in gemeenschap is een wezenlijk element van het religieuze leven in het algemeen en in het bijzonder van het monastieke leven, ook bij de veelvuldigheid aan charisma's.

De relatie van gemeenschap is een manifestatie van de liefde, die zich, opwellend uit het hart van de Vader, door de Geest die Jezus zelf ons geeft, over ons uitstort. Alleen door deze werkelijkheid zichtbaar te maken is de Kerk, Gods familie, een teken van diepe eenheid met Hem en stelt zij zich voor als de woning waarbinnen deze ervaring mogelijk en levend makend is voor allen. Christus de Heer vormt door enkelen te roepen om zijn leven te delen een gemeenschap die "het vermogen zichtbaar maakt tot gemeenschap van goederen, broeder- en zusterlijke liefde, plan van leven en werken, dat voortkomt uit het feit dat men de uitnodiging heeft aangenomen om Hem meer in vrijheid en meer van nabij te volgen".[58] Het broeder- en zusterlijk leven, krachtens hetwelk gewijde mannen en vrouwen naar het voorbeeld van de eerste christengemeenschappen trachten "één van hart en één van ziel" (Hand. 4, 32) te zijn, "kan men zien als een welsprekende belijdenis van de Drie-eenheid".[59]

De broeder- en zusterlijke gemeenschap is een weerspiegeling van hoe men is en hoe men zich aan God geeft, het is een getuigenis dat "God liefde is" (1 Joh. 4, 8.16). Het gewijde leven belijdt dat men gelooft in en

58 Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven, instr. *La vita fraterna in comunità. Congregavit nos in unum Christi amor* (Het broederlijk- en zusterlijk leven in gemeenschap. De liefde voor Christus heeft ons bijeengebracht (2 februari 1994), 10.
59 Johannes Paulus II, postsyn. exhort. *Vita consecrata* (25 maart 1996), 21: *AAS* 88 (1996), 359.

leeft van de liefde van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, en daarom wordt de broeder- en zusterlijke gemeenschap een weerspiegeling van de genade van God, Drie-eenheid van Liefde.

Anders dan de kluizenaars, die leven "in de stilte van de eenzaamheid"[60] en ook grote achting genieten van de kant van de Kerk, brengt het monastieke leven een gemeenschapsleven met zich mee dat een voortdurend proces van groei kent en ertoe leidt een authentieke broeder- en zusterlijke gemeenschap te beleven, een *koinonia*. Dit vereist dat al haar leden zich bouwers van de gemeenschap voelen en niet alleen maar genieters van de weldaden die zij daarvan kunnen ontvangen. Een gemeenschap bestaat naar mate zij geboren en opgebouwd wordt door de bijdrage van allen, ieder overeenkomstig zijn eigen gaven, en door een sterke spiritualiteit van gemeenschap te ontwikkelen die ertoe leidt dat men voelt en beleeft dat men elkaar toebehoort.[61] Alleen zo zal het gemeenschappelijk leven een wederzijdse hulp worden bij het verwezenlijken van ieders roeping.[62]

26. U, die het monastieke leven hebt omarmd, herinnert u altijd dat de mannen en vrouwen van onze tijd van u een getuigenis verwachten van ware broeder- en zusterlijke gemeenschap, dat krachtig in een maatschappij, getekend door scheiding en ongelijkheid, laat zien dat het mogelijk en mooi is samen te leven (vgl. Ps. 133, 1) ondanks de verschillen in generatie, vorming en vaak cultuur. Uw gemeenschappen dienen geloofwaardige tekenen ervan te zijn dat deze verschillen verre van een belemmering voor een broeder- en zusterlijk leven zijn, maar het verrijken. Denkt eraan dat eenheid en gemeenschap geen eenvormigheid betekenen en zich voeden met dialoog, samen delen, wederzijdse hulp en diepe menselijkheid, vooral ten opzichte van de meest broze en kwetsbare leden.

27. Denkt er ten slotte aan dat het broeder- en zusterlijk leven in gemeenschap ook de eerste vorm van evangelisatie is: "Hieruit zullen allen kunnen opmaken dat gij mijn leerlingen zijt: als gij de liefde onder elkaar

60 *CIC*, can. 603.
61 Vgl. Johannes Paulus II, apost. brief *Novo millennio ineunte* (6 januari 2001), 43: *AAS* 93 (2001), 296-297.

bewaart" (Joh. 13, 35). Daarom spoor ik u aan de middelen om dit hechter te maken niet te verwaarlozen, zoals de Kerk het voorhoudt en actualiseert,[63] en voortdurend waakzaam te zijn met betrekking tot dit delicaat aspect van het kloosterleven dat niet van ondergeschikt belang is. Samen met het delen van het Woord en de ervaring van God en de gemeenschappelijke onderscheiding "kan men ook nog denken aan de broeder- en zusterlijke terechtwijzing, het herordenen van leven en andere, voor de traditie typische vormen. Dit zijn concrete manieren om de gaven, die de Geest overvloedig schenkt voor Zijn opbouw en Zijn zending in de wereld, ten dienste van de ander te stellen en uit te storten in de gemeenschap".[64]

Zoals ik onlangs heb gezegd bij mijn ontmoeting met de gewijden die waren samengekomen in Rome voor de afsluiting van het Jaar van het Gewijde Leven,[65] dient het uw zorg te zijn uw zusters, die de Heer u heeft geschonken als een kostbare gave, nabij te zijn. Anderzijds is het, zoals de heilige Benedictus in herinnering bracht, fundamenteel in het gemeenschapsleven "de ouderen te eren en de jongeren lief te hebben".[66] In deze inspanning om een evenwicht te vinden tussen herinnering en toekomstige belofte wortelt zich ook de vruchtbaarheid van het broederlijk en zusterlijk leven in gemeenschap.

De autonomie van de kloosters

28. Autonomie begunstigt de stabiliteit van leven en de innerlijke eenheid van iedere gemeenschap en waarborgt de beste voorwaarden voor de contemplatie. Deze autonomie mag echter niet betekenen onafhankelijk-

62 Vgl. Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie, decr. *Perfectae caritatis*, 15; *CIC*, can 602.
63 Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven, instr. *La vita fraterna in comunità. Congregavit nos in unum Christi amor* (Het broederlijk en zusterlijk leven in gemeenschap. De liefde voor Christus heeft ons bijeengebracht) (2 februari 1994); *CIC* canones 607/2; 665; 699/1.
64 Ibid., 32; vgl. CIC canones 619; 630; 664.
65 Vgl. *Toespraak tot de deelnemers aan het Jubeljaar van het Gewijde Leven*, 1 februari 2016: *L'Osservatore Romano*, 1-2 februari 2016, p. 8.
66 Benedictus, *Regel*, IV, 70-71.
67 Apost. brief *A tutti i consacrati in occasione dell'Anno della Vita Consecrata* (Aan alle gewijden ter gelegenheid van het Jaar van het Gewijde Leven) (21 november 2014), II, 3: *AAS* 106 (2014), 943.
68 *Ibid.*

heid of isolering, vooral van de andere kloosters van dezelfde orde of van de eigen charismatische familie.

29. Weest u ervan bewust dat "niemand door zich te isoleren of alleen maar op eigen kracht, een toekomst opbouwt; herkent u in de waarheid van een gemeenschap die altijd openstaat voor ontmoeting, dialoog, luisteren" [67]; zorgt ervoor dat u zich hoedt "voor de ziekte van het op zichzelf betrokken zijn"[68] en bewaakt de waarde van de gemeenschap tussen de verschillende kloosters als een weg die een opening biedt voor de toekomst door zo de blijvende en vastgelegde waarden van uw autonomie aan te passen en te actualiseren.[69]

De federaties

30. De federatie is een belangrijke structuur van gemeenschap tussen kloosters die hetzelfde charisma delen om niet geïsoleerd te blijven.

Het hoofddoel van een federatie is het contemplatieve leven te bevorderen in de kloosters die er deel van uitmaken, overeenkomstig de eisen van het eigen charisma, en hulp bij de permanente en primaire vorming te waarborgen, evenals bij concrete noden, door de uitwisseling van monialen en het delen van materiële goederen; ten behoeve van deze doeleinden zullen deze doelen moeten worden begunstigd en vermenigvuldigd.[70]

De clausuur

31. De afscheiding van de wereld, noodzakelijk voor hen die Christus in het religieuze leven volgen, heeft voor u, contemplatieve zusters, een bijzondere uitdrukkingsvorm in de clausuur, die de plaats is van de intimiteit van de Kerk als bruid: "Het is het teken van de exclusieve eenheid van de Kerk als bruid met haar boven alles beminde Heer".[71]

---

69 Vgl. *ibid.*; *CIC* canones 614-615; 628/2-1; 630/3; 638/4; 684/3; 688/2; 699/2; 708; 1428/1-2.
70 Vgl. CIC canones 582; 684/3.
71 Johannes Paulus II, postsyn. exhort. *Vita consecrata* (25 maart 1996), 59: *AAS* 88 (1996), 431.

De clausuur is vastgelegd in vier verschillende vormen en op vier verschillende manieren:[72] behalve die welk gemeenschappelijk is aan alle religieuze instituten, zijn er drie die eigen zijn aan gemeenschappen van contemplatief leven: pauselijk, constitutioneel en monastiek. De pauselijke clausuur is die "welke overeenkomstig de normen, door de Apostolische Stoel gegeven, is" [73] en "sluit externe taken van apostolaat uit".[74] De constitutionele clausuur wordt bepaald door de normen van de eigen constituties; en de monastieke clausuur maakt het mogelijk, ook al behoudt zij het karakter van "een meer strikte clausuurordening"[75] ten opzichte van de gewone, met de primaire functie van de goddelijke eredienst ruimere vormen van ontvangst en gastvrijheid te verbinden, steeds overeenkomstig de eigen constituties. De gewone clausuur is de minst gesloten clausuur van de vier.[76]

De veelheid aan manieren om de clausuur binnen eenzelfde orde in acht te nemen moet worden beschouwd als een rijkdom en niet als een belemmering voor de eenheid, daar dit verschillende gevoelens in een hogere eenheid op elkaar afstemt.[77] Deze eenheid zal kunnen worden geconcretiseerd in verschillende vormen van ontmoeting en samenwerking, vooral in de permanente en de primaire vorming.[78]

Het werk

32. Het werk is ook voor u een deelnemen aan het werk dat God de Schepper in de wereld voortzet. Deze activiteit brengt u in nauwe relatie met hen die werken vanuit hun verantwoordelijkheid om te leven van de vrucht van eigen handen (vgl. Gen. 3, 19), om bij te dragen aan het werk

72 Vgl. *ibid*., 59; *CIC* can. 667.
73 *CIC*, can. 667 § 3.
74 Vgl. *ibid*., can. 674.
75 *Ibid*., can. 667 § 2
76 Vgl. *ibid*., can. 667/1.
77 Vgl. J.M. Bergoglio, bijdrage op 13 oktober 1994 op de bisschoppensynode over 'Het gewijde leven en de zending ervan in Kerk en wereld' (gepubliceerd in: "Vida Religiosa" 115, nr. 7, juli-september 2013).
78 Vgl. apost. brief *A tutti i consacrati in occasione dell'Anno della Vita Consacrata* (Aan alle gewijden ter gelegenheid van het Jaar van het Gewijde Leven) (21 november 2014), II, 3: *AAS* 106 (2014), 942-943.

van de schepping en de mensheid te dienen; het doet u in het bijzonder solidair zijn met de armen, die niet kunnen leven zonder te werken en die vaak, hoewel zij werken, behoefte hebben aan de providentiële hulp van hun broeders en zusters.

Opdat het werk de geest van contemplatie niet uitdooft, zoals de grote contemplatieve heiligen ons leren, en opdat uw leven "een leven is dat metterdaad en in de geest in werkzame soberheid wordt geleefd", zoals uw professie met een plechtige belofte van de evangelische raad van armoede u oplegt,[79] dient het werk met toewijding en trouw te worden verricht, zonder dat men zich laat conditioneren door de op prestatiegerichte mentaliteit en het activisme van de huidige cultuur. Voor u dient nog steeds en altijd de wapenspreuk van de Benedictijnse traditie "*ora et labora*" te gelden, die ertoe opvoedt een evenwichtige relatie te vinden tussen het gericht zijn op de Absolute en de inzet bij dagelijkse verantwoordelijkheden, en tussen de rust van de contemplatie en de uitvoering van het dienstwerk.

De stilte

33. Bij het contemplatieve leven, vooral bij het volledig contemplatieve leven, vind ik het belangrijk aandacht te schenken aan de stilte, waarin de Aanwezigheid woont, als noodzakelijke ruimte voor het luisteren naar en de *ruminatio* (herkauwen) van het Woord en als veronderstelling voor een blik van geloof die de aanwezigheid van God gewaar wordt in de persoonlijke geschiedenis, in die van de broeders en zusters die de Heer u schenkt, en in de wederwaardigheden van de huidige wereld. De stilte is de ontlediging van zichzelf om ruimte te maken voor het ontvangen; bij innerlijk rumoer kan men niemand en niets ontvangen. Uw integraal contemplatief leven vereist "tijd en vermogen om stil te worden om te luisteren naar"[80]

79 Vgl. CIC can. 600.
80 *Boodschap voor de 48ste Werelddag van de Sociale Communicatie* (1 juni 2014): *AAS* 106 (2014), 114; vgl. Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven, instr. *La vita fraterna in comunità. Congregavit nos in unum Christi amor* (Het broederlijk en zusterlijk leven in gemeenschap. De liefde tot Christus heeft ons bijeengebracht) (2 februari 1994), 10 en 34.

God en de schreeuw van de mensheid. Laat derhalve de tong van het vlees zwijgen en die van de Geest spreken, bewogen door de liefde die ieder van u heeft voor zijn Heer.[81]

Hierin is de stilte van de heilige Maria een voorbeeld voor u, die het Woord heeft kunnen ontvangen, omdat zij een vrouw van stilte was: niet een onvruchtbare, lege stilte, integendeel, een volle, rijke stilte. De stilte van de Maagd is er ook een die rijk is aan liefde en bereid maakt tot het ontvangen van de Ander en de anderen.

De communicatiemiddelen

34. In onze maatschappij heeft de digitale cultuur een beslissende invloed op de vorming van het denken en de wijze van zich verhouden tot de wereld en in het bijzonder tot andere mensen. Dit culturele klimaat laat de contemplatieve gemeenschappen niet onberoerd. Zeker, deze middelen kunnen nuttige instrumenten zijn voor de vorming en de communicatie, maar ik spoor u aan tot een verstandige onderscheiding, opdat zij ten dienste staan van de vorming tot het contemplatieve leven en de noodzakelijke communicatie en niet een gelegenheid zijn voor verspilling of ontsnappen aan het broeder- en zusterlijk leven in gemeenschap of uw roeping schade berokkenen of een belemmering zijn voor uw leven dat geheel is gewijd aan de contemplatie.[82]

De ascese

35. De ascese leidt, met alle middelen die de Kerk voorhoudt voor zelfbeheersing en zuivering van het hart, ook ertoe ons te bevrijden van alles wat eigen is aan het 'wereldlijke' om de logica van het Evangelie te beleven, die een logica van de gave is, vooral de zelfgave, als vereiste voor een antwoord op de eerste en enige liefde van uw leven. Zo zult u ook kunnen beantwoorden aan de verwachtingen van uw broeders en zusters, evenals

81 Vgl. Clara van Assisi, *Vierde brief aan Agnes*, 35: *FF* 2908.
82 Vgl. *CIC* can. 666.

aan de morele en spirituele eisen die intrinsiek zijn aan ieder van de drie evangelische raden die door u bij de eeuwige gelofte zijn bevestigd.[83]

Met het oog hierop krijgt uw geheel weggeschonken leven een sterk profetische betekenis: soberheid, onthechting aan materiële dingen, zelfgave in gehoorzaamheid, transparantie in relaties, alles wordt voor u radicaler en veeleisender door de keuze voor het afzien van ook "ruimte, contacten, het vele goede van de schepping [...] als bijzondere wijze van het geven van het 'lichaam'".[84] De keuze voor een leven van stabiliteit wordt een welsprekend teken van trouw voor onze wereld die geglobaliseerd en gewend is aan steeds snellere en gemakkelijkere verplaatsingen het risico dat men nooit ergens wortelt.

Ook het terrein van de broeder- en zusterlijke betrekkingen wordt steeds veeleisender voor het leven in een slotklooster,[85]85 dat de gemeenschappen voortdurende en nabije betrekkingen oplegt. U kunt een voorbeeld en een hulp zijn voor het volk van God en de mensheid van vandaag, die getekend en soms verscheurd wordt door een zo grote verdeeldheid, om naast uw broeder en zuster te blijven staan, ook daar waar er geschillen moeten worden bijgelegd, spanningen en conflicten beheerst, broosheid opgenomen. De ascese is ook een middel om in contact te komen met de eigen zwakheid en deze toe te vertrouwen aan de tedere genade van God en de gemeenschap.

Ten slotte is een ascetische verplichting noodzakelijk om met liefde en trouw de eigen dagelijkse plicht voort te zetten als een gelegenheid voor het delen van het lot van zoveel broeders en zusters in de wereld en voor een stil en vruchtbaar offer voor hen.

---

83 Vgl. Groet na de Heilige Mis voor de mannelijke en vrouwelijke gewijden, 2 februari 2016: *L'Osservatore Romano*, 4 februari 2016, p. 6; *CIC* canones 599-601; 1191-1192.
84 Johannes Paulus II, postsyn. exhort. *Vita consecrata* (25 maart 1996), 59: *AAS* 88 (1996), 431.
85 Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven, instr. *La vita fraterna in comunità. Congregavit nos in unum Christi amor* (Het broederlijk en zusterlijk leven in gemeenschap. De liefde tot Christus heeft ons bijeengebracht) (2 februari 1994), 10.

Het getuigenis van de monialen

36. Geliefde zusters, wat ik in deze apostolische constitutie heb geschreven, is voor u, die de contemplatieve roeping hebt omarmd, een goede hulp om uw leven en zending in Kerk en wereld te vernieuwen. Moge de Heer in uw harten zijn werk kunnen verwezenlijken en u geheel omvormen in Hem, het uiteindelijke doel van het contemplatieve leven;[86] en mogen uw gemeenschappen ware scholen zijn van contemplatie en gebed.

De wereld en de Kerk hebben u nodig als "vuurtorens" die de weg van de mannen en vrouwen van onze tijd verlichten. Laat dit uw profetisch getuigenis zijn. Uw keuze is niet een vlucht uit vrees voor de wereld, zoals sommigen denken. U blijft in de wereld zonder van de wereld te zijn (vgl. Joh. 18, 19) en, hoewel hiervan afgescheiden, houdt u niet op door tekenen die uw toebehoren

aan Christus tot uitdrukking brengen, voortdurend voor de mensheid ten beste te spreken, daarbij de Heer haar angst en hoop, haar vreugde en haar lijden voorleggend.[87]

Berooft ons niet van uw deelname aan de opbouw van een menselijkere en dus ook meer evangelische wereld. Luistert, verenigd met God, naar de jammerklacht van uw broeders en zusters (vgl. Ex. 3, 6; Jer. 5, 4), die het slachtoffer zijn van een "wegwerpcultuur"[88] of die eenvoudigweg behoefte hebben aan het licht van het Evangelie. Oefent u in de kunst van het luisteren, "dat meer is dan horen",[89] en brengt de "spiritualiteit van de gastvrijheid" in praktijk door alles wat de mens betreft, die geschapen is naar Gods beeld en gelijkenis (vgl. Gen. 1, 26), in uw hart op te nemen en in uw gebed mee te dragen. Zoals ik in de apostolische exhortatie *Evangelii gaudium* heb geschreven, "scheidt voor iemand ten beste spreken ons niet

86 Vgl. Clara van Assisi, *Derde brief aan Agnes*, 12-13: *FF* 2888; *Vierde brief aan Agnes*, 15.16: *FF* 2902.
87 Vgl. Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie, past. const. *Gaudium et spes*, 1.
88 Apost. exhort. *Evangelii gaudium* (24 november 2013), 53: *AAS* 105 (2013), 1042; vgl. *ibid*. 187 vv.: *AAS* 105 (2013), 1098 vv.
89 *Ibid*, 171: *AAS* 105 (2013), 1091.

van de ware contemplatie, omdat contemplatie die de ander buitensluit, bedrog is".[90]

Op deze wijze zal uw getuigenis als een noodzakelijke aanvulling zijn op het getuigenis van hen die als contemplatieven in het hart van de wereld getuigen van het Evangelie, terwijl zij ten volle ondergedompeld blijven in de werkelijkheid en de opbouw van de aardse stad.

37. Beste contemplatieve zusters, weet wel dat ook uw vorm van gewijd leven, evenals iedere andere "een geschenk is aan de Kerk, ontstaat in de Kerk, groeit in de Kerk, geheel gericht is op de Kerk".[91] Weest derhalve ten diepste in gemeenschap met de Kerk om in haar een levende verlenging te worden van het mysterie van Maria, maagd, bruid en moeder, die het Woord ontvangt en bewaart om het terug te geven aan de wereld en zo ertoe bijdraagt Christus geboren te laten worden en te doen groeien in de harten van mensen die, ook vaak onbewust, dorsten naar Hem die "de weg, de waarheid en het leven" (vgl. Joh. 14, 6) is. Weest ook u, zoals Maria, "de ladder" waarlangs God afdaalt om de mens te ontmoeten en de mens opstijgt om God te ontmoeten en zijn Gelaat te beschouwen in het Gelaat van Christus.

90 *Ibid*. 281: *AAS* 105 (2013), 1133.
91 J.M. Bergoglio, Bijdrage op 13 oktober aan de bisschoppensynode over Het gewijde leven en zijn zending in Kerk en wereld (gepubliceerd in: "Vida Religiosa"115, nr. 7, juli-september 2013).

AFSLUITENDE BEPALINGEN

In het licht van hetgeen tot hiertoe in overweging is genomen, stel ik vast en bepaal ik het volgende:

Art. 1. Overeenkomstig can. 20 van de *CIC* en in het bijzonder de voorafgaande 37 artikelen in aanmerking genomen, worden met de promulgatie en de publicatie van onderhavige apostolische constitutie *Vultum Dei quaerere* opgeheven:

1. De canones van de *CIC* die gedeeltelijk tegengesteld blijken te zijn aan welk artikel dan ook van onderhavige constitutie;

2. en meer in het bijzonder de artikelen met normen en bepalingen:

- van de apostolische constitutie *Sponsa Christi* van Pius XII uit 1950: *Statuta generalia Monialium;*

- van de instr. *Inter praeclara* van de Congregatie voor de Religieuzen;

- van de instr. *Verbi Sponsa*, van de Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven, 13 mei 1999, over het contemplatieve leven en de clausuur van de monialen.

Art. 2 § 1. Deze constitutie is zowel gericht aan de Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven als aan de afzonderlijke vrouwenkloosters van contemplatief of volledig contemplatief leven, wel of niet in federatieverband.

§ 2. De door deze apostolische constitutie geregelde zaken zijn die welke hierboven worden opgesomd onder nr. 12 en worden uitgewerkt onder de nrs. 13-35.

§ 3. De Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven zal - indien noodzakelijk in overeenstemming met de Congregatie voor de Oosterse Kerken of de Congregatie voor de Evangelisatie van de Volken - de afzonderlijke wijzen van verwezenlijking van deze constitutieve normen regelen overeenkomstig de verschillende monastieke tradities en rekening houdend met de verschillende charismatische families.

Art. 3 § 1. De kloosters afzonderlijk dienen met bijzondere aandacht door middel van de juiste structuren die in een uitwerking van een plan voor het gemeenschapsleven moeten worden gevonden, te zorgen voor de permanente vorming, die reeds vanaf de initiële vorming als het ware de *humus* is van iedere fase van de vorming.

§ 2. Om een juiste permanente vorming te garanderen dienen de federaties de samenwerking tussen de kloosters te bevorderen door de uitwisseling van materiaal voor de vorming en de middelen van digitale communicatie, steeds met waarborging van de noodzakelijke discretie.

§ 3. Behalve de zorg bij de keuze van de zusters die als vormingsverantwoordelijken zijn geroepen om de kandidaten op de weg van persoonlijke rijping te begeleiden, dienen de kloosters afzonderlijk en de federaties de vorming van de vormingsverantwoordelijken en hun medewerksters te versterken.

§ 4. De zusters die geroepen zijn het delicate dienstwerk van de vorming uit te oefenen, kunnen, *servatis de iure servandis*, specifieke vormingscursussen volgen, ook buiten het eigen klooster, met handhaving van een passend en met de eisen van het eigen charisma overeenkomend klimaat. De Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven zal in dezen bijzondere normen doen uitgaan.

§ 5. De kloosters zullen bijzondere aandacht schenken aan de onderscheiding op het gebied van spiritualiteit en roeping, zij zullen de kandida-

ten een op de persoon toegesneden begeleiding garanderen en passende vormingstrajecten bevorderen, steeds voor ogen houdend dat er voor de initiële vorming ruim tijd wordt gereserveerd.

§ 6. Ondanks het feit dat de vorming van internationale en multiculturele gemeenschappen de universaliteit van het charisma laat zien, moet men het werven van kandidaten uit andere landen met als enig doel de overleving van het klooster veilig te stellen absoluut vermijden. Er dienen criteria te worden uitgewerkt om het verwezenlijken hiervan te waarborgen.

§ 7. Om een goede vorming te waarborgen zal men rekening houdend met de omstandigheden voor verschillende kloosters gemeenschappelijke huizen voor de initiële vorming bevorderen.

Art. 4 § 1. In aanmerking genomen dat het gebed het hart is van het contemplatieve leven, zal ieder klooster het ritme van de eigen dag evalueren en nagaan of de Heer het middelpunt hiervan is.

§ 2. Men zal de gemeenschappelijke vieringen evalueren en nagaan of zij werkelijk een levende ontmoeting met de Heer zijn.

Art. 5 § 1. Gegeven het belang van de *lectio divina*, dient ieder klooster tijden en wijzen vast te stellen die gepast zijn voor deze eis van lectuur en luisteren, *ruminatio*, gebed, contemplatie en delen van de Heilige Schrift.

§ 2. In aanmerking genomen dat het delen van de omvormende ervaring van het Woord met priesters, diakens, andere gewijden en leken een uitdrukking is van ware kerkelijke gemeenschap, zal ieder klooster eigen modaliteiten dienen te vinden voor deze geestelijke uitstraling *ad extra*.

Art. 6 § 1. Ieder klooster dient behalve in een nauwkeurige voorbereiding van de Eucharistievieringen bij de uitwerking van een eigen gemeenschappelijk en broeder- en zusterlijk plan te voorzien in passende tijden

voor de eucharistische Aanbidding, daarbij ook de gelovigen van de lokale Kerk de mogelijkheid biedend daaraan deel te nemen.

§ 2. Men dient bijzondere zorg te besteden aan de keuze van de aalmoezenier, de biechtvader en de geestelijke leidsman, met inachtneming van de specificiteit van het eigen charisma en de eisen van het broeder- en zusterlijk leven in gemeenschap.

Art. 7 § 1. Zij die, behalve dat zij zijn geroepen te zorgen voor de eigen vorming, geroepen zijn om de dienst van het gezag uit te oefenen, dienen te worden geleid door een ware geest van broederschap en dienstbaarheid om een vreugdevol klimaat van vrijheid en verantwoordelijkheid te begunstigen, zodat daardoor de persoonlijke en gemeenschappelijke onderscheiding en de communicatie in de waarheid van hetgeen men doet, denkt en voelt, worden bevorderd.

§ 2. Een gemeenschappelijk plan dient gaarne de uitwisseling van menselijke en geestelijke gaven van iedere zuster te aanvaarden en te bemoedigen voor een wederzijdse verrijking en de groei in de broeder- en zusterlijke omgang met elkaar.

Art. 8 § 1. Aan de juridische autonomie moet een ware autonomie van leven beantwoorden, hetgeen betekent: ook een minimum aantal zusters, mits het merendeel niet op vergevorderde leeftijd is; de noodzakelijke vitaliteit bij het beleven en overdragen van het charisma; de werkelijke capaciteit voor vorming en bestuur; de waardigheid en de kwaliteit van het liturgische, broeder- en zusterlijke en geestelijke leven; de betekenis voor en de invoeging in de lokale Kerk; de mogelijkheid van bestaan; een geschikte structuur van het kloostergebouw. Deze criteria dienen in aanmerking te worden genomen in hun globaliteit en in een totaalbeeld.

§ 2. Mochten de vereisten voor een werkelijke autonomie van een klooster niet aanwezig zijn, dan zal de Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven nagaan of het

opportuun is een commissie in te stellen, waarin zitting hebben de ordinaris, de voorzitter van de federatie, de federale assistent en de abdis of priorin van het klooster. In elk geval dient een dergelijke interventie ten doel te hebben een proces van begeleiding in gang te zetten ter revitalisering van het klooster, of om het sluiten ervan op te starten.

§ 3. Dit proces zou ook kunnen voorzien in een affiliatie met een ander klooster of het toevertrouwen ervan aan de voorzitter van de federatie met haar raad, als het klooster deel uitmaakt van een federatie. In elk geval komt de uiteindelijke beslissing toe aan de Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven.

Art. 9 § 1. In eerste instantie zullen alle kloosters deel moeten uitmaken van een federatie. Indien om bijzondere redenen een klooster geen deel kan uitmaken van een federatie, dient men met de stem van het kapittel toestemming te vragen aan de Heilige Stoel, waaraan de passende onderscheiding toekomt om het klooster toe te staan niet te behoren tot een federatie.

§ 2. De federaties zullen niet zozeer en niet alleen kunnen worden gevormd overeenkomstig een geografisch criterium, maar overeenkomstig dat van affiniteit van geest en tradities. De modaliteiten om dit te verwezenlijken zullen door de Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven worden aangegeven.

§ 3. De hulp bij de vorming en de concrete noden zal ook gegarandeerd worden door een uitwisseling van monialen en het delen van materiële goederen, naar de bepaling van de Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven, die bovendien de bevoegdheden van de voorzitter en de raad van de federatie zal vaststellen.

§ 4. Men zal de, ook juridische, samenvoeging van de kloosters met de overeenkomstige mannelijke orde bevorderen. Men zal ook de confederaties en de vorming van internationale commissies van de verschillende

ordes bevorderen, met statuten die goedgekeurd zijn door de Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven.

Art. 10 § 1. Ieder klooster dient na een serieuze onderscheiding en met eerbiediging van de eigen traditie en van hetgeen de constituties vereisen, aan de Heilige Stoel te vragen welke vorm van clausuur zij wil aannemen, mocht er een andere vorm dan de vigerende worden vereist.

§ 2. Wanneer eenmaal een van de vormen van clausuur waarin is voorzien, is gekozen en goedgekeurd, dient ieder klooster ervoor te zorgen zich hieraan te houden en te leven volgens hetgeen deze met zich meebrengt.

Art. 11 § 1. Ook als sommige kloostergemeenschappen inkomsten kunnen hebben in overeenstemming met het eigen recht, dan dient dit hen niet te ontslaan van de plicht om te werken.

§ 2. Voor de gemeenschappen die zich aan de contemplatie wijden, mag de vrucht van het werk niet alleen maar ten doel hebben een fatsoenlijk levensonderhoud te garanderen, maar ook, wanneer dat mogelijk is, tegemoet te komen aan de noden van de armen en de behoeftige kloosters.

Art. 12. Het dagritme van ieder klooster dient te voorzien in passende ogenblikken van stilte, zodat het klimaat van gebed en contemplatie wordt bevorderd.

Art. 13. Ieder klooster dient in zijn plan voor het gemeenschapsleven te voorzien in de gepaste middelen waardoor de ascetische verplichting van het kloosterleven tot uitdrukking komt, zodat het profetischer en geloofwaardiger wordt.

SLOTBEPALING

Art. 14 § 1. De Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven zal overeenkomstig de geest en de normen van onderhavige apostolische constitutie een nieuwe instructie aangaande de onder nr. 12 vallende onderwerpen doen uitgaan.

§ 2. De artikelen van de constituties of regels van de instituten afzonderlijk zullen, wanneer zij eenmaal zijn aangepast aan de nieuwe bepalingen, onderworpen moeten worden aan de goedkeuring van de Heilige Stoel.

Gegeven te Rome bij Sint Pieter, 29 juni, op het Hoogfeest van de Apostelen Petrus en Paulus, in het jaar 2016, het vierde van mijn pontificaat.

Franciscus

REGISTERS

Documentreferenties

Cijfers in de eerste kolom verwijzen naar de nummers van de verschillende andere documenten, die in de tweede kolom naar het (de) alineanummer(s) in dit document. Is in de eerste kolom geen nummer geplaatst, dan wordt in de alineanummers van de tweede kolom verwezen naar het betreffende document in zijn geheel.

CATECHISMUS

Catechismus van de Katholieke Kerk (15-08- 1997)
7
915-933 7
1672 7
1691 7
1974 7
2102 7
2518 7
2687 7
2715 7

HEILIGE VADER
Paus Franciscus
Apostolische Brieven
Aan de Godgewijden (21-11-2014)
6 2
7 29, 31

Paus Franciscus
Apostolische Constituties
Vultum Dei Quaerere (29-06-2016)
39

Paus Franciscus
Apostolische Exhortaties
Evangelii Gaudium (24-11-2013)
11, 36
53 36
83 11
169 1
171 36
187-188 36
281 36

Paus Franciscus
Boodschappen
Communicatie in dienst van een echte cultuur van ontmoeting (24-01-2014)
4 33

Paus Franciscus
Bullen
Misericordiae Vultus (11-04-2015)
1 23

Paus Franciscus
Homilieën
Op het Hoogfeest van het Heilig Sacrament van het Lichaam en Bloed van Christus (26-05- 2016)
22
17

Paus Franciscus
Toespraken
Aan het einde van de H. Mis ter viering van het Jubeljaar voor het Gewijde Leven (02-02-2016)
16, 35
Godgewijde Leven: profetie, nabijheid, hoop (01-02-2016)
4 27

Paus Benedictus XVI
Apostolische Exhortaties
Verbum Domini (30-09-2010)
83 2, 3, 4
86 19
87 21

Paus Benedictus XVI
Audiënties
Het gebed en de Heilige Familie van Nazareth (28-12-2011)
4 16

H. Paus Johannes Paulus II
Homilieën
Op het Hoogfeest van het Heilig Sacrament van het Lichaam en Bloed van Christus (14-06-2001)
3 22

H. Paus Johannes Paulus II
Postsynodale Apostolische Exhortaties
Vita Consecrata (25-03-1996)
7
3 3
8 3
14 5
16 3
18 3
21 24
29 3
59 2, 31, 35
65 13, 15
66 14
68 2
88 14
94 19, 20

Paus Pius XII
Apostolische Constituties
Sponsa Christi (21-11-1950)
39

CONCILIES EN SYNODES

2e Vaticaans Concilie
Constituties
Lumen Gentium (21-11-1964)
7
44 3, 4, 7
46 5
Gaudium et Spes (07-12-1965)
1 36
19 1
Sacrosanctum Concilium (04-12-1963

2e Vaticaans Concilie
Decreten
Perfectae Caritatis (28-10-1965)
7
1 5
2 7
5 4
7 5
9 5
59 7
68 7
Presbyterorum Ordinis (07-12-1965)
5 22
15 25
Christus Dominus (28-10-1965)
35 5

KERKELIJKE SCHRIJVERS

Dionysius de Kartuizer
Enarrationes
10

H. Augustinus
Confessiones
1

H. Benedictus van Nursia
Regula monasticorum
3, 17, 19
4 27

H. Clara van Assisi
Lettera
9, 17, 33, 36
83 16
Dei Verbum (18-11-1965)
20

H. Fransiscus van Assisi
Cantico della creature - Cantico di frate sole
5, 10
Lodi di Dio Altissimo
9

H. Teresia van Avila
Poesías
9

CURIE

Congregatie v d Inst v h Gewijde Leven en de Sociëten Apost Leve
Congregavit nos in unum Christi amor (02-02- 1994)
7, 27
10 7, 24, 35
32 27
34 7
1034 33
Verbi Sponsa, Ecclesia (13-05-1999)
7, 39
1-8 7
Potissimum institutioni (02-02-1990)
7
78-85 7
Sviluppi (06-01-1992)
7
81 7

Congregatie voor de Religieuzen en Seculiere
Instituten
Ripartire da Cristo (19-05-2002)
7
25 7, 19
65 15
Inter Praeclara (23-11-1950)
39

CANONIEK RECHT

Wetboeken

Codex Iuris Canonici (25-01-1983)

20	39
573	2
582	30
599	35
600	32, 35
601	35
602-603	25
607	27
614-615	29
619	27
628	29
630	23, 27, 29
638	29
648	15
657	15
661	14
663	16, 22
664	13, 23, 27
665	27
666	34
667	5, 31
673	16
674	5, 31
684	29, 30
688	29
699	27, 29
708	29
899	22
1173-1174	16
1191-1192	35
1428	29

OVERIGE AUTEURS

Jorge Mario Kardinaal Bergoglio, S.J.

Bijdrage op de bisschoppensynode over 'Het gewijde leven en de zending ervan in Kerk en wereld' (13-10-1994)

31, 37

Bijbelreferenties

De nummers in de laatste kolom verwijzen naar alineanummers binnen dit document.

* Niet rechtstreekse citaten

Bijbelaanhaling	Alineanummer
OUDE TESTAMENT	
Genesis	
Gen. 1, 26	36*
Gen. 3, 19	32*
Exodus	
Ex. 3, 6	36*
Ex. 17, 11	17*
1 Koningen	
1 Kon. 3, 9.12	20*
1 Kon. 19, 12	11*
Psalmen	
Ps. 45, 3	3
Ps. 115, 5	10
Ps. 133, 1	26*
Ps. 135, 16	10
Jesaja	
Is. 21, 11-12	6*
Jeremia	
Jer. 5, 4	36*
Jer. 5, 21	10*
Hosea	
Hos. 2, 21-25	5*
NIEUWE TESTAMENT	
Evangelie volgens Matteüs	
Mt. 5, 14-15	2*
Mt. 6, 5	9*
Mt. 14, 23	9*
Mt. 17, 4	3
Evangelie volgens Marcus	
Mc. 2, 1-12	16*
Evangelie volgens Lucas	
Lc. 1, 78	6*
Lc. 2, 19.51	3*
Lc. 2, 38	11*
Lc. 10, 38	3*
Lc. 10, 42	9*, 10*
Lc. 12, 34	9*
Lc. 24, 31	22
Evangelie volgens Johannes	
Joh. 1, 18	11*
Joh. 1, 41	6*
Joh. 10, 10	6*
Joh. 13, 35	27
Joh. 14, 6	6*, 37*
Joh. 15, 1-15	16*
Joh. 18, 19	36*
Joh. 20, 18	6
Handelingen van de Apostelen	
Hand. 1, 14	16*
Hand. 4, 32	24

Romeinen
Rom. 12, 2 20

1 Korintiërs
1 Kor. 7, 34 5*

Efesiërs
Ef. 1, 12 9
Ef. 5, 2 9

Filippenzen
Fil. 1, 21 3

Kolossenzen
Kol. 3, 3 3*

1 Johannes
1 Joh. 4, 8.16 25
1 Joh. 4, 19 9

CONGREGATIE VOOR DE INSTITUTEN
VAN HET GODGEWIJDE LEVEN EN
SOCIËTEITEN VAN APOSTOLISCH LEVEN

COR ORANS

INSTRUCTIE VOOR DE TOEPASSING
VAN DE APOSTOLISCHE CONSTITUTIE
"VULTUM DEI QUAERERE" OVER HET
VROUWELIJKE CONTEMPLATIEVE LEVEN

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING 59

ALGEMENE NORMEN 63

HOOFDSTUK EEN
HET AUTONOME KLOOSTER 67
- I. Stichting 68
- II. Canonieke oprichting 71
- III. Affiliatie 74
- IV. Transfer 76
- V. Opheffing 77
- VI. Het kerkelijke toezicht over het klooster 78
- VII. Verhouding tussen het klooster en de diocesane bisschop 81

HOOFDSTUK TWEE
DE FEDERATIE VAN KLOOSTERS 83
- I. Natuur en doel 83
- II. De Presidente van de Federatie 87
- III. De Federale Raad 89
- IV. De Federale Vergadering 90
- V. Federale Diensten 92
- VI. De Religieuze Assistent 93

HOOFDSTUK DRIE
AFZONDERING VAN DE WERELD 95
I. Het begrip en relevantie voor het beschouwend leven 95
II. De communicatiemiddelen 97
III. De Clausuur 98
IV. Pauselijk Slot 100
V. Normen betreffende het pauselijk slot 102
VI. Het Slot omschreven in de Constituties 105
VII. Voorschriften betreffende het Constitutioneel Slot 106

HOOFDSTUK VIER
VORMING 109
I. Algemene beginselen 109
II. Permanente vorming 111
III. Instrumenten van Voortgezette Vorming 113
IV. Initiële vorming 115

SLOTBEPALINGEN 123

CONCLUSIE 124

NOTEN 125

INLEIDING

Als biddend hart in en voor de Kerk, is het vrouwelijke contemplatieve leven, hoedster van gratuïteit en van rijke apostolische vruchtbaarheid, altijd een zichtbare getuige geweest van mysterieuze en veelvormige heiligheid[1]. Het heeft de Kerk van Christus verrijkt met vruchten van genade en barmhartigheid[2].

Op 21 november 1950 publiceerde Paus Pius XII, met het oog op deze bijzondere vorm van de sequela Christi, de apostolische Constitutie Sponsa Christi Ecclesia[3] over het vrouwelijke monastieke leven. In dit document erkende de Paus de monialenkloosters als werkelijk autonome kloosters[4] en bepleitte de geboorte van Federaties[5] als structuren van communio om het isolement van de kloosters te doorbreken, om het behoud van het gemeenschappelijk charisma en de samenwerking in verschillende vormen van wederzijdse hulp te bevorderen, en door aanwijzingen te geven voor de accommodata renovatio[6] van wat het Instituut van de monialen werd genoemd, vooral over de kwestie van de clausuur[7]. In feite anticipeerde Paus Pius XII hiermee voor de monialenkloosters op hetgeen het Tweede Vaticaans Concilie enkele jaren later van alle religieuze instituten zou vragen[8].

Paus Pius XII herinnerde aan het begin van de apostolische Constitutie, als een historische inleiding, aan de belangrijke kenmerken van de verschillende fasen van het vrouwelijk Godgewijd leven in de Kerk[9]. Naar de intentie en de opzet van de stichters, en bekrachtigd door het bevoegde gezag van de Kerk, heeft het vrouwelijke Godgewijde leven de Kerk, de Bruid van Christus, verrijkt met een veelheid van charismatische gaven, die door de verschillende vormen van contemplatief leven van de diverse kloostertradities en verschillende charismatische families werd vormgegeven[10].

De eigenheid van dit document, dat betrekking had op de gemeenschappelijke discipline/normen van het Instituut van monialen, van het autonome klooster en van de Federatie van autonome kloosters, heeft de apostolische constitutie Sponsa Christi Ecclesia een lang leven gegeven, dat ook na de viering van het Tweede Vaticaans Concilie en de afkondiging van het Wetboek van Canoniek Recht (verder in dit document kortweg aangeduid als Codex of als CIC) van kracht is gebleven tot op vandaag.

Paus Franciscus heeft met de afkondiging van de Apostolische Constitutie Vultum Dei quaerere op 29 juni 2016 de contemplatieven uitgenodigd tot reflectie en onderscheiding over de precieze inhoud[11] van het Godgewijde leven in het algemeen en van de monastieke traditie in het bijzonder, om hen te helpen om het doel van hun specifieke roeping te bereiken. Daarbij wil hij Sponsa Christi Ecclesia niet afschaffen; er wordt slechts op enkele punten[12] van afgeweken. Bijgevolg moeten de twee pauselijke documenten als normatief voor kloosters van monialen worden beschouwd en moeten ze vanuit één visie worden gelezen.

Paus Franciscus wilde aansluitend bij wat Paus Pius XII heeft geleerd, en wat door het Tweede Oecumenisch Vaticaans Concilie werd bekrachtigd, met Vultum Dei quaerere de intense en vruchtbare weg presenteren die de Kerk de laatste decennia is ingeslagen, in het licht van de leer van het Concilie en rekening houdend met de veranderde sociaal- culturele omstandigheden[13].

Omdat de Instituten die zich volledig aan de contemplatie wijden, altijd een vooraanstaande plaats innemen in het mystieke lichaam van Christus, “kunnen de leden van deze Instituten, hoezeer de nood aan het actief apostolaat ook dringt, niet opgeroepen worden om in de verschillende pastorale diensten hulp te bieden”[14].

In opdracht van de Heilige Vader[15] heeft de Congregatie voor de Instituten van Godgewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven deze Instructie over de toepassing van de Apostolisch Constitutie Vultum

Dei quaerere, aan de Kerk aangeboden, “met bijzondere verwijzing naar de kloosters van de Latijnse Ritus”[16], een Instructie die beoogt de bepalingen van de wet te verduidelijken, te ontwikkelen, en de manieren voor de uitvoering ervan te bepalen[17].

ALGEMENE NORMEN

1. De term monialen verwijst, volgens het recht, behalve naar de religieuzen met plechtige geloften, ook naar hen die in kloosters eenvoudige geloften afleggen, zowel eeuwige als tijdelijke. De Kerk wijst, onder de vrouwen die door de professie van de evangelische raden aan God gewijd zijn, alleen aan de monialen de verplichting tot het publieke gebed toe, om namens haar als biddende gemeenschap het goddelijk Officie aan God aan te bieden en in koor te vieren.

2. Het wettelijke begrip monialen is niet in tegenstelling met: 1) de eenvoudige geloften wettig uitgesproken in kloosters; 2) het uitoefenen van apostolische werken in verbinding met het contemplatieve leven, hetzij doordat dit werk begonnen is met officiële goedkeuring en met de bevestiging die door de H. Stoel aan sommige ordes is gegeven, hetzij door een wettelijk voorschrift of een toestemming van de Heilige Stoel aan bepaalde kloosters verleend.

3. Alle kloosters waarin alleen eenvoudige geloften worden afgelegd, kunnen de Heilige Stoel om herstel van de plechtige geloften vragen.

4. De bijzondere vorm van religieus leven die monialen volgens het charisma van hun Instituut trouw moeten beleven, en waarvoor zij door de Kerk aangewezen zijn, is canoniek contemplatief leven.

De term canoniek contemplatief leven betekent niet het interne en theologische contemplatief leven waartoe alle gelovigen worden uitgenodigd krachtens hun doopsel, maar de uiterlijke belijdenis van religieuze discipline die, zowel door de oefeningen van vroomheid, gebed en versterving, als ook door de bezigheden waar de monialen zich aan moeten wijden, zo geordend is op de innerlijke contemplatie, dat hun hele leven en elke

handeling met het verlangen daarnaar gemakkelijk en doeltreffend doordrongen kunnen en moeten worden.

5. Met Heilige Stoel wordt in deze Instructie de Congregatie voor de Instituten van Gewijd Leven en de Sociëteiten van het Apostolisch Leven bedoeld.

6. De uitdrukking klooster sui iuris verwijst naar het religieuze huis van een vrouwelijke monastieke gemeenschap die de vereiste werkelijke autonomie van leven bezit, wettig door de Heilige Stoel is opgericht en rechtens juridische autonomie geniet.

7. Onder Federatie van kloosters verstaat men een structuur van gemeenschap tussen verschillende autonome kloosters van hetzelfde Instituut, opgericht door de Heilige Stoel die de statuten ervan goedkeurt, opdat door het delen van hetzelfde charisma, de gefedereerde kloosters het isolement overstijgen en de reguliere observantie en het contemplatief leven bevorderen.

8. Onder Associatie van kloosters wordt verstaan een structuur van gemeenschap tussen enkele autonome kloosters van hetzelfde instituut opgericht door de Heilige Stoel, zodat, door het delen van hetzelfde charisma, de bijbehorende kloosters onderling samenwerken volgens de statuten, goedgekeurd door de Heilige Stoel.

9. Onder Conferentie van de kloosters verstaat men een structuur van gemeenschap tussen verschillende autonome kloosters, behorend tot verschillende instituten in dezelfde regio, opgericht door de Heilige Stoel die de statuten goedkeurt, met als doel het bevorderen van het contemplatieve leven en de samenwerking tussen de kloosters in bepaalde geografische of taalkundige contexten.

10. Confederatie: een verband van kloosterfederaties, opgericht door de Heilige Stoel die de Statuten goedkeurt, voor de bestudering van thema's

met betrekking tot het contemplatieve leven in relatie tot hetzelfde charisma, om een eenvormige richting en een zekere coördinatie te geven aan de activiteit van de afzonderlijke Federaties[18].

11. Internationale Commissie omschrijft een gecentraliseerd orgaan voor dienst en studie ten behoeve van monialen van hetzelfde instituut, opgericht of erkend door de Heilige Stoel die haar statuten goedkeurt, voor de bestudering van thema's met betrekking tot het contemplatieve leven in relatie tot hetzelfde charisma[19].

12. Monastieke Congregatie betekent een structuur van bestuur tussen verschillende autonome kloosters van hetzelfde Instituut, opgericht door de Heilige Stoel, onder het gezag van een presidente, die naar het recht[20] Hogere Overste is, en van een Generaal Kapittel, dat in de Monastieke Congregatie het hoogste gezag vormt, overeenkomstig de door de Heilige Stoel goedgekeurde constituties.

13. De bepalingen van deze Instructie voor de Federatie van kloosters gelden voor de Associatie van Kloosters als voor de Conferentie van Kloosters, op gelijke wijze, rekening houdend met hun eigen aard en hun eigen door de Heilige Stoel goedgekeurde Statuten.

14. De bepalingen van deze Instructie voor de federatie van klooster zijn congrua congruis referendo van toepassing op de vrouwelijke Monastieke Congregaties, behoudens andersluidende bepalingen van het universele of eigen recht, of indien uit de context of de aard van de dingen iets anders voortvloeit.

HOOFDSTUK EEN
HET AUTONOME KLOOSTER

15. Het klooster sui iuris is een religieus huis dat juridisch autonomie geniet: zijn overste is een Hogere Overste[21]; zijn gemeenschap is stabiel opgericht door het aantal en de kwaliteit van de leden; het is rechtens de plaats van het noviciaat en van de vorming, het wordt beschouwd als een publieke rechtspersoon, en zijn bezittingen zijn kerkelijke goederen.

16. De Kerk kent aan elk klooster sui iuris een eigen juridische autonomie van leven en bestuur toe, waardoor de gemeenschap van monialen haar eigen discipline kan hebben, haar karakter kan behouden en haar identiteit kan beschermen[22].

17. De autonomie van het klooster bevordert de stabiliteit van het leven en de interne eenheid van de gemeenschap en garandeert de voorwaarden voor het leven van de monialen, overeenkomstig de geest en de aard van het Instituut waartoe zij behoren[23].

18. Om de juridische autonomie van een klooster van monialen te verkrijgen, is een echte autonomie van leven voorondersteld, d.w.z. het vermogen om het kloosterleven in al zijn dimensies te onderhouden (roepingen, vorming, bestuurlijk, relationeel, liturgisch, economisch, ...). In dit geval is een autonoom klooster levend en vitaal[24].

19. Een klooster van monialen wordt, zoals elk religieus huis, opgericht met het oog op het nut ervan voor de Kerk en voor het Instituut[25].

I. Stichting

20. De stichting van een klooster van monialen kan, met in achtneming van de bepalingen in nr. 39 van deze Instructie, plaatsvinden door één enkel klooster, of door de Federatie, zoals het door de Federale Vergadering is vastgesteld.

21. De stichting door één enkel klooster moet een uitdrukking zijn van de rijpheid van de gemeenschap van een levend en vitaal autonoom klooster, dat een nieuwe gemeenschap voortbrengt, die op haar beurt getuige kan zijn van het primaat van God, in overeenstemming met de geest en de aard van het instituut waartoe de gemeenschap behoort.

22. De stichting door de Federatie moet een uitdrukking zijn van de gemeenschap tussen de kloosters en van de wil om het contemplatieve leven te verspreiden, in het bijzonder in de kerken waar dit niet aanwezig is.

23. Bij de onderscheidingsproces voor de stichting van een nieuw klooster door een enkel klooster wordt de Overste van het stichtingsklooster bijgestaan door de Presidente van de Federatie en de Religieuze Assistent.

De onderscheiding bij de stichting van een nieuw klooster door de Federatie gebeurt in het kader van de Federale Vergadering.

24. De mogelijkheid om een klooster van monialen te stichten moet zorgvuldig worden overwogen, vooral als de stichting door één enkel klooster wordt gedaan, opdat de stichtende gemeenschap niet wordt verzwakt.

Over de keuze van de plaats moet zorgvuldig worden nagedacht, omdat deze keuze een verschillende en bijzondere vorm van voorbereiding voor de stichting en de leden van de toekomstige gemeenschap met zich meebrengt.

25. Bij de keuze van het land waar men de stichting wil vestigen, moet overwogen worden of er al monastieke gemeenschappen aanwezig zijn; alle noodzakelijke en nuttige informatie moet worden verkregen, met name over de aanwezigheid en de vitaliteit van de Katholieke Kerk, over de roepingen tot het gewijd leven, over de religieuze houding van de bevolking en over de mogelijkheid van toekomstige roepingen voor de nieuwe stichting.

26. Bij de keuze van de plaats van de stichting moet men zich verzekeren van de voorwaarden om de monialen de mogelijkheid te garanderen op waardige manier in het levensonderhoud te kunnen voorzien, om een geregeld contemplatief leven in het klooster te leiden[26], en om de onderlinge relaties van de kloosters te bevorderen.

27. Bij de keuze van de plaats van de stichting moet bijzondere aandacht worden besteed aan de behoeften van het sacramentele en geestelijke leven van het nieuwe klooster, omdat het gebrek aan geestelijken in sommige kerken het niet altijd mogelijk maakt een priester te benoemen die de competentie en spirituele gevoeligheid heeft om de gemeenschap van een monialenklooster te begeleiden.

28. Bij de keuze van de plaats van de stichting moet het aspect van de afscheiding van de wereld bijzondere aandacht krijgen, gezien het publieke getuigenis dat de monialen aan Christus en de Kerk moeten geven in het contemplatieve leven, overeenkomstig de aard en de doelstellingen van het Instituut waartoe zij behoren[27], en in de discipline van het slot, zoals in het recht voorzien[28].

29. Het klooster van monialen wordt gesticht door een kapittelbesluit van de gemeenschap van een autonoom klooster of door een besluit van de Federale Vergadering, en door het zenden van ten minste vijf monialen, van wie ten minste drie met plechtige geloften, met de voorafgaande schriftelijke toestemming van de diocesane bisschop[29] en de toestemming van de Heilige Stoel.

30. De stichting geniet echter geen enkele autonomie, maar is, tot het moment van de canonieke oprichting als klooster sui iuris geheel afhankelijk van het stichtingsklooster of van de Federatie.

31. De plaatselijke Overste van de stichting is een moniale met plechtige geloften, die geschikt is om de dienst van het gezag uit te oefenen, en benoemd wordt door de Hogere Overste van het stichtingsklooster of door de Presidente van de Federatie, overeenkomstig het eigen recht.

32. De monialen van de stichting, die vrijwillig en schriftelijk met het project moeten instemmen, behouden hun kapittelrechten in hun eigen klooster; zij kunnen die echter niet uitoefenen tot de oprichting van het nieuwe klooster.

33. De Hogere Overste van het stichtingsklooster of de Presidente van de Federatie kan de Heilige Stoel verzoeken dat de stichting wordt vastgesteld als een plaats van noviciaat, als er tenminste vijf monialen met plechtige geloften aanwezig zijn, en de aanwezigheid is verzekerd van een moniale met plechtige geloften die de taak van novicemeesteres kan vervullen. Deze wordt op wettige wijze benoemd door de Hogere Overste van het stichtingsklooster of de Presidente van de Federatie.

34. Indien de stichting door een enkel klooster werd gedaan, worden, tot het moment dat het als autonoom klooster wordt opgericht, de kandidaten tot het noviciaat, novicen tot de tijdelijke professie, en tijdelijk geprofesten tot de plechtige professie toegelaten door de Hogere Overste van het stichtingsklooster, naar de normen van het universeel en eigen recht.

35. Indien de stichting door een Federatie werd gedaan, worden, tot het moment dat het als autonoom klooster wordt opgericht, de kandidaten tot het noviciaat, novicen tot de tijdelijke professie, en tijdelijk geprofesten tot de plechtige professie toegelaten door de Presidente van de Federatie, naar de normen van het universeel recht en de Statuten van de Federatie.

36. De gemeenschap van de stichting heeft geen Conventskapittel, maar een plaatselijk kapittel, en tot het moment dat het als autonoom klooster wordt opgericht, wordt de professie, hoewel met het oog op de toekomstige oprichting van een autonoom klooster, afgelegd voor het stichtingsklooster – of voor een ander klooster dat op het moment van de stichting, door de Presidente vanwege de Federatie wordt aangewezen.

37. Als de stichting is opgericht met een eigen noviciaat, is zij ook plaats van vorming voor de tijdelijk geprofesten; daartoe moet worden voorzien in de aanwezigheid van een moniale met plechtige geloften die zorg kan dragen voor deze vormingstaak. Zij wordt rechtmatig benoemd door de Hogere Overste van het stichtingsklooster of door de Presidente van de Federatie.

38. De normale tijd tussen de stichting en de oprichting van een monialenklooster is vastgesteld op maximaal vijftien jaren. Na deze tijd zal de Heilige Stoel, na de Overste van het stichtingsklooster, de Presidente van de Federatie, de Religieus Assistent en de verantwoordelijke Ordinaris te hebben gehoord, moeten bepalen of er een gegronde hoop op voortzetting van de stichting is om een canonieke oprichting te kunnen bereiken, of de opheffing te decreteren, naar de normen van het recht.

II. Canonieke oprichting

39. Een klooster van monialen wordt opgericht als een klooster sui iuris op verzoek van de gemeenschap van het stichtende klooster of door een besluit van de Federale Raad, met de goedkeuring van de Heilige Stoel[30] indien aan de volgende vereisten is voldaan:

a) Een gemeenschap die een goed getuigenis van het zusterlijk leven heeft gegeven, gepaard met “de noodzakelijke vitaliteit van het leven en overdracht van het charisma”[31], samengesteld uit ten minste acht zusters met plechtige geloften, “vooropgesteld dat de meesten niet van hoge leeftijd zijn”[32].

b) Naast het aantal, zijn er speciale vaardigheden vereist die sommige monialen van de gemeenschap op zich moeten kunnen nemen:
- als overste, de dienst van gezag
- als vormingsverantwoordelijke, de initiële vorming van kandidaten
- als financieel beheerder, de administratie van de goederen van het klooster.

c) Ruimten die aangepast zijn aan de levensstijl van de gemeenschap, zodat de monialen het reguliere contemplatieve leven kunnen leiden in overeenstemming met de aard en de geest van hun Instituut.

d) Economische voorwaarden die garanderen dat de gemeenschap zelf kan voorzien in de behoeften van het dagelijks leven.

Deze criteria dienen beschouwd te worden in hun globaliteit en in een totaalvisie[33].

40. Het is de verantwoordelijkheid van de Heilige Stoel om de aanwezigheid van deze vereisten te evalueren, na een zorgvuldige afweging van het verzoek van de Hogere Overste van het stichtingsklooster of van de federale president en na het verkrijgen van andere informatie.

41. Men kan niet overgaan tot de bouw van een klooster van monialen als redelijkerwijs niet kan worden aangetoond dat het voldoende kan voorzien in de noden van de gemeenschap[34] of er geen zekerheid is met betrekking tot de stabiliteit van het klooster.

42. Gelet op het bijzondere apostolaat van de contemplatieve gemeenschappen door het getuigenis van hun gewijd leven, dat de zusters aan Christus en aan de Kerk moeten geven, en de bijzondere plaats die zij in het mystieke lichaam van Christus innemen, kunnen de zusters niet worden opgeroepen om de hulp van hun inzet in de verschillende pastorale bedieningen te verlenen, en zij moeten deze niet aanvaarden.

43. De autonomie van leven moet steeds voorondersteld worden voor het onderhouden van de juridische autonomie; zij moet voortdurend bewaakt worden door de Presidente van de Federatie[35]; die, wanneer een klooster naar haar mening geen vitale autonomie heeft, de Heilige Stoel in kennis moet stellen van de benoeming van een ad hoc-Commissie[36].

44. Het autonome klooster wordt bestuurd door een Hogere Overste, aangewezen volgens de norm van het eigen recht.

45. Wanneer het aantal leden met plechtige geloften tot vijf daalt, verliest de gemeenschap van dit klooster het recht om de eigen Overste te kiezen. In dit geval is de Presidente van de Federatie verplicht de Heilige Stoel te verwittigen met het oog op de benoeming van de ad hoc commissie[37]; degene die het recht heeft om het keuzekapittel voor te zitten, zal na de toestemming van de Heilige Stoel, en na de leden van de gemeenschap individueel te hebben gehoord, overgaan tot de benoeming van een Administratrix-overste.

46. Het autonome klooster heeft de bevoegdheid om tijdelijke goederen te verwerven, te bezitten, te beheren en te vervreemden, volgens de normen van het universele en eigen recht[38].

47. De bezittingen van het autonome klooster worden beheerd door een moniale met plechtige geloften die belast is met het ambt van Econome, aangesteld volgens het eigen recht en gescheiden van de Hogere Overste van het klooster[39].

48. De gemeenschap van het klooster beschouwt de goederen in haar bezit als van God ontvangen gaven door bemiddeling van weldoeners en het werk van de gemeenschap, en als een noodzakelijk en nuttig middel om de eigen doelen van het Instituut te bereiken, steeds met inachtneming van de eisen van de publiek afgelegde professie van de evangelische raad van armoede.

49. Handelingen van buitengewoon beheer zijn die welke de gewone uitgaven voor het onderhoud en de werkzaamheden van de gemeenschap en voor het normale onderhoud van de gebouwen van het klooster overschrijden.

50. Binnen het domein van het gewone beheer verrichten de Hogere Overste en de Econome van het klooster binnen de grenzen van hun ambt geldige bestuurshandelingen.

51. Voor uitgaven en handelingen van buitengewoon beheer is de toestemming van de Raad van het klooster of van het Conventskapittel vereist, afhankelijk van de hoogte van het bedrag, hetgeen vastgesteld moet worden in het eigen recht.

52. In afwijking van c.638, §4 CIC, is, voor de geldigheid van de vervreemding en van elke andere verrichting waardoor het patrimonium van het klooster zou kunnen beschadigd worden, en afhankelijk van de waarde van de verkoop en de transactie, schriftelijke toestemming van de Hogere Overste met de toestemming van de Raad of het conventskapittel vereist, en het oordeel van de Presidente van de Federatie[40].

53. Als het gaat om een transactie of verkoop waarvan de waarde hoger is dan het bedrag dat door de Heilige Stoel voor de afzonderlijke regio is vastgesteld, of om votiefgeschenken aan de Kerk of om kostbare voorwerpen van historische en artistieke waarde, is eveneens de toestemming van de Heilige Stoel vereist.

III. Affiliatie

54. Affiliatie is een bijzondere vorm van hulp die de Heilige Stoel instelt in bijzondere situaties ten gunste van de gemeenschap van een klooster sui iuris dat weliswaar in naam autonoom is, maar waarvan deze autonomie in werkelijkheid echter zeer precair is of in feite niet bestaat.

55. Affiliatie wordt opgevat als een ondersteuning van juridische aard, waarmee moet worden beoordeeld of het onvermogen om te functioneren als autonoom klooster in al zijn dimensies, tijdelijk is of onomkeerbaar, en waarmee de gemeenschap van het geaffilieerde klooster geholpen wordt om de moeilijkheden te overwinnen of om te doen wat nodig is om het klooster op te heffen.

56. In deze gevallen is het aan de Heilige Stoel om na te gaan of het opportuun is een ad-hoc commissie op te richten die bestaat uit de Ordinaris, de Presidente van de Federatie, de Federale Assistent en de Hogere Overste van het klooster[41].

57. Door de affiliatie schort De Heilige Stoel de status van autonoom klooster op, en maakt het donec aliter provideatur afhankelijk van een ander autonoom klooster van hetzelfde Instituut of van de Federatie, overeenkomstig de bepalingen in deze Instructie en alle andere door de Heilige Stoel zelf gegeven bepalingen ter zake.

58. De Hogere Overste van het autonome klooster waaraan geaffilieerd wordt of de Presidente van de Federatie wordt aangesteld tot Hogere Overste van het geaffilieerde klooster.

59. De plaatselijke Overste van het geaffilieerde klooster is een moniale met plechtige geloften, ad nutum benoemd door de Hogere Overste van het autonome klooster of door de Presidente van de Federatie[42], met toestemming van haar respectievelijke Raad, na de zusters van de gemeenschap van het geaffilieerde klooster te hebben gehoord.

Genoemde plaatselijke Overste wordt aangesteld als de wettelijke vertegenwoordiger van het geaffilieerde klooster.

60. Een geaffilieerd klooster kan kandidaten aanvaarden, maar het noviciaat en de initiële vorming moeten worden doorgemaakt in het klooster waarbij men geaffilieerd is, of in een ander, door de Federatie aangewezen klooster.

61. De kandidaten van het geaffilieerde klooster worden toegelaten tot het noviciaat, de novicen tot de tijdelijke professie, en de tijdelijke geprofesten tot de plechtige geloften door de Hogere Overste van het klooster waarmee men geaffilieerd is, na de gemeenschap van het geaffilieerde klooster gehoord te hebben en na de vereiste meerderheid verkregen te hebben van het Conventueel Kapittel van het klooster waarmee men geaffilieerd is, of van de Presidente van de Federatie met de instemming van haar raad.

62. De professie wordt gedaan voor het geaffilieerde klooster.

63. Tijdens de periode van affiliatie worden de financiën van de twee kloosters duidelijk onderscheiden beheerd.

64. De viering van het Conventueel Kapittel in het geaffilieerde klooster wordt opgeschort, maar de mogelijkheid om plaatselijke kapittels bijeen te roepen blijft onaangetast.

IV. Transfer

65. Met transfer bedoelen we de verplaatsing van een monastieke gemeenschap van haar eigen locatie naar een andere om een goede reden, zonder wijziging van de juridische status van het klooster, samenstelling van de gemeenschap, en de benoemingen in de verschillende ambten.

66. Om tot de transfer over te gaan, is het noodzakelijk om:
- een besluit van het conventskapittel met een twee-derde meerderheid van de stemmen te nemen
- de bisschop in wiens bisdom het klooster dat verlaten wordt gevestigd is, op een redelijke tijd in kennis te stellen
- de voorafgaande schriftelijke toestemming te verkrijgen van de bisschop van het bisdom waar de gemeenschap van monialen zich wil vestigen

- het verzoek tot transfer in te dienen bij de Heilige Stoel, opdat de overdracht van de goederen die eigendom zijn van de kloostergemeenschap, overeenkomstig de canonieke en burgerlijke normen ter zake gebeurt.

V. Opheffing

67. Wanneer de autonomie van het leven gedeeltelijk in gevaar is, kan affiliatie een mogelijkheid zijn voor herstel en wedergeboorte. Als de situatie van onvermogen onomkeerbaar is, vormt het opheffen van het klooster, hoe pijnlijk ook, de oplossing.

68. Een klooster van monialen dat er niet in slaagt om het bijzondere publieke getuigenis dat het aan Christus en de Kerk zijn bruid verschuldigd is, niet kan uitdrukken overeenkomstig de contemplatieve aard en de doelstelling van het Instituut, moet worden opgeheven, rekening houdend met het nut voor de Kerk en voor het Instituut waartoe het klooster behoort.

69. In deze gevallen komt het aan de Heilige Stoel toe om te beoordelen of het opportuun is een ad-hoc commissie op te richten, samengesteld uit de Ordinaris, de Presidente van de Federatie, de Federatieve Assistent en de Hogere Overste van het klooster [43].

70. Onder de criteria die kunnen bijdragen tot het bepalen van een oordeel over het op heffen van een klooster, moeten, na alle omstandigheden te hebben onderzocht, de volgende punten als geheel worden overwogen: het aantal monialen, de hoge leeftijd van de meerderheid van de leden, of men werkelijk in staat is het bestuur en vorming te verzorgen, het ontbreken van kandidaten gedurende een aantal jaren, het gebrek aan de nodige vitaliteit in het beleven en overdragen van het charisma in dynamische trouw[44].

71. Een klooster van monialen kan slechts door de Heilige Stoel worden opgeheven, na advies van de diocesane bisschop[45] en, indien opportuun, na advies van de Presidente van de Federatie, de Religieuze Assistent en de religieuze Ordinaris, indien het klooster geassocieerd is volgens de normen van c.614 CIC.

72. De bezittingen van het opgeheven klooster komen, met respect voor de wil van de stichters en schenkers, de overblijvende zusters toe, en gaan proportioneel naar de kloosters die overblijvende zusters opnemen, tenzij de Heilige Stoel anders besluit, die in individuele gevallen kan beschikken dat een deel van de bezittingen zal worden geschonken aan liefdadigheid, aan de particuliere Kerk binnen de grenzen waarvan het klooster gelegen is, aan de Federatie of aan het "Fonds voor de monialen"[46].

73. Bij de opheffing van klooster dat geheel heeft opgehouden te bestaan, als er geen overblijvende monialen zijn, gaat de bestemming van het vermogen van het opgeheven klooster, behoudens andersluidende bepaling van de Heilige Stoel[47], overeenkomstig het canoniek en het burgerlijk recht, naar de respectieve hogere rechtspersoon, dat wil zeggen de Federatie van kloosters of naar een ander verband van gelijkaardige kloosters of naar de vrouwelijke monastieke Congregatie.

VI. Het kerkelijke toezicht over het klooster

74. Elke gemeenschapsstructuur of bestuursstructuur waarvan vrouwelijke kloosters lid kunnen zijn, wordt verzekerd van het nodige en gepaste toezicht, voornamelijk – maar niet uitsluitend – uitgeoefend door het regelmatige bezoek van een autoriteit buiten de kloosters zelf.

75. Volgens het universele en eigen recht komt de dienst van het toezicht toe:

1. aan de Presidente van de vrouwelijke monastieke Congregatie voor de kloostergemeenschappen van haar Congregatie
2. aan de Hogere Overste van het mannelijk Instituut waarmee men geassocieerd is, die de religieuze Ordinaris wordt genoemd, voor die vrouwelijke monastieke gemeenschappen die juridisch geassocieerd zijn, volgens het recht[48]
3. aan de diocesane bisschop voor die monastieke gemeenschappen die aan zijn bijzonder toezicht zijn toevertrouwd volgens het recht[49], en in zijn particuliere Kerk aanwezig zijn.

76. Elk vrouwelijk klooster is toevertrouwd aan het toezicht van één enkele autoriteit, aangezien het regime van gelijktijdige en cumulatieve "dubbele afhankelijkheid", dat wil zeggen, van de bisschop en de overste van de orde, aanwezig in verschillende canons van de Codex van 1917, niet langer aanwezig is in de nu geldende Codex.

77. Bij monialenkloosters die aaneengesloten zijn in een monastieke Congregatie, moeten de draagwijdte en de concrete wijzen voor het uitvoeren van het toezicht worden bepaald in de Constituties van de vrouwelijke monastieke Congregatie, goedgekeurd door de Heilige Stoel.

78. Voor monialenkloosters die juridisch geassocieerd zijn, moeten de draagwijdte en wijzen voor het uitvoeren van de dienst van het toezicht door de religieuze Ordinaris vastgelegd worden in hun eigen, door de Heilige Stoel goedgekeurde, Constituties, waarin de rechten en plichten van de geassocieerde Overste en van het geassocieerde vrouwelijke klooster moeten worden omschreven, overeenkomstig hun eigen spiritualiteit en tradities.

79. De wettelijke associatie van monialenkloosters aan de corresponderende mannelijke orde moet zoveel mogelijk worden aangemoedigd[50] om de identiteit van de charismatische familie te beschermen.

80. Kloosters die tot een congregatie behoren en juridisch geassocieerde kloosters blijven echter gebonden aan de diocesane Bisschop, zoals in het universele recht vastgesteld en benoemd in nr. 83 van deze Instructie.

81. Wat betreft de vrouwelijke kloosters die aan het bijzondere toezicht van de diocesane Bisschop zijn toevertrouwd: dit komt tot uitdrukking in de verhouding met de monastieke gemeenschap, vooral in de gevallen zoals vastgesteld door het universele recht, volgens hetwelk de diocesane Bisschop:

a) het Conventueel Kapittel voorzit dat de Hogere Overste kiest[51]
b) de canonieke visitatie van het klooster verricht, ook waar het de interne discipline[52] betreft, rekening houdend met de bepalingen van deze instructie
c) als plaatselijke Ordinaris, het financiële jaarverslag over het economisch beheer van het klooster onderzoekt[53]
d) in afwijking van c.638, §4 CIC, als plaatselijke Ordinaris zijn schriftelijke toestemming geeft voor bepaalde handelingen van beheer, waar het eigen recht dit voorschrijft[54]
e) het indult bevestigt voor het definitieve uittreden uit het klooster, dat door de Hogere Overste met instemming van haar Raad aan een tijdelijke geprofeste zuster is verleend[55]
f) het decreet uitvaardigt tot wegzending van een moniale, zelfs indien zij slechts tijdelijke geloften heeft afgelegd[56].

82. Deze gevallen omschrijven het bereik en de wijze van het bijzonder toezicht van de diocesane bisschop, en vormen de basis voor het bereik en het toezicht van de religieuze Ordinaris van het associërende Instituut over het vrouwelijke klooster dat juridisch geassocieerd is, welke in de constituties van het geassocieerde klooster moet worden opgenomen.

VII. Verhouding tussen het klooster en de diocesane bisschop

83. Alle vrouwelijke kloosters zijn, zonder afbreuk te doen aan de interne autonomie[57] en de eventuele externe exemptie[58], onderworpen aan de diocesane bisschop, die pastorale zorg draagt in de volgende gevallen:

a) de gemeenschap van het vrouwenklooster is onderworpen aan de gezag van de bisschop[59], aan wie zij toegewijd respect en eerbied moet geven in de uitoefening van de publieke eredienst, de zielzorg[60] en de vormen van apostolaat die met hun eigen aard overeenkomen[61];
b) de diocesane bisschop[62] kan, bij gelegenheid van de pastorale visitatie of andere vaderlijke bezoeken en indien noodzakelijk, zelf passende maatregelen nemen[63] wanneer hij vaststelt dat er misstanden zijn en nadat oproepen aan de Hogere Overste geen effect hebben gehad;
c) de diocesane bisschop intervenieert bij de oprichting van het klooster door schriftelijke toestemming te geven voordat de toestemming van de Apostolische Stoel wordt gevraagd[64];
d) De diocesane bisschop als plaatselijk Ordinaris, intervenieert bij de benoeming van de cappellanus[65] en, nog steeds als plaatselijk Ordinaris, door de goedkeuring van gewone biechtvaders[66]. Alles moet gebeuren “rekening houdend met het eigen charisma en de noden van het zusterlijk leven in gemeenschap”[67];
e) De diocesane bisschop intervenieert bij de opheffing van het klooster door zijn mening te geven[68];
f) een geëxclaustreerde moniale richt zich tot de diocesane Bisschop, als de plaatselijke Ordinaris, en naar haar oversten; zij blijft van hen afhankelijk en onder hun zorg[69];
g) het komt de diocesane Bisschop toe om, om een gerechtvaardigde reden, de clausuur binnen te gaan en, met de toestemming van de Hogere Overste, andere mensen binnen te laten[70].

84. Voor de kloosters die lid zijn van een congregatie en voor de geassocieerde kloosters vormen de hierboven genoemde punten van pastorale zorg de enige mogelijke vormen van tussenkomst van de diocesane bisschop, aangezien de rechten en plichten van de Presidente van de Congregatie voor de kloosters van de Congregatie, en de rechten en plichten van de Religieuze Ordinaris van het instituut waarmee men geassocieerd is, ten opzichte van het geassocieerde klooster moeten worden gewaarborgd.

85. Voor de kloosters die aan het bijzondere toezicht van de diocesane bisschop zijn toevertrouwd, moeten de punten van pastorale zorg die zojuist werden geschetst, worden toegevoegd aan de punten die in de Codex worden gepresenteerd als de uitdrukkingen van bijzonder toezicht, waarnaar wordt verwezen in nr. 81 van deze Instructie.

HOOFDSTUK TWEE
DE FEDERATIE VAN KLOOSTERS

I. Natuur en doel

86. De Federatie is een structuur van gemeenschap tussen de kloosters van hetzelfde instituut, opgericht door de Heilige Stoel, opdat kloosters met hetzelfde charisma niet geïsoleerd blijven, maar trouw blijven aan hun charisma, en, door elkaar wederzijds zusterlijk te helpen, de onmisbare waarde van communio beleven[71].

87. De federaties bestaan uit verschillende autonome kloosters die in geest en traditie affiniteit hebben met elkaar, en die, ook al zijn ze niet noodzakelijk volgens geografische criteria samengesteld, voor zover mogelijk niet te ver van elkaar verwijderd zijn[72].

88. De Heilige Stoel heeft de exclusieve bevoegdheid om Federaties[73] van monialenkloosters op te richten, te suspenderen, samen te voegen en op te heffen.

89. De Heilige Stoel heeft eveneens de exclusieve bevoegdheid om een autonoom klooster aan een Federatie toe te wijzen of om de overgang van een klooster van de ene Federatie naar de andere van hetzelfde instituut toe te staan.

90. De Federatie van monialenkloosters is door de bron waaruit zij voortkomt en door het gezag waarvan zij rechtstreeks afhankelijk is en waardoor zij wordt bestuurd, van pauselijk recht, overeenkomstig het canonieke recht.

91. De statuten van de Federatie moeten niet alleen in overeenstemming zijn met wat door deze Instructie is vastgesteld, maar ook met de aard, de wetten, de geest en de tradities van het Instituut waarvan zij deel uitmaken.

92. De Federatie bevordert overeenkomstig deze Instructie en haar Statuten, en naar het onderscheiden karakter van haar eigen charisma,[74] het contemplatieve leven in de kloosters, garandeert hulp bij de initiële en voortgezette vorming, evenals uitwisseling van monialen en materiële goederen.

93. Volgens de normen van de Apostolische Constitutie Vultum Dei quaerere moeten alle kloosters allereerst toetreden tot een federatie[75].

Een klooster kan, om bijzondere objectieve en gemotiveerde redenen, met de instemming van het Conventueel Kapittel, de Heilige Stoel vragen van deze verplichting te worden ontheven. Het verlenen van deze ontheffing is voorbehouden aan de Heilige Stoel.

Een klooster kan om objectieve en gemotiveerde redenen, met de instemming van het conventskapittel, de Heilige Stoel vragen niet langer deel uit te maken van een Federatie. De Heilige Stoel moet een passende onderscheiding maken voordat het uittreden uit een federatie wordt toegestaan.

94. Na het verkrijgen van de canonieke oprichting zoekt de Federatie ook de wettelijke erkenning naar het burgerlijke recht en plaatst ze haar wettelijke zetel in een van de kloosters die er deel van uitmaken.

95. Verscheidene federaties van hetzelfde instituut kunnen, met de instemming van de Heilige Stoel, een confederatie vormen[76] om de activiteiten van de afzonderlijke Federaties eenvormig te sturen en tot op zekere hoogte te coördineren.

96. De Heilige Stoel kan voor elk Instituut een Internationale Commissie oprichten of goedkeuren om de studie van thema's in verband met het contemplatieve leven in relatie tot het eigen charisma te stimuleren[77].

97. De wettig opgerichte Federatie is een publieke rechtspersoon in de Kerk en is als zodanig in staat tijdelijke, roerende en onroerende goederen, die kerkelijke goederen zijn, te verwerven, te bezitten, te beheren en te vervreemden volgens het universele en eigen recht.

98. Om de onderlinge gemeenschap van kloosters in stand te houden en te versterken, en zo een van de doelstellingen van de Federatie te verwerkelijken, wordt een zekere uitwisseling van goederen tussen de kloosters, gecoördineerd door de Presidente van de Federatie, aangemoedigd.

99. De uitwisseling van goederen in een Federatie gebeurt door middel van bijdragen, giften en leningen die kloosters aanbieden aan andere kloosters die financiële problemen hebben, en voor de gemeenschappelijke behoeften van de Federatie.

100. De Federatie beschouwt de goederen die ze bezit als noodzakelijk en nuttig middel om haar doelstellingen te verwezenlijken.

101. Elke federatie richt een economisch fonds (de federale kas) op om de doelstellingen van de federatie te kunnen verwezenlijken. Dit fonds dient ter dekking van de gewone uitgaven van de federatie zelf en van de uitgaven in verband met de vorming van monialen op federaal niveau, ter ondersteuning van de levensbehoeften en de gezondheid van de monialen, voor het onderhoud van de gebouwen en voor de ondersteuning van nieuwe stichtingen.

102. Het economisch fonds wordt gevoed door vrijwillige schenkingen van de kloosters, door de schenkingen van weldoeners en door de inkomsten uit de vervreemding van de bezittingen van de opgeheven kloosters, zoals bepaald door deze Instructie[78].

103. De financiën van de Federatie worden beheerd door de Federale Raad, voorgezeten door de Presidente van de Federatie, die gebruik maakt van de medewerking van de Federale Econome.

104. In het kader van het gewone beheer doen de Presidente van de Federatie en de Econome van de Federatie binnen de grenzen van hun ambt aankopen en voeren zij geldige administratieve taken uit.

105. Voor uitgaven en handelingen van buitengewoon beheer is de toestemming van de Federale Raad en de Federale Vergadering vereist, in overeenstemming met de waarde van het bedrag vastgesteld in het eigen recht. Elke Federatie stelt in de gekozen Federale Vergadering het bedrag vast waarvoor de machtiging van de Federale Raad en de Federale Vergadering nodig is.

106. Bij een handeling of verkoop waarvan de waarde hoger is dan het bedrag dat door de Heilige Stoel voor de afzonderlijke regio's is vastgesteld, of om votiefgeschenken aan de Kerk van waardevolle voorwerpen met een historische of artistieke waarde, is eveneens de toestemming van de Heilige Stoel vereist.

107. De geldigheid van de verkoop en van elke andere handeling, die de financiële situatie van de Federatie zou kunnen schaden, vereist de schriftelijke toestemming van de Presidente van de Federatie met de toestemming van de Raad of de Federale Vergadering, afhankelijk van de hoogte van de transacties, zoals bepaald in het eigen recht.

108. In afwijking van c.638, §4 CIC, hebben de Presidente van de Federatie en de Federale Raad voor de geldigheid van de vervreemding van de goederen van de opgeheven kloosters, boven de waarde van het te vervreemden goed, altijd en uitsluitend schriftelijke toestemming van de Heilige Stoel nodig[79].

109. Behoudens andersluidende beschikking van de Heilige Stoel[80], beschikt de Presidente van de Federatie over de opbrengst van de vervreemding van de goederen van een klooster van de Federatie dat volledig is opgehouden te bestaan, zoals bepaald in deze Instructie.

II. De Presidente van de Federatie

110. De Presidente van de Federatie, door de Federale Vergadering overeenkomstig de statuten van de Federatie voor een periode van zes jaar verkozen, is geen Hogere Overste en handelt in de uitoefening van haar functie op basis van wat de huidige Instructie haar toekent[81] overeenkomstig het universele en eigen recht.

111. In afwijking van c.628, §2, 1° CIC, begeleidt de Presidente van de Federatie, op de vastgestelde tijden, de Reguliere Visitator als Co-Visitator bij de canonieke visitatie aan de gefedereerde kloosters[82].

112. De Presidente van de Federatie zal voor de canonieke visitatie van de gemeenschap van haar eigen klooster een Federale raadslid delegeren als co-Visitator van de Reguliere Visitator.

113. De Presidente van de Federatie kan, telkens wanneer het noodzakelijk is, de gemeenschappen van de kloosters van de Federatie visiteren, samen met een co- Visitator, die bij toerbeurt gekozen wordt uit de Raadsleden en met de Econome van de Federatie.

114. Alle andere bezoeken – moederlijk of zusterlijk – worden overeengekomen met de Overste van het klooster.

115. Aan het einde van de canonieke visitatie geeft de Federatie Presidente schriftelijk aan de Hogere Overste van het klooster de meest geschikte oplossingen aan voor de gevallen en situaties die tijdens het bezoek aan het klooster naar boven zijn gekomen; zij stelt de Heilige Stoel van alles op de hoogte.

116. Tijdens de canonieke visitatie gaat de Presidente van de Federatie na hoe de in de punt 12 opgesomde en in de nrs. 13-35 van de Apostolische Constitutie Vultum Dei quaerere ontwikkelde punten worden beleefd[83], en of de daarop gebaseerde toepassingen, die door de Federale Vergadering zijn vastgesteld, worden nageleefd.

117. De Presidente van de Federatie zal vooral waken over de initiële en voortgezette vorming in de kloosters om te zien of deze in overeenstemming zijn met het charisma van het instituut, opdat elke gemeenschap een baken kan zijn dat de reis van de mannen en vrouwen van onze tijd verlicht[84]. Aan het einde van de visitatie informeert zij de Heilige Stoel over de reële mogelijkheden die het klooster heeft om de initiële vorming te garanderen.

118. De vorming van de vormingsverantwoordelijken en hun medewerksters is deels toevertrouwd aan de kloosters en deels aan de Federatie, en daarom is de Presidente van de Federatie geroepen om de vorming op federaal niveau te versterken[85] en de deelname te eisen van hen die de dienst van de vorming uitoefenen; indien dit niet gebeurt, zal zij de zaak voorleggen aan de Heilige Stoel.

119. De Presidente van de Federatie moet borg staan voor de door de Federale Vergadering beoogde vorming van de personen die geroepen om de dienst van het gezag uit te oefenen[86] en hun deelname eisen; indien dit niet gebeurt, zal zij de zaak voorleggen aan de Heilige Stoel.

120. De Presidente van de Federatie kiest, na het advies van de Federale Raad te hebben ingewonnen, de meest geschikte plaatsen om specifieke vormingscursussen te organiseren voor de vormingsverantwoordelijken en hun medewerksters, alsook voor hen die geroepen zijn tot de dienst van het gezag, en bepaalt de duur van deze cursussen zodanig dat ze niet nadelig zijn voor de noden van het beschouwende en gemeenschappelijk leven[87].

121. Wanneer een autonoom klooster niet langer over een echte autonomie van leven beschikt[88], is het de verantwoordelijkheid van de Presidente van de Federatie om de zaak aan de Heilige Stoel voor te leggen.

122. Wanneer de Hogere Overste van een klooster een moniale de toestemming ontzegt om naar een ander klooster van hetzelfde instituut te gaan, deelt de Presidente van de Federatie dit, na overleg met haar Raad, mee aan de Heilige Stoel, die beslist wat er moet gebeuren.

III. De Federale Raad

123. De Federale Raad bestaat uit vier raadsleden die door de Federale Vergadering gekozen worden uit alle plechtig geprofeste monialen van de kloosters van de Federatie en blijft in functie voor een periode van zes jaar.

124. De Federale Raad is bevoegd voor hetgeen hem door deze Instructie wordt toegeschreven[89] en voor hetgeen in de statuten kan worden bepaald; de Presidente van de Federatie kan de raad evenwel raadplegen wanneer zij dit nodig acht.

125. De Federale Raad wordt na elke canonieke visitatie door de Presidente van de federatie geraadpleegd, alvorens aan de Hogere Overste van het klooster schriftelijk de beste oplossingen te bezorgen voor de gevallen en situaties die tijdens het bezoek aan het licht kwamen.

126. De Federale Raad brengt advies uit over de keuze van het tijdstip en de meest geschikte plaats om de specifieke vormingscursussen te organiseren voor de vormingsverantwoordelijken en hun medewerksters, alsook voor hen die de dienst van het gezag uitoefenen.

127. De Federale Raad werkt met de voorzitter van de Federatie samen bij de opstelling van het verslag over de toestand van de Federatie en van de afzonderlijke kloosters, dat aan het einde van de termijn van zes jaar aan de Heilige Stoel moet worden toegezonden.

128. De Federale Raad wordt door de Presidente van de Federatie geraadpleegd alvorens de aanvraag tot affiliatie of opheffing van een klooster bij de Heilige Stoel in te dienen.

129. De Federale Raad moet zijn instemming verlenen met de keuze van de Federale Vormingsverantwoordelijke, die de gezamenlijke initiële vorming uitvoert en coördineert[90]. Evenzo moet zij, in ernstige gevallen,

haar instemming geven om de Federale Vormingsverantwoordelijke te ontslaan.

130. In afwijking van c.686, §2 CIC, is de instemming van de Federale Raad vereist voor het verlenen van een indult voor exclaustratie van een moniale met plechtige geloften, na het jaar dat door de Hogere Overste van het klooster was toegekend, met een maximum van drie jaar[91].

131. De Federale Raad moet instemmen met het verzoek om verlenging van het exclaustratie-indult van een moniale met plechtige geloften, dat bij de Heilige Stoel moet worden aangevraagd[92]. Alvorens de zaak voor te leggen aan de Federale Raad, moet de Presidente van de Federatie het schriftelijke advies inwinnen van de Hogere Overste van de plechtig geprofeste moniale die om verlenging van het indult vraagt, door de Raad van het klooster collegiaal uitgesproken; de toestemming verkrijgen van de plaatselijke Ordinaris waar de zuster zal moeten wonen; en advies verkregen hebben van de diocesane Bisschop of de bevoegde religieuze Ordinaris.

132. De Federale Raad neemt de functies van de Raad van een autonoom klooster op zich wanneer deze, door affiliatie, aan de Presidente van de Federatie wordt toevertrouwd in het kader van de begeleiding van het proces van revitalisering of de opheffing van een klooster[93].

IV. De Federale Vergadering

133. De communio die tussen de kloosters bestaat, wordt zichtbaar in de Federale Vergadering, teken van eenheid in liefde, met als voornaamste taak de bescherming van het charismatische patrimonium van het Instituut van de kloosters van de Federatie en de bevordering van een adequate vernieuwing in harmonie met dit patrimonium, op voorwaarde dat geen enkele Federatie van kloosters van monialen of Confederatie van Federaties het hele Instituut vertegenwoordigt.

134. De Presidente van de Federatie, de Federale Raadsleden, de Federale Econoom, de Hogere Overste en een afgevaardigde van elk autonoom klooster van de Federatie, verkozen door het Conventueel Kapittel, vormen leden van de Federale Vergadering; de Federale Secretaris fungeert uitsluitend als actuaris.

135. De Gewone Federale Vergadering wordt om de zes jaar bijeengeroepen en de federale ambten worden daarin vernieuwd.

136. De Tussentijdse Federale Vergadering wordt om de drie jaar bijeengeroepen om de gerealiseerde doelstellingen na te gaan en eventuele bijstellingen of wijzigingen ervan aan te nemen.

137. Indien de noodzaak dit vereist of zij het wijs acht, kan de Presidente van de Federatie, met de instemming van de Federale Raad, een buitengewone Federale Vergadering bijeenroepen.

138. De Federale Vergadering, zowel de gewone als de tussentijdse, wordt door de Presidente ten minste zes maanden voor het verstrijken van de periode van zes jaar of het verstrijken van de periode van drie jaar bijeengeroepen.

139. De buitengewone Federale Vergadering wordt twee maanden voor de viering ervan door de Presidente bijeengeroepen.

140. Bij het ophouden van het ambt van de federale president, bij overlijden of op andere door het recht bepaalde wijze[94], roept het eerste Raadslid binnen een maand na de vacature van dit ambt de buitengewone Federale Vergadering bijeen, die binnen twee maanden na de bijeenroeping wordt gevierd. In dit geval worden de Federale Raadsleden en de Federale Econome opnieuw verkozen.

141. De Federale Vergadering:

a. ontvangt het verslag van de Presidente van de Federatie over de toestand van de Federatie en van de afzonderlijke kloosters
b. kiest de Presidente van de Federatie en de Federale Raad
c. kiest de Federale Econome
d. behandelt vraagstukken van aanzienlijk belang
e. neemt beslissingen en vaardigt normen uit waaraan, na definitieve goedkeuring door de Heilige Stoel, alle monialen zich moeten houden
f. ontwikkelt voor een periode van zes jaar de gemeenschappelijke vormingscursussen die elke gemeenschap verplicht is te volgen
g. bevordert de oprichting van nieuwe stichtingen en de wijze waarop deze kunnen worden uitgevoerd, zowel door afzonderlijke kloosters en als door de Federatie;
h. wijst een klooster aan als de plaats van de gemeenschappelijke initiële vorming voor de kloosters van de Federatie[95]
i. stelt een vormingsplan op voor de personen die belast zijn met de uitoefening van de dienst van het gezag[96] en voor de vormings-verantwoordelijken[97].

V. Federale Diensten

142. Het beheer van de Federatie is toevertrouwd aan de Federale Econome, verkozen door de Federale Vergadering voor zes jaar.

143. De Federale Econome is verantwoordelijk voor de uitvoering van wat door de Federale Raad is vastgesteld en werkt in het kader van de canonieke visitatie samen met de Presidente van de Federatie om het financiële verslag van de afzonderlijke kloosters te verifiëren, waarbij zij de positieve en kritieke aspecten van de kloosters opmerkt, gegevens die in het eindverslag van de visitatie moeten worden opgenomen.

144. De Federale Secretaris wordt gekozen door de Presidente van de Federatie en blijft in functie voor een periode van zes jaar; deze functie kan worden uitgeoefend door één van de Federale Raadsleden

145. De Federale Secretaris verblijft, indien mogelijk, in het klooster dat gekozen is als de wettelijke zetel van de Federatie en bewaart daar de documenten en houdt het archief van de Federatie bij.

146. Op aanwijzing van de President van de Federatie stelt de Federale Secretaris de agenda op en roept zij de Federale Raad bijeen, waarbij zij optreedt als actuaris.

147. De Federale Secretaris bereidt, volgens de aanwijzingen van de Presidente van de Federatie, de Federale Vergadering voor.

148. De Federale Vormingsverantwoordelijke[98] wordt ad nutum benoemd door de Presidente van de Federatie met de instemming van de Federale Raad. De Federale vormingsverantwoordelijke kan om zwaarwegende redenen door de Presidente van de Federatie, met de instemming van dezelfde Raad, uit haar ambt worden ontheven.

VI. De Religieuze Assistent

149. De Federale Assistent vertegenwoordigt de Heilige Stoel voor de Federatie, maar niet voor de individuele kloosters waaruit zij bestaat, en voert zijn taak trouw uit volgens de bepalingen die betrekking hebben op dit ambt en voert de ontvangen taak uit binnen de grenzen van zijn bevoegdheid.

150. De Federale Assistent is een priester die, omdat hij tot op zekere hoogte deelheeft aan de jurisdictie van de Heilige Stoel, door de Congregatie voor de Instituten van het Godgewijd Leven en Sociëteiten van Apostolische Leven wordt benoemd voor één of voor meerdere Federaties.

151. De Federale Assistent is geen Hogere Overste en vervult zijn taak in een geest van samenwerking en dienstbaarheid ten opzichte van de Federatie door het behoud van de echte geest van het Instituut aan te moedigen en de Presidente en haar Raad te helpen bij het leidinggeven aan de Federatie, met name bij de vorming op federaal niveau en bij het oplossen van de belangrijkste financiële vraagstukken.

152. De benoeming van de Federale Assistent is voorbehouden aan de Heilige Stoel, maar de Federatie heeft de bevoegdheid tot voordracht.

153. De benoeming van de Assistent is ad nutum Sanctae Sedis.

154. De Presidente van de Federatie is verplicht om binnen de vastgestelde termijn aan de Heilige Stoel de namen van drie mogelijke kandidaten voor het ambt van Federale Assistent voor te leggen, met daarbij gevoegd de gegevens van de voorafgegane raadplegingen van de gemeenschappen van de afzonderlijke kloosters van de Federatie, het curriculum vitae van elke kandidaat, haar eigen mening en die van de Federale Raad, de nihil obstat van de Ordinarissen van de kandidaten.

De Heilige Stoel behoudt zich het recht voor om, op de wijze die het meest geschikt wordt geacht, de informatie over de kandidaten voor het ambt van Assistent aan te vullen.

155. Elk jaar moet de Federale Assistent een beknopt verslag indienen over zijn werkzaamheden, over het leven en de toestand van Federatie, waarbij van bijzondere situaties melding wordt gemaakt. Aan het einde van zijn mandaat zendt de Assistent een meer gedetailleerd verslag over de toestand van de Federatie aan de Congregatie voor de Instituten van het Godgewijd Leven en de Sociëteiten van het Apostolisch Leven.

HOOFDSTUK DRIE
AFZONDERING VAN DE WERELD

I. Het begrip en relevantie voor het beschouwend leven

156. Vertrekkend van de bewoordingen van de Codex[99], wordt bevestigd dat de afzondering van de wereld de aard en het doel van de religieuze Instituten van het godgewijde leven kenmerkt en overeenkomt met de uitspraak van Paulus om ons gedrag niet af te stemmen op deze wereld[100], en elke wereldse wijze van handelen te ontvluchten.

Voor het religieuze leven is de clausuur een gemeenschappelijke verplichting voor alle Instituten[101] en drukt ze het materiële aspect uit van de afzondering van de wereld – die echter haar reikwijdte niet uitput – en draagt ze in elk religieus huis bij tot het scheppen van een sfeer en een omgeving die bevorderlijk zijn voor innerlijke aandacht, noodzakelijk voor het leven van elk Religieus Instituut, maar in het bijzonder voor die welke aan de contemplatie gewijd zijn.

157. In het contemplatieve leven van monialen verdient het aspect van de afzondering van de wereld bijzondere aandacht door de grote waardering die de christelijke gemeenschap koestert voor dit soort leven, het teken van de exclusieve vereniging van de Kerk-Bruid met haar Heer, de allermeest geliefde.

158. Het leven van contemplatieve monialen, die op een heel bijzondere manier zijn toegewijd aan gebed, om het hart voortdurend naar de Heer gericht te houden, in de ascese, en in de vurige vooruitgang van het geestelijk leven, is niets anders dan een streven naar het hemelse Jeruzalem, een anticipatie op de eschatologische Kerk, gericht op het bezit en op de contemplatie van het gelaat van God.

159. De gemeenschap van het monialenklooster, geplaatst als een stad op de berg en een licht op de kandelaar[102], geeft door haar eenvoud van leven zichtbaar het doel weer waarnaar de hele kerkgemeenschap op weg is; vurig in actie en toegewijd aan contemplatie, gaat ze voort op de wegen van het heden met ogen gericht op de toekomstige recapitulatie van alles in Christus.

160. Het materiële aspect van de afzondering van de wereld vindt een bijzondere uiting in de clausuur, die de plaats is van de intimiteit van de Kerk-Bruid, omdat, in het licht van de bijzondere roeping en kerkelijke missie, de clausuur van de contemplatieven beantwoordt aan de eis om bij de Heer te blijven, die als een prioriteit beschouwd wordt.

161. Met de naam clausuur bedoelen we de monastieke ruimte die gescheiden is van de buitenwereld en gereserveerd voor de monialen, en waarin de aanwezigheid van vreemden alleen kan worden toegestaan in geval van nood. Het moet een ruimte van stilte en inkeer zijn, waar het permanente zoeken naar Gods gelaat zich kan verwezenlijken, volgens het charisma van het Instituut.

162. De clausuur roept de cel van het hart op, waar ieder geroepen is de vereniging met de Heer te beleven. Aanvaard als een geschenk en een keuze als een vrij antwoord op de liefde, is het de plaats van geestelijke communie met God en de naaste, waar de beperking van ruimte en contacten werkt ten voordele van de verinnerlijking van de evangelische waarden[103].

163. De clausuur is niet alleen een ascetisch middel van immense waarde, maar ook een manier om het Paasfeest van Christus te beleven, als een vreugdevolle verkondiging en profetische anticipatie op de mogelijkheid die elke persoon en de hele mensheid wordt geboden om uitsluitend voor God te leven, in Christus Jezus[104].

164. In de monialenkloosters moet de clausuur in positieve zin worden opgevat als een ruimte voor het gebruik en de intimiteit van de monialen die het contemplatieve leven beleven, een ruimte van huiselijkheid en gezinsleven, waarbinnen de gemeenschap het zusterlijke leven in haar meest intieme dimensie leidt.

165. In monialenkloosters moet de clausuur, in beperkende zin, worden beschouwd als een ruimte die beschermd moet worden, om te voorkomen dat vreemden er toegang toe krijgen.

166. De wijze van afscheiding van de buitenwereld van de exclusief voor de monialen bestemde ruimte moet materieel en effectief zijn, niet alleen symbolisch of spiritueel. Het is de verantwoordelijkheid van het Conventueel Kapittel om de wijze van afscheiding van de buitenwereld te bepalen.

167. Elk klooster is verplicht om met alle zorg zijn principiële of fundamentele contemplatieve fysionomie te handhaven, door zich erop toe te leggen op een bijzondere manier een omgeving van uiterlijke en innerlijke stilte te scheppen en te beleven in gebed[105], in ascese, en in de vurige geestelijke vooruitgang, in de verzorgde viering van de liturgie, in het zusterlijke leven in de gemeenschap, in reguliere observantie en de discipline van afscheiding van de wereld.

II. De communicatiemiddelen

168. De wetgeving betreffende de sociale communicatiemiddelen, in al de verscheidenheid waarin ze vandaag aanwezig zijn, is gericht op het veiligstellen van inkeer en stilte: in feite is het mogelijk dat contemplatieve stilte leeg wordt als het klooster gevuld is met geluiden, nieuws en woorden. Inkeer en stilte zijn van groot belang voor het contemplatieve leven als “de noodzakelijke ruimte voor het luisteren naar en de ruminatio van het Woord en als veronderstelling voor een gelovige blik die de aanwezigheid van God gewaar wordt in de persoonlijke geschiedenis, in

die van de zusters [...] en in de wederwaardigheden van de huidige wereld" [106].

169. Deze middelen moeten dus met soberheid en discretie worden gebruikt, niet alleen ten aanzien van de inhoud maar ook ten aanzien van de hoeveelheid informatie en het soort communicatie, "opdat zij ten dienste zouden staan van de vorming tot het contemplatieve leven en voor de noodzakelijke communicatie, en geen gelegenheden worden voor verstrooiing of te ontsnappen aan de eisen van het zusterlijk samenleven in gemeenschap, noch mogen zij schadelijk zijn voor uw roeping, of een obstakel vormen voor uw leven dat volledig gewijd is aan contemplatie"[107].

170. Het gebruik van de communicatiemiddelen ten behoeve van informatie, vorming of werk kan in het klooster, met wijze onderscheiding, worden toegestaan voor gemeenschappelijk nut, volgens de bepalingen van het Conventueel Kapittel opgenomen in het ontwerp voor het gemeenschapsleven.

171. De monialen zorgen ervoor over de nodige informatie over de Kerk en de wereld te beschikken, niet met een veelheid aan nieuws, maar door het essentiële ervan in het licht van God te begrijpen, om het tot gebed te maken in harmonie met het hart van Christus.

III. De Clausuur

172. Elk afzonderlijk klooster van monialen of monastieke vrouwelijke Congregatie, conformeert zich volgens c.667, §3 CIC en deze Instructie, aan het pauselijk slot, of definieert het slot in de Constituties of in een ander wetboek van het eigen recht, waarbij het eigen karakter van het instituut gerespecteerd wordt[108].

173. De diocesane Bisschop of de religieuze Ordinaris ziet toe op de naleving van het slot in de kloosters die aan hun respectievelijke zorg zijn toevertrouwd, en helpt de Overste, aan wie de onmiddellijke toepassing van de slotbepalingen is toevertrouwd.

174. In afwijking van hetgeen in c.667, §4 CIC is bepaald, zijn de diocesane Bisschop en de religieuze Ordinaris niet betrokken bij het verlenen van dispensatie voor het slot[109].

175. In afwijking van het in c.667, §4 CIC bepaalde, berust de ontheffing van het slot uitsluitend bij de Hogere Overste die, indien deze ontheffing langer duurt dan vijftien dagen, deze slechts kan verlenen met toestemming van haar Raad[110].

176. De beperking in de Instructie Verbi Sponsa[111] is ingetrokken; om een goede reden kan de Hogere Overste, volgens de norm van c.665, §1 CIC, met instemming van haar Raad, en na het advies van de diocesane Bisschop of de bevoegde religieuze Ordinaris ingewonnen te hebben, aan een plechtig geprofeste zuster absentie toestaan voor een periode van ten hoogste een jaar.

177. In afwijking van c.686, §2 CIC, kan de Hogere Overste, met toestemming van haar Raad, aan een moniale die plechtige geloften heeft afgelegd, een indult van exclaustratie verlenen voor de duur van maximaal één jaar, met de toestemming van de Ordinaris van de plaats waar de zuster zal verblijven, en na het advies van de diocesane Bisschop of van de bevoegde religieuze Ordinaris te hebben ontvangen[112].

178. In afwijking van c.686, §2 CIC, kan de Presidente van de Federatie aan een moniale met plechtige geloften van een klooster van de Federatie een verlenging van het indult tot exclaustratie toestaan met de instemming van haar Raad, voor een periode van niet meer dan twee jaar[113].

179. Voor deze verlenging moet de Presidente van de Federatie, vooraleer zij de zaak voorlegt aan de Federale Raad:

- het schriftelijk advies inwinnen van de Overste van de plechtig geprofeste moniale die om de verlenging van het indult vraagt,
- die het met de raad van het klooster collegiaal heeft overlegd,
- met de voorafgaande toestemming van de plaatselijke Ordinaris van de plaats waar de zuster zal wonen,
- en na het advies te hebben ingewonnen van de diocesane Bisschop of van de bevoegde religieuze Ordinaris.

180. Elke verdere verlenging van het indult tot exclaustratie is uitsluitend voorbehouden aan de Heilige Stoel[114].

181. Tijdens de canonieke visitatie dienen de Visitatoren na te gaan of alle elementen die eigen zijn aan het contemplatieve leven zoals beschreven in de Constitutie Vultum Dei quaerere[115] in acht worden genomen, met bijzondere aandacht voor het aspect van de afzondering van de wereld.

182. De Kerk, die de roeping van de monialen zeer hoog acht, bemoedigt de monialen om de geest en de discipline van het slot getrouw en met verantwoordelijkheidszin te beleven, om in de gemeenschap een vruchtbare en integrale oriëntatie op de contemplatie van de Ene en Drie-Ene God te bevorderen.

IV. Pauselijk Slot

183. Het pauselijk slot, in 1298 door Bonifatius VIII ingesteld, krijgt vorm “in overeenstemming met de normen zoals die door de Apostolische Stoel zijn gegeven”[116] en het sluit externe werken van het apostolaat uit.

184. Terwijl Pius XII onderscheid maakte tussen groot en klein pauselijk slot,[117] erkent de Codex slechts één type pauselijk slot, dat wordt

onderhouden in de kloosters van monialen die volledig gewijd zijn aan het contemplatieve leven[118].

185. Pauselijk slot voor monialen betekent de erkenning van de specificiteit van een volledig contemplatief leven dat, door de individuele ontwikkeling van de spiritualiteit van het huwelijk met Christus, een teken en realisatie wordt van de exclusieve vereniging van de Kerk-Bruid met haar Heer.

186. Een werkelijke afscheiding van de wereld, die vooral wordt gekenmerkt door stilte en eenzaamheid[119], drukt uit en beschermt de integriteit en de identiteit van een leven dat geheel contemplatief is, zodat het trouw kan blijven aan zijn specifieke charisma en aan de gave tradities van het Instituut.

187. Een volledig contemplatief leven moet, om als pauselijk slot beschouwd te worden, fundamenteel gericht zijn op de vereniging met God in contemplatie.

188. Een Instituut wordt beschouwd als een geheel contemplatief leven als:

a) De leden alle activiteiten, zowel inwendig als uitwendig, richten op een intense en voortdurende zoektocht naar vereniging met God in het klooster en naar de contemplatie van zijn gelaat;
b) Het externe werken en directe apostolische taken, en in normale omstandig- heden, de fysieke deelname aan evenementen en bedieningen van de Kerk uitsluit. Deze deelname kan, en onder voorbehoud dat het Conventueel Kapittel erin toestemt, slechts bij bijzondere gelegenheden worden toegestaan door de diocesane Bisschop of door de religieuze Ordinaris van het klooster;
c) de afscheiding van de wereld op radicale, concrete en effectieve wijze en niet louter symbolisch, wordt verwerkelijkt volgens de concrete wijzen die door het Conventueel Kapittel zijn vastgesteld, in overeenstemming met het universele en het eigen recht, in de lijn van het charisma van het Instituut.

V. Normen betreffende het pauselijk slot

189. Gezien de verscheidenheid aan instituten die gewijd zijn aan een volledig contemplatief leven en hun tradities, worden bepaalde modaliteiten van scheiding van de wereld, overgelaten aan de Constituties of andere codices van het eigen recht van het Instituut die in aanvulling op wat is vastgelegd in deze Instructie, ook strengere regels met betrekking tot het slot kunnen vaststellen, overeenkomstig met het eigen charisma, die moeten worden goedgekeurd door de Apostolische Stoel.

190. De wetgeving omtrent het pauselijk slot strekt zich uit tot de woonruimten en tot alle binnen- en buitenruimten van het klooster die exclusief voorbehouden zijn aan de monialen en waarin de aanwezigheid van vreemden slechts kan worden toegelaten indien het noodzakelijk is.

Het moet een ruimte van stilte en inkeer zijn, gefaciliteerd door de afwezigheid van externe werken, waar het voortdurend zoeken naar het gelaat van God zich gemakkelijker kan ontwikkelen, volgens het charisma van het Instituut.

191. De deelname van de gelovigen aan de liturgische vieringen in de kerk of het oratorium van het klooster of in de lectio divina staat niet toe dat de zusters buiten het pauselijk slot treden, noch dat de gelovigen in het koor van de monialen komen, behalve in bijzondere gevallen. Het oordeel hierover berust bij het Conventueel Kapittel.

192. Krachtens het recht betreffende het pauselijk slot moeten de monialen, novicen en postulanten leven binnen het slot van het klooster en is het hun niet toegestaan het klooster te verlaten, behalve in de door het recht voorziene gevallen; noch is het toegestaan dat iemand het slot van het klooster betreedt, behalve in de voorziene gevallen.

193. In kloosters met een volledig contemplatief leven wordt de wetgeving over de afscheiding van de wereld voor de buitenzusters van de wereld, indien deze voorzien is in de constituties of andere boeken van het eigen recht van het Instituut, bepaald door particulier recht.

194. Het verlenen van toestemming om het pauselijk slot te betreden en te verlaten vereist altijd een goede reden, ingegeven door de ware noodzaak van de individuele monialen of van het klooster: dit is vereist om de noodzakelijke voorwaarden voor een volledig contemplatief leven te beschermen en, van de kant van de monialen, consistent met hun roepingskeuze.

195. Waar het gewoonte is , kan het gebruik van het bijhouden van het in- en uitgaan in een boek worden bewaard, naar wijs oordeel van het Conventueel Kapittel, ook als een bijdrage aan de kennis van het leven en de geschiedenis van het klooster.

196. Het is aan de Hogere Overste van het klooster om toe te zien op de feitelijke toepassing van het slot, de concrete omstandigheden van afscheiding van de wereld te garanderen en binnen het klooster de liefde voor de stilte, de inkeer en het gebed te bevorderen.

197. Het is aan de Hogere Overste om over de opportuniteit van het in- en uitgaan van het pauselijk slot te oordelen, waarbij zij met voorzichtigheid en discretie de noodzaak ervan beoordeelt in het licht van de volledig contemplatieve roeping, zoals vastgelegd in de constituties of een andere tekst van het eigen recht en zoals voorgeschreven door deze Instructie.

198. De Hogere Overste van het klooster met pauselijk slot benoemt voor de dienst aan de poort een moniale met plechtige geloften; en zij geeft, indien het eigen recht niet voorziet in de aanwezigheid van buitenzusters, voor een bepaalde tijd aan een zuster de toestemming om de diensten van de buitenzusters te vervullen.

199. De gehele gemeenschap is verantwoordelijk en moreel verplicht tot bescherming, bevordering en naleving van het pauselijk slot, zodat secundaire of subjectieve motieven geen voorrang krijgen op het doel van deze vorm van afscheiding.

200. Het verlaten van het pauselijk slot, behalve met een bijzonder indult van de Heilige Stoel of in geval van gevaar, kan door de Hogere Overste worden toegestaan in gewone gevallen met betrekking tot de gezondheid van de monialen, het bijstaan van zieke zusters, deelname aan cursussen of bijeenkomsten in het kader van de initiële en permanente vorming die door de Federatie of door een ander klooster worden georganiseerd, de uitoefening van de burgerrechten, en die behoeften van het klooster waarin niet op een andere manier kan worden voorzien.

201. Om novicen of tijdelijk geprofeste zusters, indien nodig, uit te sturen om een deel van hun vorming in een ander klooster van het Instituut te genieten, alsook bij een tijdelijke of definitieve overgang naar andere kloosters van hetzelfde Instituut, moet de Hogere Overste haar instemming geven, na tussenkomst van de Raad of van het Conventueel Kapittel zoals in de Constituties of in een ander boek van het eigen recht is bepaald.

202. De toegang tot het pauselijk klooster is, buiten speciale indulten van de Heilige Stoel, toegestaan aan kardinalen, die iemand mee mogen nemen die hen vergezelt, aan de Nuntius en Apostolisch Gedelegeerden op plaatsen die onder hun jurisdictie vallen, aan Visitatoren tijdens de canonieke visitatie, aan de diocesane bisschop[120], aan de bevoegde religieuze Ordinaris, en aan andere personen naar het oordeel van de Hogere Overste en voor een goede reden.

203. Ook is, met toestemming van de Overste, het betreden van het pauselijk slot toegestaan:

- aan de priester om de sacramenten toe te dienen aan de zieken, om chronisch of ernstig zieke personen bij te staan, om voor hen soms de Mis te vieren, voor liturgische processies en begrafenissen;
- aan hen wier werk of vaardigheden nodig zijn om te zorgen voor de gezondheid van de monialen, voor hun vorming en om te voorzien in de behoeften van het klooster;
- aan aspiranten en monialen die langskomen, ook uit andere instituten van het contemplatieve leven.

VI. Het Slot omschreven in de Constituties

204. De kloosters die een activiteit ten voordele van het volk van God combineren met het contemplatieve leven of bredere vormen van gastvrijheid beoefenen in de traditie van hun eigen Instituut, nemen de bepalingen over hun slot op in de Constituties of in een ander boek van het eigen recht.

a. Constitutioneel Slot

205. Het constitutioneel slot, dat in de Codex het kleine pauselijk slot van Pius XII heeft vervangen, is een vorm van slot dat de monialen betreft die het contemplatieve leven leiden verenigd met "een legitiem werk van apostolaat of christelijke naastenliefde"[121].

206. Met de naam constitutioneel slot wordt bedoeld dat gedeelte van het klooster dat van de buitenwereld is afgescheiden en dat minstens het gedeelte van het klooster en van de landbouwgronden of tuin moet omvatten dat exclusief aan de monialen is voorbehouden en waar slechts in noodgevallen mensen van buiten kunnen worden toegelaten. Het moet een ruimte van stilte en inkeer zijn, waar volgens het charisma van het Instituut de voortdurende zoektocht naar het gelaat van God zich kan ontwikkelen, rekening houdend met de werken van het apostolaat of de naastenliefde die door de monialen worden uitgeoefend.

207. Deze vorm van slot, "aangepast aan de eigen aard en vastgelegd in de constituties"[122] wordt goedgekeurd door de Apostolische Stoel, die de Constituties of een ander wetboek van het eigen recht van het Instituut, goedkeurt.

b. Monastiek Slot

208. Aan de uitdrukkingen pauselijk slot en constitutioneel slot, bekend van de Codex, voegde Johannes Paulus II in de post-synodale apostolische exhortatie Vita Consacrata[123] een derde toe, het monastieke slot.

209. Vóór Vita Consacrata werd deze uitdrukking gebruikt om het slot van de monniken[124] te definiëren, strikter dan het slot dat alle religieuzen gemeen hebben[125], maar minder streng dan het pauselijk slot en in een aantal opzichten vergelijkbaar met het constitutioneel slot van monialen.

210. Voor kloosters van contemplatieve monialen maakt het monastiek slot het mogelijk om, met behoud van het karakter van een striktere discipline dan de gewone, de primaire functie van goddelijke eredienst te verenigen met uitgebreidere vormen van ontvangst en gastvrijheid[126].

211. Het monastiek slot, zoals het in de Constituties of in een ander boek van het eigen recht is vastgesteld, is een speciale uitdrukking van het constitutioneel slot.

VII. Voorschriften betreffende het Constitutioneel Slot

212. Het is de verantwoordelijkheid van de Hogere Overste van het klooster om, met instemming van haar Raad, de grenzen van het constitutioneel slot duidelijk vast te stellen, en om een goede reden te beperken of te wijzigen.

213. Krachtens de wet van het constitutioneel slot moeten de monialen, novicen en postulanten binnen het slot wonen en is het hun niet toegestaan het slot te verlaten, behalve in de gevallen voorzien door de wet, noch is het toegestaan dat iemand het slot van het klooster binnengaat buiten de voorziene gevallen en zonder de toestemming van de Overste.

214. De deelname van de gelovigen aan de liturgische vieringen in de kerk of in het klooster of de lectio divina in een andere geschikte plaats van het klooster, maakt het mogelijk dat de monialen buiten het constitutioneel slot gaan maar toch binnen het klooster blijven, terwijl de toegang van de gewone gelovigen tot het slot- gedeelte van dit soort kloosters altijd verboden is.

215. Elke moniale is medeverantwoordelijk en moet, met grote achting voor stilte en eenzaamheid, ertoe bijdragen dat de uiterlijke regelingen van het constitutioneel slot de fundamentele innerlijke waarde waarborgen, waardoor het klooster een bron van geestelijk leven is, en getuigt van de aanwezigheid van God.

216. De Hogere Overste heeft het recht de volgende personen toe te laten binnen het constitutioneel slot:

a) personen van wie de diensten voor de gemeenschap nodig zijn op spiritueel en materieel vlak en op het gebied van vorming
b) monialen van andere gemeenschappen die op doorreis of in het klooster te gast zijn
c) jonge vrouwen die hun roeping willen onderzoeken.

217. De Hogere Overste van het klooster kan om een goede reden het uitgaan uit het constitutioneel slot toestaan, rekening houdend met de aanwijzingen van deze Instructie.

218. De Hogere Overste van het klooster met constitutioneel slot benoemt monialen voor de dienst van portierster en voor de dienst in het gastenverblijf en kan sommige monialen toestaan om in de werken van het klooster te werken of in locaties buiten het klooster, en regelt de condities van hun verblijf buiten.

HOOFDSTUK VIER
VORMING

219. Een moniale wordt lid van de gemeenschap van het klooster sui iuris met volledige rechten, en deelt in de geestelijke en stoffelijke goederen ervan, door het afleggen van plechtige geloften, haar vrije en definitieve antwoord op de roep van de Heilige Geest.

220. De kandidaten bereiden zich voor op de plechtige professie door de verschillende fasen van het monastieke leven door te maken, waarin zij een adequate vorming krijgen en, zij het op eigen wijze, deel uitmaken van de kloostergemeenschap.

I. Algemene beginselen

221. Vorming in het contemplatieve monastieke leven is gebaseerd op een persoonlijke ontmoeting met de Heer. Het begint met Gods roepstem en de beslissing van een ieder om, naar haar eigen charisma, de voetstappen van Christus te volgen, als zijn leerling, onder de werking van de Heilige Geest.

222. Hoewel de verwerving van kennis belangrijk blijft, bestaat de vorming in het godgewijde leven, en in het bijzonder in het contemplatieve monastieke leven, vooral in de vereenzelviging met Christus. In feite gaat het om “de gang van groeiende identificatie met de houding van Christus tegenover de Vader”[127], tot het punt dat men met de heilige Paulus kan zeggen: “Voor mij is leven Christus”[128].

223. Zowel de kandidaten als de monialen moeten er rekening mee houden dat het in het vormingsproces niet zozeer gaat om het verwerven van concepten, als wel om "het kennen van de liefde van Christus die alle kennis te boven gaat"[129]. Dit alles zorgt ervoor dat het vormingsproces levenslang duurt en elke moniale altijd het gevoel heeft dat ze in vorming is.

224. Vorming als een voortdurend proces van groei en bekering waarbij de hele persoon betrokken is, moet de ontwikkeling van de menselijke, christelijke en monastieke dimensie van de kandidaten en monialen bevorderen, zodat het leven een profetie wordt.

225. De vorming tot het contemplatieve kloosterleven moet integraal zijn, d.w.z. rekening houden met de persoon als geheel, zodat zij haar eigen psychische, morele, affectieve en intellectuele gaven harmonieus ontwikkelt en actief betrokken raakt bij het gemeenschapsleven. Geen van deze dimensies van de persoon mag uitgesloten blijven van het bereik van de initiële of voortgezette vorming.

226. De contemplatieve monastieke vorming moet organisch, geleidelijk en coherent zijn in de verschillende fasen, aangezien ze bedoeld is om de ontwikkeling van de persoon te bevorderen op een harmonieuze en progressieve manier, met volledig respect voor de uniciteit van de persoon.

227. Zowel de kandidaten als de monialen zijn, door de inwerking van de Heilige Geest, de voornaamste actanten van hun vorming en zijn verantwoordelijk voor het opnemen en de verinnerlijking van alle waarden van het monastieke leven.

228. Daarom moet het vormingsproces aandacht hebben voor de uniciteit van elke zuster en voor het mysterie dat zij in zich draagt en voor haar bijzondere gaven, om haar groei te bevorderen door zelfkennis en het zoeken naar de wil van God.

229. Bij de initiële vorming is vooral de figuur van de Vormingsverantwoordelijke van belang. In feite, ook al is "God de Vader de Vormingsverantwoordelijke bij uitstek", maakt Hij "in dit ambachtelijke werk gebruik van menselijke bemiddeling" onder wie de Vormingsverantwoordelijken, "wier belangrijkste missie is om de schoonheid van de sequela Christi te laten zien en de betekenis van het charisma waarin dit volgen zich voltrekt"[130].

230. Het is de verantwoordelijkheid van het afzonderlijk klooster en van de Federatie om bijzondere aandacht te besteden aan de selectie van de vormingsverantwoordelijken en voor hun vorming te zorgen[131].

II. Permanente vorming

231. Met permanente of voortgezette vorming bedoelen we de levenslange weg[132], zowel persoonlijk als van de gemeenschap, "die moet leiden tot de gelijkvormigheid met de Heer Jezus en een zich eigen maken van zijn gevoelens in zijn totale zelfgave aan de Vader"[133]. Het is dus een proces van voortdurende bekering van het hart, "een wezenlijke eis van religieuze toewijding"[134], en de behoefte aan creatieve trouw aan de eigen roeping. Permanente of voortgezette vorming is de humus van de initiële vorming[135].

232. Permanente vorming moet dan ook zowel in het plan voor het gemeenschapsleven als in het levensproject van elke moniale als een prioriteit worden beschouwd.

233. Het doel van de voortgezette vorming is het voeden en behouden van de trouw, zowel van de individuele moniale als van de gemeenschap, en het tot een goed einde brengen van wat in de initiële vorming is begonnen, zodat de godgewijde persoon haar eigen gave in de Kerk volledig tot uitdrukking kan brengen, volgens een specifiek charisma.

234. Kenmerkend voor deze fase in vergelijking met de andere is het ontbreken van nieuwe korte-termijndoelen, en dit kan een psychologische impact hebben: er is niets meer om op voor te bereiden, maar alleen een dagelijks leven om in het volle geschenk van zichzelf aan de Heer en de Kerk te leven.

235. De voortgezette vorming vindt plaats in de context van het dagelijks leven: in gebed en werk, in de wereld van de relaties, in het bijzonder in het zusterlijk samenleven in gemeenschap, en in de omgang met de buitenwereld, in overeenstemming met de contemplatieve roeping.

236. De voortgezette vorming cultiveert het geestelijke, leerstellige en professionele capaciteit, de actualisering en rijpheid van de contemplatieve moniale, opdat zij haar dienst aan het klooster, aan de Kerk en aan de wereld op een steeds passender manier kan verrichten, op de wijze van deze levensvorm en de aanwijzingen van de Apostolische Constitutie Vultum Dei quaerere.

237. Elke zuster wordt aangemoedigd om verantwoordelijkheid te nemen voor haar eigen menselijke, christelijke en charismatische groei, doorheen het persoonlijke levensplan, de dialoog met de zusters van de monastieke gemeenschap, en in het bijzonder, met haar Hogere Overste, evenals door de geestelijke begeleiding en studies aangepast aan de overwegingen van de Richtlijnen voor Contemplatief Monastiek Leven.

238. Elke gemeenschap wordt opgeroepen om, samen met het plan voor de gemeenschap, een systematisch en integraal permanent vormingsprogramma te ontwikkelen dat het hele wezen van de persoon omvat[136].

Dit programma moet worden gestructureerd rekening houdend met de verschillende levensfases[137] en met de verschillende diensten die worden uitgeoefend door monialen, in het bijzonder door oversten en vormingsverantwoordelijken[138].

239. De Hogere Overste bevordert de voortdurende vorming van de gemeenschap door het Conventueel Kapittel, de retraitedagen, de jaarlijkse geestelijke oefeningen, het delen van het Woord van God, periodieke herzieningen van het leven, gemeenschappelijke recreaties, studiedagen, de persoonlijke dialoog met de zusters, en zusterlijke ontmoetingen.

240. Het is de verantwoordelijkheid van de Hogere Overste en van elk lid van de gemeenschap om ervoor te zorgen dat het zusterlijk samenleven vormend is en een hulp voor elke zuster op haar weg naar de totale gelijkvormigheid met Christus, het uiteindelijke doel van het hele vormingsproces,[139] en om op elk moment van haar leven "het volle en vreugdevol toebehoren aan Christus" te openbaren[140].

241. Niettegenstaande het feit dat de normale plaats van voortdurende vorming haar eigen klooster is en dat het zusterlijke leven de vorming van de zusters moet bevorderen[141], is, om een adequatere voortgezette vorming te verzekeren, samenwerking tussen verschillende kloostergemeenschappen van harte aanbevolen, gebruik makend van de juiste communicatiemiddelen[142].

III. Instrumenten van Voortgezette Vorming

242. Het eerste instrument van de voortgezette vorming voor alle godgewijde personen, en meer nog voor de contemplatieven, is de zorg voor het gebedsleven: goed voorbereide en waardige liturgische vieringen, naar de mogelijkheid van de gemeenschap; trouw aan persoonlijke gebedsmomenten om die ruimte te garanderen waar men een intieme relatie met de Heer kan opbouwen; aandacht voor de relatie met het Woord, door persoonlijke lectio en, wanneer dat mogelijk is, gemeenschappelijke collatio[143].

243. Zorg en aandacht voor het sacrament van verzoening en geestelijke leiding, aandacht voor de keuze van biechtvaders die in staat zijn om de

weg van een gemeenschap van contemplatief leven te ondersteunen en te begeleiden met discretie, wijsheid en voorzichtigheid[144].

244. De intellectuele vorming moet worden gewaarborgd door middel van een door de gemeenschap opgesteld plan, dat zoveel mogelijk rekening houdt met het culturele niveau van iedereen, zodat iedereen iets nuttigs kan verzamelen voor haar eigen weg.

245. Ook nuttig en belangrijk zijn de gemeenschappelijke vormingscursussen voor verschillende kloosters van dezelfde charismatische familie[145], dus Federale of interfederale cursussen, zonder te vergeten dat "vorming, vooral voortgezette vorming ... zijn humus vindt in de gemeenschap en in het dagelijks leven."[146]

246. Een klimaat van oprechte zusterlijke relaties, gekenmerkt door ware naastenliefde en goedheid, is van fundamenteel belang om elk lid van de gemeenschap een eigen ruimte voor leven en expressie te geven.

247. Het is de taak van elk van hen om de juiste balans te vinden in de zelfgave van het ik door werk, zodat het laatste als een serene en vreugdevolle dienst aan God en aan de gemeenschap kan worden beleefd. De gemeenschap is echter ook verantwoordelijk om ervoor te waken dat niemand overbelast is door bijzonder zware werken, die de energieën van lichaam en geest absorberen ten koste van het geestelijk leven. Werken als zodanig kan een manier zijn om iemands talenten goed te gebruiken en dus een hulp voor de uitdrukking van de schoonheid van de persoon; het wordt gevaarlijk als het wordt verabsoluteerd en de aandacht gevangen houdt ten nadele van de geest[147].

248. De Ascetische middelen die bij de traditie van elke spiritualiteit horen, mogen niet worden verwaarloosd; als een manier om de instincten van de eigen natuur te beteugelen en ze te leiden naar dienstbaarheid aan het koninkrijk volgens hun eigen charisma[148].

249. Ook gepaste informatie over wat er in de wereld gebeurt, is een belangrijk middel om het bewustzijn en de verantwoordelijkheid van iemands apostolische zending nieuw leven in te blazen; door communicatiemiddelen zorgvuldig en met wijsheid te gebruiken, zodat ze het contemplatieve leven niet schaden[149].

IV. Initiële vorming

250. De initiële vorming is de bevoorrechte tijd waarin de zusters die kandidaat zijn voor het contemplatieve monastieke leven, met een speciale begeleiding van de vormingsverantwoordelijke en van de gemeenschap, in de sequela Christi worden geïnitieerd overeenkomstig het eigen charisma, en geleidelijk hun eigen persoonlijke gaven met de authentieke en karakteristieke waarden van hun roeping opnemen en integreren.

251. De initiële vorming, voorafgegaan door een aspirantentijd, is in drie opeenvolgende etappes gestructureerd: het postulaat, het noviciaat, en de tijd van de tijdelijke geloften of junioraat; etappes waarin de kandidaten groeien en rijpen tot de definitieve aanname van het monastieke leven in een bepaald Instituut.

252. Bij de initiële vorming is het van groot belang dat er tussen de verschillende fases harmonie en progressie van inhoud is. Het is evenzeer van belang dat er tussen de initiële vorming en de voortgezette of continue vorming continuïteit en samenhang is, zodat er in de persoon de bereidheid “om zich elke dag van het leven te laten vormen” ontstaat[150].

253. Rekening houdend met het feit dat de persoonlijkheid zeer langzaam wordt opgebouwd, en dat de vorming moet trachten om “de houding van Christus ten opzichte van de Vader”[151] en de menselijke, christelijke en eigen charismatische waarden in het hart wortel te laten schieten, “moet er voldoende tijd worden uitgetrokken voor de eerste vorming”[152], “niet minder dan negen jaar en niet meer dan twaalf”[153].

254. Gedurende deze tijd is “een sereen onderscheidingsvermogen vereist, vrij van alle bezorgdheid om het aantal en de doeltreffendheid”[154]. Bovendien moet in elk klooster bijzondere aandacht worden besteed aan de onderscheiding in het geestelijk leven en van de roeping; de begeleiding moet aangepast zijn aan de persoonlijkheid van de kandidate en er gestreefd worden naar een passend vormingstraject[155]; en in het bijzonder moet men ervoor zorgdragen dat de vorming werkelijk integraal is – menselijk, christelijk en charismatisch – en alle dimensies van de persoon raakt.

255. De oprichting van internationale en multiculturele monastieke gemeenschappen toont de universaliteit van een charisma, maar het opnemen van roepingen die uit andere landen komen, moet het voorwerp zijn van adequaat onderscheidings- vermogen.

256. Een van de criteria om iemand aan te nemen is het vooruitzicht om in de toekomst het monastieke leven te verspreiden in bepaalde kerken waar deze vorm van navolging van Christus niet aanwezig is.

257. Het werven van kandidaten vanuit andere landen enkel en alleen terwille van het overleven van een klooster moet absoluut vermeden worden[156].

258. Elk klooster sui iuris is, vanaf het moment van zijn oprichting, de plaats voor het noviciaat en voor initiële, permanente en voortgezette vorming[157].

259. Indien tijdens een canonieke visitatie blijkt dat een bepaald klooster sui iuris geen vorming van goede kwaliteit kan bieden, moet de initiële vorming plaatsvinden in een ander klooster van de Federatie, of in de plaats van vorming die door diverse kloosters gedeeld wordt[158].

260. Een klooster dat is gesticht maar nog niet canoniek is opgericht, en een geaffilieerd klooster zijn alleen de plaats voor permanente en voortgaande vorming.

261. Een klooster dat is gesticht maar nog niet canoniek is opgericht, kan de plaats zijn voor het noviciaat en de initiële vorming, als aan de voorwaarden voor vorming die zijn uitgewerkt in deze Instructie, is voldaan.

A. Kandidatuur (Aspirantschap)

262. Het aspirantschap wordt beschouwd als een eerste kennismaking van de kandidate met het klooster en van de kloostergemeenschap met de kandidate; ze omvat een reeks van contacten en meeleef-perioden met de gemeenschap, ook langere. De kennismakingsperiode kan ook nuttig zijn om in dit stadium eventuele leemten op te vullen op het pad van menselijke en religieuze vorming.

263. Het is de bevoegdheid van de Hogere Overste met haar Raad om, rekening houdend met elke individuele kandidate, de tijden vast te stellen en de manier waarop de aspirante die zal doorbrengen in de gemeenschap en buiten het klooster.

264. De Heer Jezus leerde dat wie een belangrijke actie onderneemt zich eerst zorgvuldig moet afvragen of "er genoeg is voor de voltooiing ervan"[159]. Daarom moeten degenen die erover denken de weg van het contemplatieve leven te beginnen, een bepaalde tijd besteden om te overwegen of ze werkelijk hiervoor geschikt zijn, en om eerst persoonlijk de authenticiteit van hun roeping tot het contemplatieve monastieke leven te beproeven.

265. "Genoeg" hebben betekent: natuurlijke en psychologische gaven bezitten, een normale openheid voor anderen hebben, een psychisch evenwicht, een geest van geloof, en een vaste wil die het mogelijk maakt

om de weg van het gemeenschapsleven te gaan, in onthouding, in gehoorzaamheid, in armoede, en in het slot.

266. Zonder deze eerste kwaliteiten kan men niet besluiten, noch van de kant van de aspirant, noch vanwege de ontvangende gemeenschap, dat er sprake is van een roeping tot het monastieke en contemplatieve leven. Daarom moet tijdens de eerste vorming, maar vooral tijdens de aspirantschap, bijzondere aandacht worden besteed aan de menselijke dimensie.

267. Gedurende deze tijd wordt de aspirant door de overste toevertrouwd aan een plechtig geprofeste zuster, zodat ze kan worden vergezeld en begeleid in de keuze voor haar roeping.

268. Het aspirantschap dat ten minste twaalf maanden moet bedragen, kan verlengd worden indien de Hogere Overste, na raadpleging van de Raad, dit nodig oordeelt, maar mag nooit langer dan twee jaar duren .

B. Postulantschap

269. Het postulaat is een noodzakelijke fase voor een goede voorbereiding op het noviciaat[160], waarin de kandidaat haar vastberadenheid tot bekering verstevigt door een progressieve overgang van het seculiere leven naar het monastieke contemplatieve leven.

270. Gedurende deze tijd moet de postulante geleidelijk worden binnengevoerd in het proces van aanpassing aan de fundamentele elementen van het contemplatieve monastieke leven.

271. Het postulaat biedt een meer directe en concrete ervaring van het gemeenschapsleven volgens een specifiek charisma.

272. Alvorens een aspirant tot het postulaat toe te laten, moet men haar gezondheids- toestand onderzoeken, of ze voldoende volwassen is voor haar leeftijd, of ze een geschikt karakter heeft, of ze sociaal is, stevig staat

in de christelijke leer en praktijk, of ze met een oprechte intentie naar het monastieke leven verlangt, en in alles het gelaat van God zoekt.

273. De postulante moet toevertrouwd worden aan de novicemeesteres of aan een plechtig geprofeste moniale die haar helpt over haar innerlijk leven te reflecteren, die kan onderscheiden of er een echte roeping is tot het contemplatieve monastieke leven, en voor wie de postulante zich met volledig vertrouwen kan openen.

274. De postulante zal zich, geholpen door de vormingsverantwoordelijke, vooral toeleggen op haar menselijke en spirituele vorming en haar doopverbintenis verdiepen.

275. Het postulaat heeft een minimale duur van twaalf maanden, die indien nodig kan worden verlengd door de Hogere Overste, haar Raad gehoord, maar die niet langer mag zijn dan twee jaar.

276. Tijdens deze periode leven de postulanten in het klooster en volgen het leven van de communiteit volgens de aanwijzingen van de vormingsverantwoordelijke en ze kunnen, terwijl ze geholpen worden om geschiktheid voor het monastieke leven te onderzoeken, studeren op bepaalde onderwerpen of een vak leren, al naar de behoeften van de communiteit, die door de Hogere Overste met haar Raad worden vastgesteld.

C. Noviciaat

277. Het noviciaat is de tijd waarin de novice haar leven in een bepaald Instituut begint te leven; ze zet de onderscheiding van haar roeping voort en verdiept haar eigen beslissing om Jezus Christus te volgen in de Kerk en in de wereld van vandaag, volgens een bepaald charisma.

278. Het noviciaat is een proeftijd en heeft tot doel de kandidate meer bewust te maken van de roeping volgens een specifiek charisma, en na te gaan of zij echt en concreet in staat is om deze roeping met vreugde en

edelmoedigheid te beleven, vooral met betrekking tot het zusterlijke leven in gemeenschap.

279. Het noviciaat in kloosters van monialen heeft een duur van twee jaar, waarvan het tweede het canonieke jaar is, volgens de bepalingen van c.648 CIC betreffende afwezigheid.

280. Tijdens het noviciaat moet de novice in de eerste plaats haar vriendschap met Christus verdiepen, want zonder deze zal ze nooit in staat zijn om de beloften van zelfgave aan Hem aan te gaan en na te komen en te groeien in de kennis van het charisma dat ze geroepen is te beleven, waarbij ze zichzelf bevraagt of ze haar bestaan wil delen in een zusterlijk samenleven met de zusters die samen de kloostergemeenschap vormen.

281. De novice verkrijgt dit door het trouw onderhouden van de lectio divina, onder leiding van een deskundige zuster die weet hoe ze haar geest kan openen voor het begrip van de Schriften, geleid door de geschriften van de Kerkvaders en de geschriften en voorbeelden van het leven van hun stichters. Intiem contact met Christus moet noodzakelijkerwijs leiden tot een sterk sacramenteel leven en tot persoonlijk gebed, waar de novice moet worden ingeleid en waarvoor voldoende tijd moet worden gegeven.

282. Het persoonlijk gebed vindt zijn uitdrukking in het gemeenschappelijk liturgisch gebed, waaraan de novice haar beste krachten moet wijden. In deze sfeer van liefde voor Christus en gebed stelt de novice zich open voor de zusters, houdt van hen en leeft met hen in zusterschap.

283. De novice wordt door de vormingsverantwoordelijke begeleid om een authentieke toewijding te cultiveren aan de Maagd en Moeder van God, model en beschermvrouw van elk Godgewijd leven[161], en om haar als voorbeeld te nemen van een Godgewijde vrouw.

284. Het spirituele bouwwerk kan niet worden gebouwd zonder menselijke fundamenten, dus moeten de novicen haar natuurlijk gaven en de

morele opvoeding vervolmaken, en hun eigen persoonlijkheid te ontwikkelen, zich echt verantwoordelijk voelen voor hun eigen menselijke, christelijke en charismatische groei.

D. Junioraat

285. In deze fase wordt men geheel ondergedompeld in het gemeenschapsleven, waarbij het doel is de capaciteit van de tijdelijke geprofeste te ervaren om een juist evenwicht te vinden tussen de verschillende dimensies van het contemplatieve kloosterleven (gebed, werk, zusterlijke relaties, studie, ...). Ze moet erin slagen om een eigen persoonlijke synthese van het charisma te creëren en het te incarneren in de verschillende situaties van het dagelijks leven.

286. Onverminderd de bepalingen van het universele recht omtrent een geldige en wettelijke professie van de tijdelijke geloften, is het junioraat de periode van initiële vorming vanaf de eerste professie van tijdelijke geloften tot aan de plechtige professie, waarin de tijdelijk geprofeste haar spirituele, leerstellige en praktische vorming voortzet, volgens het charisma en het eigen recht van het Instituut.

287. De tijdelijke geloften worden afgelegd voor een periode van drie jaar en jaarlijks verlengd tot het einde van de periode van vijf jaar, totdat de initiële vorming ten minste negen jaar heeft geduurd.

288. Als het opportuun lijkt, kan de tijd van de tijdelijke professie worden verlengd door de Overste, volgens het eigen recht en de norm van c.657, §2 CIC, mits de termijn van twaalf jaar initiële vorming niet wordt overschreden.

289. In elke monastieke gemeenschap zal het traject voor initiële en voortgezette of permanente vorming, evenals de vorming van de Overste van de kloosters[162], van de vormingsverantwoordelijken[163] en van de financiële beheerders, worden aangepast aan het charisma en het eigen

recht van het Instituut, met inachtneming van de Richtlijnen zoals die gepubliceerd zijn door de Congregatie voor de Instituten van het Godgewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven, in overeenstemming met deze Instructie.

SLOTBEPALINGEN

Deze huidige Instructie heeft niet alleen betrekking op toekomstige zaken[164] maar is vanaf het moment van haar publicatie heden van toepassing op alle monialenkloosters van de Latijnse ritus.

De bepalingen van de Apostolische Constitutie Vultum Dei quaerere voor alle kloosters betreffende de verplichting om tot een Federatie van kloosters toe te treden, gelden ook voor andere verbanden zoals een Associatie van kloosters of een Conferentie van kloosters.

Deze verplichting geldt ook voor kloosters die geassocieerd zijn aan een mannelijk instituut of verenigd zijn in een autonome kloostercongregatie.

Afzonderlijke kloosters dienen hieraan te voldoen binnen één jaar na publicatie van deze

Instructie, tenzij ze op wettige wijze dispensatie hebben verkregen.

Als de tijd verstreken is, zal dit Dicasterie kloosters toewijzen aan Federaties of aan andere bestaande structuren van gemeenschap.

De beslissingen die deze Congregatie voor de Instituten van het Godgewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven, na de benodigde raadplegingen en voorbesprekingen, tijdens het Congresso van het Dicasterie, zal nemen ten aanzien van een monialenklooster betreffende de instelling van een Apostolische Visitatie, de benoeming van een Apostolisch Commissaris, het suspenderen van de autonomie of het opheffen van een klooster, zullen maandelijks ter goedkeuring aan de Paus in forma specifica worden voorgelegd.

CONCLUSIE

Met deze Instructie wil dit Dicasterie de hoge waardering van de Kerk voor het contemplatieve monastieke leven en haar eenzaamheid bevestigen om de authenticiteit van deze unieke vorm van de sequela Christi te waarborgen.

Op 25 maart 2018 heeft de Heilige Vader zijn goedkeuring gegeven aan dit document van de Congregatie voor de Instituten van Godgewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven en heeft toestemming gegeven voor de publicatie ervan.

Op dezelfde datum keurt de Heilige Vader deze Instructie in specifieke vorm goed:

- nrs.52, 81d en 108, in afwijking van c.638, §4 CIC
- nr.83 g), in afwijking van c.667, §4 CIC
- nr.111, in afwijking van c.628, §2, 1° CIC
- nr.130, in afwijking van c.686, §2 CIC
- nr.174 en 175, in afwijking van c.667, §4 CIC
- nr.176, waarmee de beperking van Verbi Sponsa nr.17, §2, wordt opgeheven
- nr.177 en 178, in afwijking van c.686, §2 CIC
- Slotbepalingen

Gegeven in het Vaticaan, 1 april 2018
Hoogfeest van de Verrijzenis van de Heer

João Braz kardinaal De Aviz Prefect

+ José Rodriguez Carballo, O.F.M.
Aartsbisschop Secretaris

NOTEN

[1] Cf. VDq, 5.
[2] Cf. Perfectae caritatis (= PC) 7; c.674 CIC; Franciscus PP., Apostolische Constitutie Vultum Dei quaerere (= VDq). De vita contemplativa monialium, in AAS CVIII (2016), p. 838, n. 5.
[3] Cf. PIUS PP. XII, Apostolische Constitutie Sponsa Christi Ecclesia (= SCE). De sacro monialium instituto promovendo, in AAS [XIII (1951), pp. 5-23.
[4] Cf. Statuta generalia monialium (= SGM), art. VI, in AAS [XIII (1951), p. 17.
[5] Cf. SCE, p. 12; SGM, art. VII, in AAS [XIII (1951), pp. 18-19. [6] Cf. SCE, pp. 10-11.
[7] Cf. SCE, p. 12; SGM, art. VII, in AAS [XIII (1951), pp. 18-19.
[8] Cf. PC 2.
[9] Cf. SCE, pp. 6-11.
[10] Cf. SCE, pp. 8-9. [11] Cf. VDq, 13-35. [12] Cf. VDq, 13-35.
[13] Cf. VDq, 8.
[14] c.674 CIC
[15] VDq, art. 14, §1.
[16] VDq, art. 14, §1.
[17] VDq, art. 14, §1.
[18] VDq, art. 9, §4.
[19] VDq, art. 9, §4.
[20] Cf. c.620 CIC
[21] Cf. c.613, §2 and 620 CIC
[22] Cf. c.586, §1 CIC
[23] Cf. VDq, 28.
[24] Cf. Ibidem.
[25] Cf. c.610 CIC
[26] Cf. c.610 CIC
[27] Cf. c.607, §3 CIC
[28] Cf. c.667, §§2-3 CIC; cf. VDq, 31.
[29] Cf. c.609, §1 CIC
[30] Cf. c.609, §2 CIC
[31] VDq, art. 8, §1.
[32] Ibidem.
[33] VDq, art. 8, §1.
[34] Cf. c.610, §2 CIC
[35] Cf. VDq, art. 8, §1.
[36] Cf. VDq, art. 8, §2.
[37] Cf. VDq, art. 8, §2.
[38] Cf. c.634, §1 CIC
[39] Cf. c.636 CIC
[40] Afwijking goedgekeurd door de Heilige Vader.
[41] VDq, art. 8, §2.
[42] Cf. VDq, art. 8, §3.
[43] VDq, art. 8, §2.
[44] Cf. VDq, art. 8, §1; Johannes Paulus II, Vita Consecrata, post-synodale apostolische exhortatie over het godgewijde leven (= VC) Rome, 25 Maart 1996, 36-37.
[45] Cf. c.616, §1 and §4 CIC
[46] Cf. c.616, §2 CIC
[47] Cf. c.616, §2 CIC
[48] Cf. c.614 CIC
[49] Cf. c.615 CIC
[50] Cf. VDq, art. 9, §4.
[51] Cf. c.625, §2 CIC [52] Cf. c.628, §2 n. 1 CIC
[53] Cf. c.637 CIC
[54] Afwijking goedgekeurd in specifieke vorm door de Heilige Vader.
[55] Cf. c.688, §2 CIC
[56] Cf. can.699, §2 CIC
[57] Cf. c.586 CIC
[58] Cf. c.591 CIC
[59] Cf. c.678, §1 CIC [60] Cf. c.392; c.680 CIC
[61] Cf. c.394; c.673; c.674; c.612 CIC
[62] Cf. c.683, §2 CIC

[63] Cf. c.1320 CIC

[64] Cf. c.609 CIC
[65] Cf. c.567 CIC
[66] Cf. c.630, §3 CIC
[67] VDq art. 6, §2 CIC
[68] Cf. c.616, §1 CIC
[69] Cf. c.687 CIC
[70] Gedeeltelijke derogatie van c.667, §4 CIC goedgekeurd in specifieke vorm door de Heilige Vader. [71] Cf. VDq, 28-30.
[72] Cf. VDq art. 9, §2.
[73] Cf. c.582 CIC
[74] Cf. VDq 30; art. 9, §3.
[75] Cf. VDq art. 9, §1.
[76] Cf. c.582 CIC; VDq art. 9, §4.
[77] Cf. VDq, art. 9, §4.
[78] Cf. VDq 30; art. 9, §3.
[79] Afwijking goedgekeurd in specifieke vorm door de Heilige Vader.
[80] Cf. c.616, §2 CIC
[81] Cf. VDq, art. 9, §3.
[82] Afwijking goedgekeurd in specifieke vorm door de Heilige Vader.
[83] Cf. VDq, art. 2, §2.
[84] Cf. VDq, 36.
[85] Cf. VDq, art. 3, §3.
[86] Cf. VDq, art. 7, §1.
[87] Cf. VDq, art. 3, §4.
[88] Cf. VDq, art. 8, §1.
[89] Cf. VDq, 9, §3.
[90] Cf. VDq, art. 3, §7.
[91] Afwijking goedgekeurd in specifieke vorm door de Heilige Vader.
[92] Afwijking goedgekeurd in specifieke vorm door de Heilige Vader.
[93] Cf. VDq, art. 8, §7.
[94] Cf. c.184, §1 CIC
[95] Cf. VDq, art. 3 §7.
[96] Cf. VDq, art. 7 §1.
[97] Cf. VDq, art. 3 §3.
[98] Cf. VDq, art. 3 §7.
[99] Cf. c.607, §3 CIC
[100] Cf. Rm 12: 2.
[101] Cf. c.667, §1 CIC [102] Cf. Mt 5: 14-15.
[103] Cf. Jn 13: 34; Mt 5: 3.8.
[104] Cf. Rm 6: 11.
[105] Cf VDq 33; art. 12.
[106] VDq, 33.
[107] VDq, 34.
[108] Cf. VDq, 31.
[109] Afwijking goedgekeurd in specifieke vorm door de Heilige Vader.
[110] Afwijking goedgekeurd in specifieke vorm door de Heilige Vader.
[111] "Er moet op gewezen worden dat de norm van c.665, §1, over het verblijven buiten het instituut, niet geldt voor slotzusters." Verbi Sponsa, n. 17, §2.
[112] Afwijking goedgekeurd in specifieke vorm door de Heilige Vader.
[113] Afwijking goedgekeurd in specifieke vorm door de Heilige Vader.
[114] Cf. c.686, §1 CIC
[115] Cf. VDq, 12-37.
[116] c.667, §3 CIC
[117] Cf. SCE art. IV, n. 1-2; Inter praeclara VI – X.
[118] Cf. VDq, 31.

[119] Cf. VDq, 33.
[120] Cf. c.667,§4 CIC
[121] Cf. Pc 9.
[122] Cf. c.667, §3 CIC
[123] VC 59.
[124] Cf. c.667, §2 CIC
[125] Cf. c.667, §1 CIC
[126] Cf. VDq, 31.
[127] VC 65.
[128] Fil 1 : 21.
[129] Ef 3 : 19.
[130] VC 66.
[131] Cf. VDq, art. 3, §3.

[132] Cf. c.661 CIC
[133] VDq, 13.
[134] VC 69.
[135] Cf. VDq, 3, §1.
[136] Cf. VC 69.
[137] Cf. VC 70.
[138] Cf. VDq art. 3, §1; 7, §1.
[139] Cf. VC 65.
[140] VDq, 13.
[141] Cf. VDq, 14.
[142] cf. VDq, 34.
[143] Cf. VDq, 24-27.
[144] VDq, 23.
[145] VDq, 14.
[146] VDq, 14.
[147] Cf. VDq, 32.
[148] Cf. VDq, 35.
[149] Cf. VDq, 34.
[150] VC 69; Terug vanuit Christus vertrekken, 15.
[151] VC 65.
[152] VC 65.
[153] VDq, 15.
[154] Terug vanuit Christus vertrekken, 18.
[155] Cf. VDq, 15.
[156] Cf. VDq, art. 3, §6.
[157] Cf. VDq, art. 3, §5.
[158] Cf. VDq, 3, §7.
[159] Lc 14, 28.
[160] Cf. c.597, §2 CIC
[161] Cf. can 663, §4 CIC
[162] Cf. VDq art. 7, §1.
[163] Cf. VDq art. 3, §3 e §4.
[164] Cf. c.9 CIC

CONGREGATIE VOOR DE INSTITUTEN
VAN GODGEWIJD LEVEN
EN DE SOCIËTEITEN VAN APOSTOLISCH LEVEN

"ECCLESIAE SPONSAE IMAGO"

INSTRUCTIE OVER DE ORDO VIRGINUM

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING 133

I. DE ROEPING EN HET GETUIGENIS VAN DE ORDO VIRGINUM 143
- Het Bijbels fundament van de Godgewijde maagdelijkheid 143
- Charisma en roeping 150
  - Het *propositum,* de toewijding en de levensstaat 151
  - De geestelijke aard 153
- De vorm van leven 156
  - Evangelische navolging en persoonlijke charisma's 156
  - Gebed en weg van ascese 158
  - Levensomstandigheden en stijl van nabijheid en dienstbaarheid 161

II. DE VORM VAN DE ORDO VIRGINUM IN DE PARTICULIERE KERKEN EN IN DE UNIVERSELE KERK 167
- Verworteling in het bisdom 167
- Gemeenschap en medeverantwoordelijkheid in de diocesane *Ordo virginum* 168
- De verantwoordelijkheid van de diocesane bisschop 169
- Manieren van samenwerking in de pastorale zorg voor de *Ordo virginum* 172
- Gemeenschap en medeverantwoordelijkheid onder de Godgewijde vrouwen van verschillende bisdommen 174
- Gedeelde initiatieven, de dienst van gemeenschap en de bisschop referent 174
- Verwijzing naar de Apostolische Stoel en het Secretariaat voor de *Ordo virginum* 176
- Verblijf in een ander bisdom en verhuizing 177
- Stichtingen, verenigingen en keuzes van gemeenschappelijk leven 178

- Het behoren tot de *Ordo virginum* en verwijzing naar andere kerkelijke groeperingen 179
- Scheiding van de *Ordo virginum* 180
  - Overgang naar een Instituut van Godgewijd leven of een Sociëteit van apostolisch leven 180
  - Het uittreden uit de *Ordo virginum* 181
  - Ontslag uit de *Ordo virginum* 181
  - Optekening en mededelingen van het ontslag 182

III. DE ONDERSCHEIDING VAN DE ROEPING EN DE VORMING VOOR DE ORDO VIRGINUM 183
- De verplichting van de onderscheiding en de vorming 183
  - De weg van geloof, de onderscheiding van de roeping en de vormingstrajecten 183
  - De praktijk van de geestelijke begeleiding 186
- De onderscheiding van de roeping en het aan de toewijding voorafgaande vormingstraject 187
  - De dynamiek van de onderscheiding van de roeping en van de aan de toewijding voorafgaande vorming 187
  - Vereisten en criteria voor de onderscheiding 189
  - Het beroep doen op deskundigen met psychologische bevoegdheden 193
  - De propedeutische periode 194
  - Het traject van de aan de toewijding voorafgaande vorming 197
  - De toelating tot de toewijding en de zorg voor de viering ervan 200
- De permanente vorming 202
  - De zorg voor de permanente vorming 202
  - De persoonlijke inzet en de dimensie van de gemeenschap 203
  - De persoonlijke verplichting en de dimensie van gemeenschap 203
  - Aanwijzingen voor inhoud en methodiek 204

SLOT 206

INLEIDING

1. Het beeld van de Kerk als Bruid van Christus komt in het Nieuwe Testament naar voren als een doeltreffende icoon die de innige natuur openbaart van de relatie die de Heer Jezus heeft willen aangaan met de gemeenschap van hen die in Hem geloven (Ef. 5, 23-32; Apok. 19, 7-9; 21, 2-3.9).

Vanaf de tijd van de apostelen heeft deze uitdrukking van het mysterie van de Kerk een heel bijzondere uiting gevonden in het leven van vrouwen die, beantwoordend aan het charisma dat in hen door de Heilige Geest is gewekt, zich met een huwelijkse liefde aan de Heer Jezus hebben gewijd om de geestelijke vruchtbaarheid van een innige relatie met Hem te ervaren en Kerk en wereld de vruchten ervan aan te bieden.

2. Zoals sommige passages in het Nieuwe Testament en de geschriften uit de eersten eeuwen van het christendom aangeven, is deze vorm van evangelisch leven spontaan verschenen in de verschillende streken waar zich kerkelijke gemeenschappen ontwikkelden,[1] en nemen ze een plaats in tussen de andere vormen van ascetisch leven die in de context van de heidense maatschappij een duidelijk teken vormden van de nieuwheid van het christendom en zijn vermogen om een antwoord te geven op de diepste vragen omtrent de zin van het menselijk bestaan.[2] In een proces dat analoog is aan dat wat betrekking heeft op het weduwschap van vrouwen

1 Onder de oudste getuigenissen die van Clemens Romanus, *Ep. Ad Corinthios* 38, 2; *Sch* 167, 162) en van Ignatius van Antiochië (Ignatius Antiochensis, *Ep. Ad Smyrnenses* XIII: *PG* 5, 717-718; *Ep. Ad Polycarpum* V, 2: *PG*, 723-724)

2 Tegen het jaar 150 drukte Justinus zich als volgt uit: "De mannen en vrouwen die van kinderen door Christus tot leerlingen zijn gemaakt en tot zestig, zeventig jaar kuis blijven. En ik beroem mij erop in staat te zijn voorbeelden aan te halen uit alle maatschappelijke klassen"; Justinus, *Apol. Pro christ.*, c. 15: *PG* 6, 349. Athenagoras van Athene schreef aan Marcus Aurelius in 177: "U zoudt velen van de onzen, mannen en vrouwen, kunnen vinden die oud zijn geworden zonder te huwen in de hoop zich nauwer te verbinden met God!"; Athenagoras Atheniensis, *Legatio pro christianis* XXXII: *OTAC* VII, 172.

die kozen voor onthouding "ter ere van het vlees van de Heer"[3], kreeg de Godgewijde vrouwelijke maagdelijkheid steeds meer de eigenschappen van een door de Kerk erkende levensstaat.[4]

In de drie eerste eeuwen waren de gewijde maagden, die om trouw te blijven aan de Heer de marteldood ondergingen, zeer talrijk. Onder hen Agatha van Catania, Lucia van Syracuse, Agnes en Caecilia van Rome, Tecla van Iconium, Apollonia van Alexandrië, Restituta van Carthago, Justa en Rufina van Sevilla. Daarna is tot op vandaag de gedachtenis aan de maagden en martelaressen gebleven als een levende herinnering aan de algehele zelfgave, die de maagdelijke toewijding vereist.

In vrouwen die deze roeping aanvaardden en eraan beantwoorden met de beslissing gedurende hun hele leven te volharden in de maagdelijkheid, zagen de Kerkvaders een weerspiegeling van het beeld van de Kerk als Bruid die haar Bruidegom geheel is toegewijd: daarom verwezen zij naar hen als *sponsae Christi, Christo dicatae, Christo maritatae, Deo nuptae*.[5] In het levend lichaam van de Kerk vormden zij een geïnstitutionaliseerde *coetus*, aangeduid met de naam *Ordo virginum*.[6]

3. Vanaf de vierde eeuw geschiedde het binnentreden in de *Ordo virginum* door middel van een plechtige liturgische rite die door de diocesane bisschop werd voorgezeten. Binnen de gemeenschap die voor de eucharistieviering bijeen was gekomen, maakte de vrouw haar *sanctum propositum* kenbaar om heel haar leven maagd te blijven uit liefde voor Christus, en sprak de bisschop het wijdingsgebed uit. Zoals reeds door de

3 Ignatius Antiochensis, *Ep. ad Polycarpum* V, 2: *PG* 5, 723-724,

4 Aanvankelijk bracht het feit dat deze vorm van leven dicht bij die van de Godgewijde weduwen stond, ook het ontbreken met zich mee van een duidelijke onderscheiding, zoals men kan opmaken uit de geschriften van Ignatius van Antiochië, die aan het begin van de 2de eeuw "de maagden, weduwen genoemd" van de gemeenschap van Smyrna begroette: Ignatius Antiochensis, *Ep. Ad Smyrn*. III: *PG*, 717-718. In de Apostolische Constituties uit de tweede helft van de 4de eeuw verschijnen de maagden naast de weduwen en de diaconessen als een institutionele component van de christelijke gemeenschap.

5 Vgl. bijvoorbeeld Athanasius, *Apol. Ad Constant*. 33: *PG* 25, 640; Ambrosius, *De virginibus*, lib. I, c. 8, nr. 52: *PL* 16, 202.

6 Een uitdrukking die men vindt in Basilius, *Ep. 199 Ad Amphilocium*: *PG* 32, 717.

geschriften van Ambrosius van Milaan en vervolgens door de oudste liturgische bronnen wordt aangetoond, werd de huwelijkssymboliek van de ritus in het bijzonder duidelijk gemaakt, doordat de bisschop de maagd de sluier oplegde, een gebaar dat overeenkomt met de *velatio* die werd verricht bij een huwelijksviering.[7]

4. Van de achting en de pastorale zorg die de weg van de gewijde maagden begeleidden, legt de patristische literatuur in ruime mate getuigenis af. De Vaders beperkten zich niet ertoe een gedrag van gewijde vrouwen af te keuren, dat niet paste bij hun verplichting een kuis leven in navolging van Christus te leiden, maar zij pakten de argumenten krachtig aan van degenen die de waarde van de Godgewijde maagdelijkheid ontkenden, en bestreden deze, evenals de ketterse ontsporingen die opkwamen voor het ideaal van maagdelijkheid en onthouding op grond van een negatieve opvatting over huwelijk en seksualiteit. Nadenkend over de theologische fundamenten van de maagdelijke toewijding, belichten zij de charismatische oorsprong ervan, de evangelische motivatie, het kerkelijk en maatschappelijk belang, de verwijzing naar het voorbeeld van de Maagd Maria, de profetische waarde van een vooruitlopen op en een waakzame verwachting van de volle gemeenschap met de Heer, die zich alleen zal verwezenlijken bij zijn glorievolle wederkomst aan het einde der tijden. Wanneer zij zich "meer met genegenheid dan met het gezag van hun ambt"[8] tot de gewijde maagden wendden, spoorden zij hen aan om de liefde jegens Christus de Bruidegom te voeden en tot uitdrukking te brengen in een volhardend overwegen van de Schrift en in een vasthoudend persoonlijk en liturgisch gebed; in het beoefenen van de ascese, de deugden en de werken van barmhartigheid; in het ontwikkelen van een houding van een volgzaam luisteren naar het leergezag van de bisschop en in de inzet om de kerkgemeenschap te bewaken. Zo legden zij een helder en overtuigend evangelisch getuigenis af binnen de christelijke gemeenschappen en de maatschappelijke omgeving waarvan zij deel bleven uitmaken, en leefden

7 Vgl. Ambrosius, *De virginibus*, lib. III, cc. 1-3, nrs. 1-14: *PG* 16, 219-224; *De institutione virginis*, c. 17, nrs. 104-114: *PL* 16, 333-336. Vgl. *Sacramentarium Leonianum* XXX: *PL* 55, 129.

8 Cyprianus, *De habitu virginum* III; *PL* 4, 443.

over het algemeen in hun eigen oorspronkelijke familie en soms ook in communautaire vorm.

In dezelfde periode nam, door de decreten van de pausen en de constituties van de provinciale concilies, de definitie van de leer een aanvang betreffende de wezenlijke aspecten van deze vorm van leven.

5. Terwijl in de eerste eeuwen de gewijde maagden over het algemeen leefden in de kring van de eigen familie, verbond de Kerk met de ontwikkeling van het cenobitische monnikendom de maagdelijke toewijding met het leven in gemeenschap en dus met het naleven van een gemeenschappelijke regel en de gehoorzaamheid aan een overste. In de loop van de eeuwen verdween geleidelijk de oorspronkelijke vorm van leven van de *Ordo virginum* met zijn kenmerkende verworteling in de plaatselijke kerkgemeenschap onder leiding van de diocesane bisschop.

De riten van intreding in het kloosterleven kwamen naast en, in het merendeel van de kloosters, in de plaats van de viering van de *consecratio virginum*. Slechts enkele monastieke families waarin de plechtige eeuwige geloften werden gedaan, handhaafden het gebruik van deze ritus. Ook al behield deze de wezenlijke elementen van de oorspronkelijke structuur ervan, toch werd hij verrijkt met het inbrengen van de gevoeligheid van de volken waaronder hij zich verspreidde, door opeenvolgende herzieningen die ertoe leidden dat er nieuwe vormen van gebed en symbolische gebaren werden geïntroduceerd.

6. De impuls tot een kerkelijke vernieuwing die het Tweede Vaticaans Concilie bezielde, wekte ook belangstelling voor de liturgische ritus van de *consecratio virginum* en de *Ordo virginum*. Veel eeuwen na het verdwijnen ervan en in een volslagen veranderde context, waarin processen van een diepgaande verandering van de toestand van de vrouw in Kerk en maatschappij aan de gang waren, openbaarde die oude vorm van Godgewijd leven een verrassende aantrekkingskracht en bleek in staat niet alleen te beantwoorden aan het verlangen van veel vrouwen om zich geheel te

wijden aan de Heer en hun broeders en zusters, maar ook aan de contextuele herontdekking van de eigen identiteit van de particuliere Kerk in de gemeenschap van het ene Lichaam van Christus.

Volgens de bepaling van de constitutie over de liturgie *Sacrosanctum Concilium* nr. 80 werd in de postconciliaire tijd de ritus van de *consecratio virginum*, aanwezig in het Pontificale Romanum, onderworpen aan een herziening op grond van de algemene principes die het Concilie had vastgesteld voor de liturgische hervorming. De nieuwe *Ordo consecrationis virginum* die op 31 mei 1970 door de Congregatie voor de Goddelijke Eredienst in speciale opdracht van paus Paulus VI werd gepromulgeerd, werd op 6 januari 1971 van kracht.[9] De oudste kerkelijke traditie hernemend en ook rekening houdend met de daaropvolgende historische ontwikkeling, waren er twee vormen van viering uitgewerkt en goedgekeurd. De eerste is bestemd voor vrouwen die, *in saeculo* blijvend, dat wil zeggen in hun gewone levensomstandigheden, door de diocesane bisschop worden toegelaten tot de toewijding. De tweede is bestemd voor de monialen in een gemeenschap waar de ritus in gebruik is, die de eeuwige geloften hebben afgelegd of die in dezelfde viering de eeuwige gelofte doen en de *consecratio virginum* ontvangen.

7. Op deze wijze heeft de maagdenwijding van vrouwen die blijven in hun eigen gewone context van leven, geworteld als ze zijn op de wijze van de oude *Ordo virginum* in de rond de bisschop verzamelde diocesane gemeenschap, een uitdrukkelijke erkenning gevonden zonder deel uit te maken van een instituut van gewijd leven. Dezelfde liturgische tekst en de daarin vastgestelde normen schetsen in de wezenlijke elementen de aard en de discipline van die vorm van Godgewijd leven, waarvan het - eigen en van dat van de instituten van Godgewijd leven onderscheiden - institutionele karakter vervolgens is bevestigd door het *Wetboek van Canoniek Recht* (can. 604). Op een soortgelijke wijze heeft ook het Wetboek van de Canones van de Oosterse Kerken uitdrukkelijk de mogelijkheid geformuleerd dat in de Oosterse Kerken het bijzondere recht gewijde maagden kent,

9 *Pontificale Romanum ex Decreto Sacrosancti Concilii Oecumenici Vaticani II instauratum auctoritate Pauli PP. VI promulgatum, Ordo Consecrationis Virginum*, Editio typica, Typis Polyglottis Vaticanis, Civitas Vaticana 1970.

die publiekelijk in de wereld de kuisheid "voor zichzelf" belijden, dat wil zeggen zonder toe te behoren aan een Instituut van Godgewijd leven (can. 570).

Ten gevolge hiervan is bij de reorganisatie van de Romeinse Curie, gerealiseerd door de apostolische constitutie *Pastor bonus*, de *Ordo virginum* gebracht binnen het terrein van de bevoegdheid van de Congregatie voor de Instituten van Gewijd leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven.[10]

Ook de Catechismus van de Katholieke Kerk,[11] de reflectie ter gelegenheid van de postsynodale bisschoppensynode die aan het thema "Het Godgewijde leven en zijn zending in Kerk en wereld" gewijd was, en de postsynodale apostolische exhortatie *Vita consecrata*[12] (in het bijzonder in nr. 7 en 42) hebben eraan bijgedragen de plaats van de *Ordo virginum* tussen de andere vormen van Godgewijd leven te verhelderen, door de bijzondere band die ontstaat tussen gewijde maagden en de particuliere en universele Kerk, duidelijk te laten uitkomen.

De instructie *Opnieuw uitgaan van Christus: een vernieuwde verplichting van het Godgewijde leven in het derde millennium*[13] heeft derhalve de noodzaak onderstreept, dat de diocesane bisschop en zijn priestercollege een bijzondere aandacht hebben voor de gewijde maagden.

Vervolgens heeft het Directorium voor het pastorale ambt van de bisschoppen *Apostolorum Successores*[14], de antieke kerkelijke traditie voortzettend, opnieuw bevestigd dat de diocesane bisschop een bijzondere zorg moet hebben voor de *Ordo virginum*, daar de maagden door zijn handen aan God worden toegewijd en aan zijn pastorale zorg worden toevertrouwd.

---

10 Johannes Paulus II, apost. const. *Pastor bonus* (28 juni 1988), 105.
11 *Catechismus van de Katholieke Kerk*, 922-924.
12 Johannes Paulus II, postsynodale apost. const. *Vita consecrata* (25 maart 1996).
13 Congregatie voor de Instituten van Godgewijd leven en de Sociëteiten van apostolisch leven, instructie *Opnieuw uitgaan van Christus. Een vernieuwde verplichting van het Godgewijde leven in het derde millennium* (19 mei 2002), 19.
14 Congregatie voor de bisschoppen, *Directorium voor het pastoraal ambt van de bisschoppen* Apostolorum Successores (22 februari 2004), 104.

8. Sinds in de Kerk deze vorm van Godgewijd leven weer wordt voorgesteld, heeft men een echte wederopbloei meegemaakt van de *Ordo virginum*, waarvan de vitaliteit zich manifesteert in de veelvoudige rijkdom van persoonlijke charisma's die ten dienste worden gesteld van de opbouw van de Kerk en de vernieuwing van de maatschappij in de geest van het evangelie. Het verschijnsel blijkt van groot belang te zijn, niet alleen vanwege het aantal daarbij betrokken vrouwen, maar ook vanwege de verspreiding ervan op alle continenten, in zeer veel landen en bisdommen, in zo verschillende streken en culturele contexten.

Hieraan heeft ongetwijfeld de vertaling van de standaardeditie van de *Ordo consecrationis virginum* in het merendeel van de courante talen bijgedragen, verzorgd door de respectievelijke bisschoppenconferenties.

Zeer veel bisschoppen hebben met eigen leergezag en pastoraal handelen de *Ordo virginum* in hun bisdommen aangemoedigd en ondersteund door ook de bijdrage van de gewijde maagden zelf op hun waarde te schatten, die zich geroepen hebben gevoeld om te reflecteren over hun eigen ervaring, de actualiteit van deze roeping in de Kerk en de wereld van vandaag en de noodzakelijke aandacht om het deze mogelijk te maken tot uitdrukking te komen overeenkomstig het eigen oorspronkelijke karakter. Met dezelfde bedoelingen hebben enkele bisschoppenconferenties voor hun gebied gemeenschappelijke criteria en richtlijnen uitgewerkt voor de pastorale zorg voor de *Ordo virginum*.

In samenwerking met het leergezag en het handelen van de diocesane bisschoppen heeft de Heilige Stoel een voortdurende belangstelling voor de *Ordo virginum* behouden, door zich ten dienste te stellen van de particuliere Kerken om de wedergeboorte en de ontwikkeling van deze vorm van leven volgens de bijzondere kenmerken ervan te bevorderen.

9. De dienst aan de gemeenschap die de opvolger van Petrus ook betreffende de *Ordo virginum* verricht, is bijzonder zichtbaar geworden ter gelegenheid van de eerste twee internationale ontmoetingen waarbij men in Rome uit talrijke landen afkomstige gewijde maagden heeft zien bijeenkomen. Van de heilige Johannes Paulus II in 1995[15] en Benedictus XVI in 2008[16] hebben de gewijde maagden een kostbaar onderricht ontvangen om zich te oriënteren op hun weg.

Een derde internationale ontmoeting heeft in 2016 plaatsgevonden, toen de Gewijde maagden uit heel de wereld naar Rome zijn uitgenodigd om deel te nemen aan de afsluitende dagen van het *Jaar van het Godgewijde leven*, dat door Franciscus was afgekondigd. Onder leiding van de opvolger van Petrus, die de Godgewijde personen in alle vormen van leven heeft aangespoord de gemeenschappelijke fundamenten van het Godgewijde leven opnieuw te ontdekken, is duidelijk gebleken hoe de kenmerkende verworteling van de *Ordo virginum* in de particuliere Kerken overeenstemt met de ervaring van de gemeenschap die de gewijde maagden ervaren tegen de horizon van de universele Kerk, door deel te nemen aan de ene kerkelijke zending.

10. De laatste jaren hebben dit dicasterie van meerdere zijden verzoeken bereikt om aanwijzingen te geven, die de diocesane bisschoppen sturen in hun handelen bij de toepassing van de normen die in het Pontificale Romanum staan en waaraan impliciet wordt herinnerd door can. 604 van het *Wetboek van Canoniek Recht*, evenals een omschrijving van een meer complete en organische leer, die betreffende de bijzonderheid van de *Ordo virginum* een nadere precisering verschaft op grond van de principes die gemeenschappelijk zijn aan het recht van het Godgewijde leven in zijn verschillende vormen.

---

15 Johannes Paulus II, *Toespraak tot de deelnemers aan het Internationaal Congres van de* Ordo virginum*, ter gelegenheid van de 25ste verjaardag van het promulgeren van de rite*, Rome (2 juni 1995).
16 Benedictus XVI, *Toespraak tot de deelnemers aan het Congres van de* Ordo virginum *over het thema "Godgewijde maagdelijkheid in de wereld: een gave voor de Kerk en in de Kerk*, Rome (15 mei 2008).

De hernieuwde aanwezigheid van deze vorm van Godgewijd leven in de Kerk, waarvan het opnieuw verschijnen zo nauw verbonden is met de gebeurtenis van het Tweede Vaticaans Concilie, en de snelheid van de groei ervan in zoveel particuliere Kerken, zijn een gepaste gelegenheid om in te gaan op deze verzoeken, opdat met de noodzakelijke aanpassing aan de verschillende culturele contexten, de specifieke identiteit van de *Ordo virginum* wordt gewaarborgd.

Onderhavige instructie stelt de normatieve principes en de oriënterende criteria vast die de herders van ieder bisdom en van de met het bisdom verbonden particuliere Kerk zullen moeten toepassen bij de pastorale zorg voor de *Ordo virginum*.

Na het Bijbels fundament en de kenmerkende elementen van de roeping en het getuigenis van de Godgewijde maagden te hebben geschetst (Deel Een) behandelt de instructie de specifieke vorm van de *Ordo virginum* binnen het kader van de particuliere en de universele Kerk (Deel Twee) om vervolgens te blijven stilstaan bij de onderscheiding van de roeping en de trajecten van de vorming die voorafgaat aan de toewijding, en de permanente vorming (Deel Drie).

I.
DE ROEPING EN HET GETUIGENIS VAN DE ORDO VIRGINUM

Het Bijbels fundament van de Godgewijde maagdelijkheid

11. *Wees vruchtbaar en word talrijk* is het gebod dat door de Schepper wordt gericht tot het eerste paar (Gen. 1, 28) en tegenover Noach en zijn zonen wordt herhaald (Gen. 9, 1.7). Van dit gebod zijn de joodse mentaliteit en heel de structuur van het Oude Testament doordrongen en het wordt verbonden met de belofte van een talrijk nageslacht en de vervulling van de Messiaanse tijden. Een, mogelijk kinderrijk, huwelijk verschijnt dus als het ideale profiel van iedere vrome Israëliet en een andere levensstijl blijkt vreemd te zijn aan de Bijbelse mentaliteit.

In de Pentateuch en de historische boeken is seksuele onthouding alleen maar vereist als een tijdelijke toestand van het loslaten van hetgeen profaan is, met het oog op de nadering tot de sfeer van hetgeen door de heiligheid van God wordt bereikt: bijvoorbeeld om zich voor te bereiden op een ontmoeting met de Heer op de Sinaï (Ex. 19, 15) of op een oorlog tegen de vijanden van de Heer (1 Sam. 21, 2-7), of gedurende de eredienst door de levieten (Lev. 22, 1-9) of om aan een heilig maal deel te kunnen nemen (1 Sam. 21, 5). Maagdelijkheid wordt alleen maar als een positieve kwaliteit geacht in verband met een toekomstig huwelijk en met een uitdrukkelijke verwijzing naar de toestand van de vrouw (Deut. 22, 13-21), in zoverre zij de intimiteit vertegenwoordigt, die aan de bruidegom is voorbehouden. In het bijzonder heeft de hogepriester de taak een maagd te huwen om redenen van rituele zuiverheid (Lev. 21, 10-14). Eeuwige maagdelijkheid wordt daarentegen beschouwd als een grote vernedering (zie de dochter

van Jefta in Recht. 11, 37), terwijl fysieke onvruchtbaarheid wordt verdragen met groot moreel lijden (zie Rachel in Gen. 30, 23; Hanna in 1 Sam. 1, 11; Elisabeth in Luc. 1, 25).

12. De verheerlijking van de huwelijksliefde - die haar hoogtepunt bereikt in het *Hooglied* - wortelt in de wijsheidsgeschriften in het ideaal van een gezinsleven dat geërfd is van de traditie, wordt beschouwd in zijn schoonheid (bijvoorbeeld: Ps. 127, 3-5; 128, 1-3; Sir. 25, 1) en opnieuw wordt voorgehouden in een moreel en pedagogisch perspectief (bijvoorbeeld: Pr. 5, 15-19; Sir. 7, 23-28; 9, 1.9). Maagdelijkheid wordt gewaardeerd als deugd van een vrouw die moet worden bewaard en gerespecteerd met het oog op het huwelijk als een bewijs van haar rechtschapenheid en van de eer van haar familie (Job 31, 1; Sir. 9, 5; 42, 10), en wel zo dat wanneer het boek Jezus Sirach de goddelijke wijsheid verpersoonlijkt, hij haar voorstelt als een maagdelijke bruid die zich geeft aan wie de Heer vreest (Sir. 15, 1). En daar deugd aan God welgevallig is, verschijnt ook het gevoel dat er in goede werken een geestelijke vruchtbaarheid is, die zelfs een onvruchtbare vrouw, wie het onmogelijk is gemaakt een gezin te stichten of verstoken is van nageslacht, bevrijdt uit sterfelijkheid (Wijsh. 3, 13-14; 4, 1).

13. Vanaf de prediking van Hosea - die nauw verbonden is met zijn persoonlijke doorleefde ervaring - verschijnt in de boeken van de profeten de metafoor van het huwelijk om de gehele belangeloosheid van de uitverkiezing en de onvermoeibare trouw van God aan het verbond duidelijk te laten uitkomen (Hos. 1-2; Ez. 16, 23), terwijl het volk zwicht voor de verleiding van andere godheden en hun eredienst. In dit symbolische kader wordt heel het volk van God meermaals vergeleken of verpersoonlijkt met de figuur van een maagd: nu eens om de afgodendienst die het blootstelt aan het gevaar te verdwijnen, ervan aan te klagen, als een maagd die zonder nageslacht sterft (Am. 5, 2); dan weer om de weeklacht om de vernietiging ervan een stem te geven (Klaagl. 2, 13); dan weer om het uit te nodigen tot berouw (Jer. 31, 21). Maar soms ook om de belofte van de verlossing te laten weerklinken, waarmee God Israël zal bevrijden uit

verwoesting en verlatenheid, opdat het de vreugde terugvindt te erkennen dat het met eeuwige liefde wordt bemind (Jer. 31, 4.13; Jes. 62, 5).

Ook het celibaat van Jeremia - de enige aan wie God uitdrukkelijk opdraagt geen vrouw te nemen - vormt een profetische aankondiging van de straf die op het punt staat neer te komen op het volk (Jer. 16, 2). Het is een sprekend instrument van Gods woord, een symbool van de dood of beter een pijnlijke verpersoonlijking van zijn boodschap van het oordeel die de dreigende verwoesting aankondigt als straf voor de ontrouw van het volk ten opzichte van God.

14. In het rabbijnse denken wordt de ongehuwde beschouwd als een mens *zonder hulp, zonder vreugde, zonder zegening* (Bereshit Rabba 17, 2), lijkend op iemand *die bloed vergiet* of die het goddelijke beeld verminderd (Tractaat *Yevamot* van de *Talmoed van Babylon* 63b). Onder de rabbijnen en enkele religieuze groepen zoals Essenen en Therapeuten en in de bekende gemeenschap van Qumran verschijnen echter uitzonderingen.

Op de drempel van het Nieuwe Testament wordt ons vervolgens de figuur van Johannes de Doper gepresenteerd, die zichzelf omschrijft als *vriend van de bruidegom* (Joh. 3, 29) en die met zijn leven van ascese en zijn prediking de komst van de Messias en het plotseling verschijnen van het Rijk Gods voorbereidt.

15. In het Nieuwe Testament verschijnt het celibaat op het toneel en presenteert zich als de vleesgeworden profetie van het *reeds* en *nog niet* van het Rijk Gods, dat zijn ontstaan en bestaansreden te danken heeft aan het plotseling verschijnen van het Rijk in de geschiedenis. Daar het Rijk Gods in de evangelies wordt geïdentificeerd met de prediking, de werken en de persoon zelf van Jezus, krijgt de motivatie van het celibaat een sterk christocentrisch karakter. De kindheidsevangelies van Mattheüs (1, 18-25) en vooral Lucas (1, 26-38) laten de nieuwheid van de maagdelijkheid (*carnis et cordis*) van de moeder van Jezus zien, een zichtbaar teken van de onzichtbare menswording van de Zoon van God en een huwelijkse

uitdrukking van het verbond met God waartoe heel het volk van gelovigen is geroepen. Bovendien laten de evangelies ons Jezus zien als een rondtrekkende prediker die, vrij van iedere band (Mat. 8, 19-20), de dringende noodzaak van het intussen aanwezige Rijk toont en oproept tot geloof en bekering. De stijl van Jezus van het rondtrekken brengt immers een voortdurende verwijdering van plaatsen en personen met zich mee en past niet bij de noodzakelijkheden van een familieleven, waar het belang van een lid sterk verbonden is met het belang van alle andere leden, en wel zo dat dit een sterke solidariteit en een politiek van verwantschappen doet ontstaan.

Ook al zijn er verschillende verwijzingen naar familieleden van Jezus, men komt in de evangelies nooit een toespeling tegen op een vrouw of kinderen (Mar. 3, 31-32; 6, 3; Joh. 6, 42; Hand. 1, 14). Jezus noemt zijn leerlingen *kinderen* of *kindertjes* (*tékna*, Mar. 10, 24; *teknía*, Joh. 13, 33; *paidía*, Joh. 21, 5), waarbij Hij laat begrijpen dat het de werkelijkheid van een kindschap van het geestelijke type is. Bij gelegenheid van een bezoek van zijn familieleden die zijn gekomen om Hem te zien (Mat. 12, 47; Mar. 3, 31; Luc. 8, 20) of zelfs om Hem mee naar huis te nemen (Mar. 3, 21), kondigt Hij de vorming van zijn nieuwe familie aan, die niet gebaseerd is op bloedbanden, maar op een geestelijke werkelijkheid die tot uitdrukking komt door het verlangen om Gods wil te doen (Mat. 12, 50; Mar. 3, 31-35) of te luisteren naar het woord van de Heer en het in praktijk te brengen (Luc. 8, 21). Deze latere geboorte of wedergeboorte in de Geest die verder gaat dan vlees en bloed, wordt ook in de Proloog van Johannes (Joh. 1, 12-13) aangetoond en bij gelegenheid van de dialoog tussen Jezus en Nicodemus (Joh. 3, 3-8).

Jezus omarmt vrij een leven zonder familiebanden en -verplichtingen om zich geheel te kunnen wijden aan de verkondiging van het Rijk en de verwezenlijking van het liefdesplan van de Vader ten opzichte van de mensheid. Het radicaal vrij zijn van banden dat Jezus belichaamt, wordt ook gevraagd van wie Hem volgt: Hij vraagt *alles* (*panta*: Mat. 19, 27; Mar. 10, 28) of de *goederen* (*ta idia*: de intieme dingen, het eigen terrein van de

intimiteit, Luc. 18, 28) *achter te laten* (*afíemi*, in alle drie de synoptici) en dit brengt ook met zich mee, behalve ouders, broeders, zusters, ook vrouw (*gyné-*: Luc. 18, 29) of kinderen (*tékna*: Mat. 19, 29; Mar. 10, 29; Luc. 18, 29) achter te laten. Tegen zijn leerlingen spreekt Hij van *eunuchía* als een absoluut nieuwe toestand die niet moet worden begrepen als kastijding of een houding van verachting ten opzichte van de vrouw, maar als een bijzondere gave die door God wordt verleend aan hen die daartoe zijn geroepen.

Men denke aan het beroemde *logion*: *Niet iedereen kan dit begrijpen, maar alleen zij aan wie het gegeven is* (Mat. 19, 11). Vanuit grammaticaal standpunt bezien komt de uitdrukking *aan wie het gegeven is* (*dédotai*) overeen met een goddelijk passivum en betekent: *aan wie God het heeft gegeven*. Alleen zij die binnentreden in het begrip van het mysterie van het door Christus gevestigde Rijk, zijn in staat deze gave te begrijpen, die een vrijwillige, vrije keuze vereist en die een motivatie van theologische en eschatologische orde heeft, omdat het *omwille van het Rijk der hemelen* (Mat. 19, 12) is.

Het celibaat wordt zo gepresenteerd als een vrije keuze die ook plaatsvindt binnen de relationele ruimte die het lichaam is, en waarmee men de God van de liefde antwoordt die roept en zich openbaart in het gelaat van Christus.[17] Het is geen vlucht voor een relatie, noch de vrucht van een onmenselijke krachtsinspanning, maar een gave die behoort tot de

17 "De woorden van Christus (Mat. 19, 11-12) gaan uit van heel het realisme van de situatie van de mens en met hetzelfde realisme brengen zij hem daarbuiten naar de roeping waarin hij, ook al blijft hij van nature een "dubbel" wezen (dat wil zeggen als man gericht op de vrouw en als vrouw gericht op de man), in staat is in dit alleen zijn te ontdekken dat hij niet ophoudt een persoonlijke dimensie van het dubbel zijn van ieder, een nieuwe en zelfs nog vollere vorm van intersubjectieve gemeenschap met anderen te zijn. Deze oriëntering van de geroepene legt uitdrukkelijk de uitdrukking "Omwille van het Rijk der hemelen" uit; de verwezenlijking van dit Rijk moet immers gevonden worden in de lijn van de authentieke ontwikkeling van het beeld en de gelijkenis van God, in zijn trinitaire betekenis, dat wil juist zeggen "van gemeenschap". Door te kiezen voor onthouding omwille van het Rijk der hemelen, is de mens zich ervan bewust zo zichzelf "anders" en in zekere zin "meer" te kunnen verwezenlijken dan in een huwelijk door "een oprechte gave voor de anderen" te worden": Johannes Paulus II, *Audiëntie* (7 april 1982).

dynamiek van de verandering in het karakter van een relatie die de door Jezus begonnen stijl kenmerkt: evangelische broederschap, de basis van een verzoende mensheid en fundament van de *koinonía* waarop het leven van de Kerk steunt.[18]

De verkondiging van het Rijk ontsluit zo voor de leerlingen een nieuwe eschatologische situatie, ten overstaan waarvan alles op het tweede plan komt (Mat. 10, 37; Luc. 14, 26; Mat. 19, 27-29; Mar. 10, 28-30; Luc. 18, 29). In Mat. 22, 23-33; Mar. 12, 18-27 en Luc. 20, 27-40, waar gesproken wordt over de eschatologische toestand van de verrezenen, komt immers naar voren hoe de keuze voor het celibaat en voor de maagdelijkheid omwille van Christus en het evangelie - met een symbolische en op de gebeurtenissen vooruitlopende functie - de leerlingen al plaatsen in de werkelijkheid van het Rijk.[19]

---

18 "Onthouding "omwille van het Rijk der hemelen", de keuze voor de maagdelijkheid of het celibaat voor heel het leven is in de ervaring van de leerlingen en de volgelingen van Christus een daad van een bijzonder antwoord op de liefde van de goddelijke Bruidegom geworden en heeft daarom de betekenis gekregen van een huwelijkse daad van liefde, dat wil zeggen van een huwelijkse zelfgave om op een bijzondere wijze de huwelijksliefde van de Verlosser te beantwoorden; een zelfgave, verstaan als een afstand doen, maar vooral gedaan uit liefde": Johannes Paulus II, *Audiëntie* (28 april 1982).

19 "Het levende menselijke wezen, man en vrouw [...] kiest met vrije wil voor de onthouding "omwille van de Rijk der hemelen" [...] wijst op de eschatologische "maagdelijkheid" van de verrezen mens, waarbij zich de absolute een eeuwige huwelijkse betekenis van het in de eenheid met God zelf verheerlijkte lichaam zal openbaren door het zien van Hem "van aangezicht tot aangezicht"; en ook verheerlijkt door de vereniging van een volmaakte intersubjectiviteit die alle "deelnemers aan de andere wereld" zal verenigen, mannen en vrouwen, in het mysterie van de gemeenschap van de heiligen. De aardse onthouding "omwille van het Rijk der hemelen" is ongetwijfeld een teken dat deze waarheid en werkelijkheid aangeeft. Het is het teken dat het lichaam waarvan het einde de dood niet is, streeft naar de verheerlijking en daarom reeds zelf, zou ik zeggen, onder de mensen een getuigenis dat vooruitloopt op de toekomstige verrijzenis. Dit charismatische teken van de *andere wereld* brengt echter de meest authentieke kracht en dynamiek van de "verlossing van het lichaam" tot uitdrukking: een mysterie dat door Christus is geschreven in de aardse geschiedenis van de mens en door Hem ten diepste is geworteld in deze geschiedenis. Zo draagt derhalve de onthouding "omwille van het Rijk der hemelen" vooral het stempel van de gelijkenis met Christus die in het werk van de verlossing zelf deze keuzen "omwille van het Rijk der hemelen" heeft gemaakt": Johannes Paulus II, *Audiëntie* (24 maart 1982).

16. Wanneer Paulus aan de Corinthiërs schrijft, plaatst hij de maagdelijkheid naast het huwelijk en presenteert haar niet volgens het register van het gebod, maar als *een raad* (1 Kor. 7, 25), een persoonlijke roeping van God, *een charisma* (1 Kor. 7, 7). Hij karakteriseert haar als de levensstaat die een grotere toewijding aan de Heer toestaat (1 Kor. 7, 32-35), een getuigenis van het niet toebehoren van de christenen aan deze wereld, een teken van het gericht zijn van de Kerk op het einddoel en een vooruitlopen op de staat van de verrijzenis (1 Kor. 7, 29.31). Het accent wordt niet gelegd op de fysieke toestand, maar op de totale toewijding van de persoon aan Christus en op de dienst voor het Rijk. In die zin is de gemeenschap zelf in de ogen van Paulus de *maagd* die hij als vader met Christus heeft verloofd, opdat zij al haar energie en toewijding op Hem richt, terwijl het door de prediking van de apostel opgewekte geloof ongerept wordt bewaard, (2 Kor. 11, 2-4).

In het hemels Jeruzalem worden alle uitverkorenen *maagden* genoemd (Apok. 14, 4) om hun trouw aan het verbond, hun niet bezoedeld zijn door afgoden tot uitdrukking te brengen. In het boek van de Openbaring verschijnt de maagdelijkheid als een teken van de erkenning van het behoren tot de hemelse stad, aan de bruid van het Lam (Apok. 21, 2.9).

Als Jezus, de Godgewijde bij uitstek, zijn toewijding niet in termen van scheiding van het profane of het onzuivere ter vervulling van wettelijke voorschriften beleeft, maar van aanvaarding van het lichaam dat de Vader hem heeft gegeven, en van zelfgave op het kruis, is zijn lichaam de concrete plaats en het teken van de verwezenlijking van zijn toewijding aan het plan van de Vader (Heb. 10, 5-10). Zo gaat het ook bij ieder die de weg inslaat van het celibaat of de maagdelijkheid: het lichaam wordt woord, verkondiging van het geheel toebehoren aan de Heer en van vreugdevolle dienstbaarheid aan de broeders en de zusters.

17. De christelijke maagdelijkheid plaatst zich zo in de wereld als een duidelijk teken van het toekomstige Rijk, omdat de aanwezigheid ervan de betrekkelijkheid van de materiële goederen en de vergankelijkheid van de wereld zelf openbaart. In die zin is het, evenals het celibaat van de profeet Jeremia, een profetie van het op handen zijnde einde, maar tegelijkertijd kondigt het krachtens de huwelijksband met Christus ook het begin aan van het leven van de toekomstige wereld, de nieuwe wereld volgens de Geest. Zo is het teken, zoals dat in de Bijbelse visie gebeurt, niet een louter conventionele verwijzing of een flauw beeld van een verre werkelijkheid, maar de werkelijkheid zelf in haar beginnende manifestatie. In het teken is ook, hoewel nog verborgen, de toekomstige werkelijkheid vervat.

De gewijde maagdelijkheid plaatst zich daarom binnen de horizon van een huwelijkskader, dat niet theogaam is (dat wil zeggen het karakter van een huwelijk met een godheid heeft), maar theologaal is, dat wil zeggen samenhangend met het doopsel, omdat het de huwelijksliefde van Christus betreft voor de Kerk (vgl. Ef. 5, 25-26). Het gaat om een bovennatuurlijke en niet alleen maar menselijke werkelijkheid, die niet kan worden uitgelegd met de logica van het verstand, maar met het geloof, omdat - zoals de Schrift in herinnering brengt - *Hij die u gemaakt heeft, uw man is* (Jes. 54, 5). Het is een van de *grootse werken* van de nieuwe orde die is ingesteld met het Pasen van Christus en de uitstorting van de Geest, een ervaring die moeilijk te begrijpen is voor de *vleselijke* mens en alleen maar te begrijpen is voor wie zich laat onderrichten door de Geest van God (vgl. 1 Kor. 2, 12-13).

Charisma en roeping

18. De vrouwen in wie de Geest het charisma van de maagdelijkheid opwekt (Mat. 19, 11-12), ontvangen de genade van een bijzondere roeping waarmee God de Vader hen trekt naar het hart van het huwelijksverbond (Apok. 19, 7-9), dat Hij in zijn eeuwig plan van liefde met de mensheid heeft willen sluiten en dat in vervulling is gegaan in de menswording en het Pasen van de Zoon.

Dit is het *grote mysterie* (Ef. 5, 32) dat wordt verwezenlijkt in de Kerk, de Bruid voor wie Christus zichzelf heeft gegeven om haar heilig en onbevlekt te maken (Ef. 5, 25-27), sacrament van de gemeenschap van God met de mensen.[20] Uit dit huwelijksmysterie, waarin alle gedoopten zijn ondergedompeld, putten christelijke gehuwden de genade van het sacrament die hen sterkt in hun verbintenis (Ef. 5, 28-29).

Hieruit putten door hun bijzondere roeping ook de vrouwen die in de Kerk de maagdenwijding ontvangen: uit liefde voor de in de hoogste mate beminde Christus zien zij af van de ervaring van het menselijk huwelijk om met Hem met een huwelijksband verbonden te zijn, de vruchtbaarheid van die verbintenis in maagdelijke staat te ervaren en hiervan te getuigen (1 Kor. 7, 34), vooruit te lopen op de werkelijkheid van de definitieve gemeenschap met God waartoe heel de mensheid is geroepen (Luc. 20, 34-36).

Het propositum, de toewijding en de levensstaat

19. Deze geestelijke werkelijkheid wordt betekend en werkzaam gemaakt in de liturgieviering van de *consecratio virginum*, waarmee de Kerk over de maagden de genade van God en de uitstorting van de Heilige Geest afsmeekt.[21]

Bij deze ritus brengen de wijdelingen het *sanctum propositum*, dat wil zeggen de vaste en definitieve wil, tot uitdrukking om voor heel het leven te volharden in een volmaakte kuisheid en in het dienen van God en de Kerk door Christus te volgen, zoals het evangelie dat voorhoudt, om de wereld een levend getuigenis te geven van liefde en een duidelijk teken te zijn van het toekomstige Rijk.[22]

---

20 Vgl. Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie, dogmatische constitutie over de Kerk *Lumen gentium*, 1.
21 Vgl. *Ordo consecrationis virginis. Praenotanda*, 1: *Catechismus van de Katholieke Kerk*, 1667-1672; *Wetboek van Canoniek Recht*, cann. 1166-1169.
22 Vgl. *Ordo consecrationis virginum* 17 en 22-23.

Het *propositum* van de wijdelingen wordt door de Kerk ontvangen en bevestigd door het plechtige gebed van de bisschop, die voor hen smeekt om de geestelijke zalving die de huwelijksband met Christus tot stand brengt, en deze op een nieuwe titel toewijdt aan God.[23]

Op deze wijze worden de maagden tot toegewijde personen gemaakt, een verheven teken van de liefde van de Kerk voor Christus, een eschatologisch beeld van de hemelse Bruid en het toekomstig leven.[24] Terwijl het exclusief toebehoren aan Christus, bekrachtigd met de huwelijksband, in hen de waakzame verwachting van de terugkeer van de glorievolle Bruidegom voedt (Mat. 25, 1-13), verbindt dit hen op een bijzondere wijze met zijn verlossend offer en wijdt hen toe aan de opbouw en de zending van de Kerk in de wereld (Kol. 1, 24).

20. In het bestaan van de gewijde maagden weerspiegelt zich de natuur van de Kerk, die zowel in contemplatie als in handelen door de liefde wordt bezield; leerlinge en missionair; gericht op de eschatologische vervulling en tegelijkertijd deelhebbend aan de vreugde, de hoop, het verdriet en de angst van vooral de meest broze en arme mensen van de eigen tijd;[25] geheel verzonken in het mysterie van de goddelijke transcendentie, vleesgeworden in de geschiedenis van de volken.

Om deze reden brengt de toewijding een bijzondere relatie van gemeenschap met de particuliere en universele Kerk tot stand,[26] die wordt gedefinieerd door een bijzondere band, het verwerven van een nieuwe levensstaat bepaalt en hen binnenleidt in de *Ordo virginum*.[27]

De institutionele vormgeving en de pastorale zorg voor deze vorm van leven hebben derhalve het ambt van de diocesane bisschop als noodzake-

23 Vgl. *Ordo consecrationis virginis, Praenotanda*, 1; *Ordo consecrationis virginis*. 16, 24.
24 Vgl. *Ordo consecrationis virginis. P,aenotanda*, 1.
25 Vgl. Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie, past. const. over de Kerk in deze tijd *Gaudium et spes*, 1.
26 Vgl. Johannes Paulus II, postsynodale apost. exhort. *Vita consecrata* (25 maart 1996), 7 en 42.
27 Vgl. *Wetboek van Canoniek Recht*, can. 604.

lijke bemiddeling nodig, of in een particuliere Kerk die met het bisdom is verbonden,[28] het ambt van de herder die in gemeenschap met de opvolger van Petrus aan het hoofd ervan staat.

De geestelijke aard

21. Evenals iedere christelijke roeping is de roeping van de Gewijde maagden in de *Ordo virginum* een ervaring van de dialoog tussen goddelijke genade en menselijke vrijheid. Zelfgave van de kant van een maagd wordt immers voorafgegaan, ondersteund en tot vervulling gebracht door het vrije en belangeloze initiatief van God op grond van de roeping van het doopsel en binnen de generatieve en broederlijke structuur van de kerkelijke relaties [29] Zij kan daarom alleen maar worden verstaan uitgaande van de radicale eenheid van het volk van God, die voortvloeit uit de enige Geest en gebaseerd is op de apostelen en die schittert in de verscheidenheid van charisma's en ambten, die alle onderling complementair zijn en alle instaat zijn bij te dragen aan de ene zending van de Kerk (Rom. 12, 4-5).

22. Evenals in de oudste kerkelijke traditie kenmerkt de geestelijke fysionomie van de Godgewijde vrouwen die tot de *Ordo virginum* behoren, zich door de verworteling in de particuliere Kerk, verzameld rond de bisschop als haar herder en wordt vooral in de wijdingsritus geschetst als iets dat primair verwijst naar het model van de Kerk als maagd op grond van de integriteit van het geloof, als bruid op grond van de onlosmakelijk vereniging met Christus, als moeder op grond van de veelheid kinderen die geboren zijn voor het genadeleven.[30]

Maagdelijkheid, gehuwd zijn en moederschap,[31] zijn drie perspectieven die het mogelijk maken de geestelijke ervaring van de gewijde maagden te beschrijven: zij verwijzen niet naar naast elkaar geplaatste of bij elkaar

28 Vgl. *Wetboek van Canoniek Recht*, can. 368 en can. 381 § 2.
29 Vgl. Johannes Paulus II, postsynodale apost. exhort. *Vita consecrata* (25 maart 1996), 14.
30 Vgl. *Ordo consecrationis virginum* 16.
31 Vgl. Johannes Paulus II, apost. brief *Mulieris dignitatem* (15 augustus 1988), 17-20.

opgetelde kenmerken, maar naar vormen van een geestelijke dynamiek die zich in elkaar verwezenlijken en deel uitmaken van de fundamentele coördinaten van het leven van een gedoopte, waardoor de Godgewijde vrouwen dochters zijn van de Kerk en zusters, verbonden met alle mannen en vrouwen door banden van broederschap.

23. De maagdelijkheid van de Godgewijde vrouwen vindt haar fundament en betekenis in het geloof van de Kerk: zij wordt immers beleefd in het licht van Christus en omwille van zijn liefde, en verwijst naar het integraal, zonder beperkingen en compromissen ontvangen van de trinitaire openbaring die in Hem definitief in vervulling is gegaan.[32] Hierin komt het volledig zich toevertrouwen aan de Heer Jezus tot uitdrukking, die de persoon bereikt in het hart van zijn mens zijn, in zijn oorspronkelijke eenzaamheid, juist daar waar onuitwisbaar het beeld en de gelijkenis met God is geprent en waar ondanks iedere val en wonde van de zonde zich het leven volgens de Geest kan vernieuwen. Het charisma van de maagdelijkheid, dat door de vrouw wordt aanvaard en door de Kerk middels de toewijding wordt bevestigd, is een gave die komt van de Vader door middel van de Zoon in de Geest: het beschermt, loutert, geneest en verheft het vermogen van de persoon om lief te hebben en daarbij brengt het ieder fragment van zijn geschiedenis en de diverse dimensies van het mens zijn - geest, lichaam en ziel - tot een eenheid, opdat hij kan beantwoorden aan de genade met een algehele, vrije en vreugdevolle toewijding van zijn eigen bestaan.

24. Daarom is de christelijke maagdelijkheid een ervaring van een intieme, exclusieve, onlosmakelijke huwelijksverbintenis met de goddelijke Bruidegom, die zich zonder voorbehoud en voor eeuwig aan de mensheid heeft gegeven en zich zo een heilig volk, de Kerk, heeft verworven. Opge-

32 "In zoverre de zuiverheid van de ongehuwde mannen en vrouwen de gave aan God met een onverdeeld hart zichtbaar maakt (vgl.1 Kor. 7, 32-34), een weerspiegeling van de oneindige liefde die de drie goddelijke Personen verbindt in de mysterieuze diepte van het trinitaire leven": Johannes Paulus II, postsynodale apost. exhort. *Vita consecrata* (25 maart 1996, 21."De totaliteit van het geloof is ook verbonden met het beeld van de Kerk als maagd, met haar trouw in de echtelijke liefde voor Christus: het geloof schaden betekent de gemeenschap met de Heer schaden: Franciscus, encycl. *Lumen fidei* (29 juni 2013), 48.

nomen in het menselijk schepsel als vermogen om gemeenschap te beleven in het verschil tussen man en vrouw, is het gehuwd zijn voor de gewijde maagden een ervaring van de transcendentie en de verrassende welwillendheid van God; de toewijding komt tot stand door de overeenkomst van een verbond en van trouw, die de maagd verenigt met de Heer in een mystieke bruiloft, om de deelname aan zijn gevoelens steeds dieper en voller te maken en het zich voegen naar zijn wil om lief te hebben.

25. De huwelijkse verbintenis openbaart zo haar generatief vermogen, waarin zich de overvloed van de goddelijke genade manifesteert.[33] In navolging van de Kerk, waarvan zij dochters zijn, stellen de gewijde maagden zich open voor de gave van het geestelijk moederschap door medewerksters van de Geest te worden. Het geestelijk moederschap is de gave van een vruchtbare en gastvrije innerlijkheid die in de relaties met andere een zorgzame en moedige bewaakster wordt van de menselijke waardigheid; het is een opvoedende wijsheid die de voorwaarden tracht te bieden die gunstig zijn voor de ontmoeting met God, die de tocht langs de wegen van de Geest inleidt en begeleidt.

26. De meest schitterende en harmonische integratie van het maagdelijkheid, gehuwd zijn en moederschap zijn is verwezenlijkt in de persoon van de Maagd Maria,[34] eerstelinge van de in Christus vernieuwde mensheid, volmaakte icoon van de Kerk als mysterie van gemeenschap, de vrouw in wie de bestemming van heerlijkheid waartoe heel de mensheid is geroepen, vervuld is, "moeder van het levende Evangelie".[35] In de *Kecharitoméne - zij die vol van genade is* (Luc. 1, 28) - heeft de Kerk altijd de *Virgo virginum* erkend, het weergaloze prototype van de Godgewijde maagdelijkheid.[36] Maria is daarom moeder, zuster en lerares van de gewijde maagden.

---

33 "De echtelijke liefde brengt altijd een bijzondere bereidheid met zich mee om uitgestort te worden over allen die zich binnen het bereik van haar werkzaamheid bevinden. In het huwelijk bestaat deze bereidheid, ook al staat die open voor *alle mensen die door de liefde van Christus de bruidegom worden omarmd*, in het bijzonder in de liefde die de ouders geven aan hun kinderen": Johannes Paulus II, apost. brief *Mulieris dignitatem* (15 augustus 1988), 21.
34 Vgl. Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie, dogmatische constitutie over de Kerk *Lumen gentium*, VIII.
35 Franciscus, apost. exhort. *Evangelii gaudium* (24 november 2013), 287.
36 Vgl. Ambrosius, *De virginibus*, lib. II, c. 3, nr. 19: *PL* 16, 211.

In haar vinden de Godgewijde vrouwen het model van de houdingen van het hart: in het luisteren naar en het ontvangen van het Woord van God (Luc. 8, 21); in het actief zoeken naar zijn wil; in het voortgaan in de pelgrimstocht van het geloof (Joh. 2, 1-5)[37] "naar een bestemming van dienst en vruchtbaarheid";[38] in haar totale en belangeloze beschikbaarheid om Gods plan te vervullen, "overweegt zij het mysterie van God in de wereld, in de geschiedenis en in het dagelijks leven van ieder en van allen";[39] in haar maagdelijk moederschap (Luc. 1, 38); in haar vermogen om "de biddende en werkende vrouw in Nazareth" te zijn [...] Onze-Lieve-Vrouw van de onmiddellijke bereidheid, zij die uit haar dorp vertrekt om anderen 'met spoed' (Luc. 1, 39) te helpen";[40] in haar staan aan de voet van het kruis, hopend tegen iedere hoop in (Joh. 19, 25), in haar zorg voor de opkomende Kerk (Hand. 1, 14).

De vorm van leven

Evangelische navolging en persoonlijke charisma's

27. De Godgewijde vrouwen vinden in het evangelie een onuitputtelijke bron van vreugde die het leven zin geeft, de oriëntering voor hun weg en de fundamentele regel ervan.[41] Door Christus na te volgen omarmen zij zijn kuise, arme en gehoorzame stijl van leven,[42] en wijden zij zich aan gebed, boetedoening, werken van barmhartigheid en apostolaat, ieder naar hun eigen charisma's.[43]

Daar in de *Ordo virginum* de roeping tot de maagdelijkheid overeenkomst met de charisma's die het getuigenis en de kerkelijke dienstbaarheid van

37 Vgl. Johannes Paulus II, encycl. *Redemptoris Mater* (25 maart 1987), 6.
38 Franciscus, apost. exhort. *Evangelii gaudium* (24 november 2013), 287.
39 *Ibi*, 288.
40 *Ibi*.
41 Vgl. Franciscus, apost. exhort. *Evangelii gaudium* (24 november 2013), 1.
42 Vgl. Benedictus XVI, *Toespraak tot de deelnemers aan het Congres van de* Ordo virginum *over het thema "De gewijde maagdelijkheid in de wereld: een gave voor de Kerk en in de Kerk"*, Rome (15 mei 2008), 5; Johannes Paulus II, postsynodale apost. exhort. *Vita consecrata* (25 maart 1996), 18.
43 Vgl. *Ordo consecrationis virginum, Praenotanda*, 2.

iedere Godgewijde vrouw concreet gestalte geven,[44] worden daarbinnen verschillende gevoelens, geestelijke intuïties, plannen en stijlen van leven tot rijping gebracht, dat wil zeggen tot de uitdrukking van een totale en volle overgave aan de Heer.[45]

28. Opdat de persoonlijke charisma's in hun authenticiteit erkend, aanvaard en beleefd kunnen worden, laten de Godgewijde vrouwen zich begeleiden en ondersteunen door de Kerk in het voortdurend beoefenen van een nederige onderscheiding die erop gericht is te begrijpen wat de wil van God voor hun leven is (Rom. 12, 2). Het gaat erom met verstand en evangelische wijsheid de geestelijke ervaring van iedere Godgewijde vrouw te interpreteren, waarbij rekening wordt gehouden met haar levensgeschiedenis en zij wordt geplaatst in de concrete kerkelijke en maatschappelijke context waarin zij leeft.

Onder de vormen van hulp die de Kerk voor de onderscheiding aanbeveelt, veronachtzamen de Godgewijde vrouwen de geestelijke begeleiding niet.[46] Een oprechte, volgzame en volwassen dialoog met een wijze en

---

44 "De charismatische gaven worden vrij door de Heilige Geest uitgedeeld, opdat de sacramentele genade op verschillende wijze vrucht draagt in het christelijk leven en op alle niveaus daarvan. Aangezien deze charisma's "voor de noden van de Kerk bijzonder doelmatig en nuttig zijn, kan het Volk van God door de veelvormige rijkdom ervan in volheid de evangeliserende zending beleven, daarbij de tekenen van de tijden doorzoekend en deze interpreterend in het licht van het Evangelie. De charismatische gaven zetten de gelovigen er immers toe aan in volle vrijheid en op een aan de eigen tijd aangepaste wijze antwoord te geven op de heilsgave door van zichzelf een gave van liefde te maken voor de ander en een authentiek getuigenis van het Evangelie te geven ten overstaan van alle mensen": Congregatie voor de Geloofsleer, brief *Iuvenescit Ecclesia* (15 mei 2016), 15.

45 "Onder u zijn er verschillende stijlen en wijzen van het beleven van de gave van de Godgewijde maagdelijkheid [...]. Ik spoor u aan verder te gaan dan de uiterlijke vorm door het mysterie van de tederheid van God die ieder in zich draagt, te begrijpen en u ook in uw verscheidenheid als zusters te erkennen": Benedictus XVI, *Toespraak tot de deelnemers aan het Congres van de* Ordo virginum *over het thema "Godgewijde maagdelijkheid in de wereld: een gave voor de Kerk en in de Kerk*, Rome (15 mei 2008), 5.

46 "En om voort te gaan op de weg van het evangelie, vooral in de periode van vorming en op bepaalde ogenblikken in het leven is een vertrouwvol en nederig beroep op de *geestelijke leiding* een grote steun; dankzij deze wordt de persoon geholpen om edelmoedig te antwoorden op de bewegingen van de Geest en zich vastberaden te richten op de heiligheid": Johannes Paulus II, postsynodale apost. exhort. *Vita consecrata* (25 maart 1996), 95.

ervaren persoon die dit ambt uitoefent, biedt ieder kostbare gelegenheden voor verdieping, controle, bevestiging en reikt beproefde instrumenten aan om te groeien in het antwoord aan de Heer, die roept tot heiliging en harmonie van de persoon.

In de lijn van het traject van de onderscheiding van de roeping die heeft geleid tot toelating tot de toewijding, spreken de Godgewijde vrouwen met een houding van kinderlijke gehoorzaamheid met de bisschop, voor de richtlijnen die de belangrijkste aspecten van hun levensplan betreffen, en controleren met Hem de gemaakte keuzes.[47]

Gebed en weg van ascese

29. Het gebed is voor de Godgewijde vrouwen een vereiste van liefde om "de schoonheid van Hem te beschouwen die hen liefheeft",[48] en van gemeenschap met de Beminde en met de wereld waarin zij geworteld zijn.

Daarom hebben zij de contemplatieve stilte lief,[49] die de gunstige omstandigheden schept om te luisteren naar het Woord van God en met de Bruidegom van hart tot hart te spreken. In hun verlangen om de kennis over Hem en de dialoog van het gebed te verdiepen, verwerven zij een vertrouwdheid met de Bijbelse openbaring, vooral door de *lectio divina* en een verdiepte studie van de Schrift.[50]

30. Zij herkennen in de liturgie de plaats die de bron is van het theologale leven, van de gemeenschap en de zending van de Kerk, en laten hun spiritualiteit gestalte krijgen vanuit de viering van de sacramenten en het

47 Vgl. Benedictus XVI, *Toespraak tot de deelnemers aan het Congres van de* Ordo virginum *over het thema "Godgewijde maagdelijkheid in de wereld: een gave voor de Kerk en in de Kerk*, Rome (15 mei 2008), 4-5.
48 Augustinus, *De sancta virginitate*, c. 54: *PL* 40, 428.
49 "De grote traditie van de vaders leert ons dat de mysteries van Christus verbonden zijn met de stilte en alleen daarin kan het Woord verblijf in ons vinden, zoals bij Maria is gebeurd": Benedictus XVI, postsynodale apost. exhort. *Verbum Domini* (30 september 2010), 66.
50 "De onwetendheid van de Schriften is onwetendheid van Christus": Hiëronymou, *Commentarii in Isaiam, Prologus*; *CCL* 73, 1: *PL* 24, 17.

getijdengebed, in gehoorzaamheid aan het eigen ritme van het liturgisch jaar, zodat ook de andere praktijken van gebed, de weg van de ascese en heel hun bestaan eenheid en richting vinden.

31. Voor de Godgewijde maagden is het liturgisch jaar de belangrijkste, samen met de broeders en zusters af te leggen weg om Christus de Bruidegom tegemoet te gaan. Zij vertrouwen zich daarom toe aan de pedagogie van de Kerk, die hen leidt in het begrip, de viering en een steeds diepgaander zich eigen maken van de mysteries van Christus.

32. Zij plaatsen in het centrum van hun bestaan de eucharistie, sacrament van het huwelijksverbond waaruit de genade van hun toewijding ontspringt.[51] Geroepen om de intimiteit met de Heer, de vereenzelviging met Hem en het gelijkvormig worden aan Hem te beleven in een mogelijk dagelijkse deelname aan de eucharistieviering, ontvangen zij het Brood van leven van de tafel van het Woord van God en het Lichaam van Christus.[52]

Zij laten de liefde van de Kerk als Bruid voor de eucharistie ook zien in het gebed van de aanbidding van het eucharistisch Lichaam van de Heer en uit Hem putten zij de werkdadige naastenliefde jegens de ledematen van zijn mystieke Lichaam.

33. Een veelvuldige viering van het sacrament van de verzoening "maakt het hun mogelijk de grootheid van de barmhartigheid werkelijk te ervaren", het is "een bron van ware innerlijke vrede"[53] en brengt hen weer bij de ene Liefde van hun leven. Door met vertrouwen hun toevlucht te

---

51 "De Eucharistie is het sacrament van de Bruidegom, van de Bruid. De Eucharistie stelt de verlossende daad van Christus die de Kerk als zijn lichaam "schept" tegenwoordig en verwezenlijkt deze opnieuw op sacramentele wijze. Met dit "lichaam" is Christus verenigd zoals een bruidegom met een bruid": Johannes Paulus II, apost.brief *Mulieris dignitatem* (15 augustus 1988), 26.
52 "Hier kan ten volle de intimiteit met Christus, de vereenzelviging met Hem, de totale eenwording met Hem gerealiseerd worden, waartoe de Godgewijden door roeping zijn geroepen": Congregatie voor de Instituten van Godgewijd leven en Sociëteiten van apostolisch leven", instructie *Opnieuw uitgaan van Christus. Een vernieuwde verplichting van het Godgewijde leven in het derde millennium* (19 mei 202), 26.
53 Franciscus, bul *Misericordiae vultus* (11 april 2015), 17.

nemen tot de dienst van de Kerk, vieren en prijzen zij de voorkomende en genezende liefde van God, erkennen zij de eigen schuld, hernieuwen zij de geloofsbelijdenis in de barmhartigheid ervan en proeven zij de vreugde van de vergeving, die hun nieuwe kracht geeft op de weg van bekering en trouw aan de Heer.[54]

34. Met de dagelijkse trouw aan het goddelijk officie, dat zij bij de wijdingsrite hebben ontvangen als gave en op zich hebben genomen als verplichting, verlengen zij in de tijd de herinnering aan het heil en laten in ieder uur van hun leven de buitengewone rijkdom van het Paasmysterie opnieuw stromen en zich verspreiden. In de viering van het getijdengebed, in het bijzonder bij de lauden en de vespers,[55] laten zij in zich de gevoelens van Christus weerklinken en maken zich deze eigen, verenigen zij hun stem met die van heel de Kerk en brengen voor de Vader de, vaak onbewuste, kreet van vreugde en verdriet die zich verheft vanuit de mensheid en heel de schepping.

35. Om de relatie met de Heer Jezus te verdiepen en weer nieuw leven in te blazen reserveren zij de passende tijd voor retraites en geestelijke oefeningen. Zij schatten ook vormen en methodes van gebed op hun waarde, die behoren tot de traditie van de Kerk met inbegrip van de oefeningen van vroomheid en andere uitdrukkingen van volksvroomheid.

Zij onderhouden een devotie vol genegenheid en kinderlijk vertrouwen voor de Maagd Maria, "lerares van de maagdelijkheid",[56] "voorbeeld en bescherming van elk gewijd leven",[57] van wie zij iedere dag leren de Heer te verheerlijken.

36. Gedreven door het verlangen te beantwoorden aan de liefde van de Bruidegom met een steeds puurdere en edelmoedigere liefde, putten zij uit

54 "Het sacrament van de verzoening vieren betekent omgeven zijn door een warme omarming: het is de omarming van de oneindige barmhartigheid van de Vader": Franciscus, *Audiëntie* (19 februari 2014).
55 Vgl. *Ordo consecrationis virginum, Praenotanda*, 2.
56 Ambrosius, *De institutione virginis*, c. 6, nr. 46: *PL* 16, 320.
57 Vgl. *Wetboek van Canoniek Recht*, can. 663 § 4.

het gebed inspiratie voor hun keuzes; zij beoefenen een voortdurende waakzaamheid betreffende de eigen gedragingen en houdingen; zij aanvaarden sereen de offers die het dagelijks leven hun oplegt; zij strijden tegen de verleidingen, de gedachten, de ingevingen en de wegen die naar het kwaad leiden; zij leren nederig de hulp te ontvangen van de broederlijke vermaning.

Zij aanvaarden de door de Kerk voorgehouden boetepraktijken en in overeenstemming met de geestelijke begeleider vindt ieder de vormen of praktijken van ascese[58] die haar helpen te groeien in de vrijheid en de evangelische deugden, in een houding van onderscheiding en bekering[59] die het hele leven duurt.[60]

Levensomstandigheden en stijl van nabijheid en dienstbaarheid

37. Kenmerkend voor deze vorm van leven is de verworteling van de Godgewijde vrouwen in de particuliere Kerk en derhalve in een bepaalde culturele en maatschappelijke context: de toewijding reserveert hen voor God zonder hen te vervreemden van de omgeving waarin zij leven en waarin zij geroepen zijn hun eigen getuigenis af te leggen.[61]

---

58 "Door de neigingen van de door de zonde gewonde menselijke natuur te helpen bedwingen en te verbeteren, is de ascese voor een Godgewijde persoon werkelijk onmisbaar om trouw te blijven aan de eigen roeping en Jezus te volgen op de weg van het kruis": Johannes Paulus II, postsynodale apost. exhort. *Vita consecrata* (25 maart 1996), 38.

59 "De roeping van de Godgewijde personen om vóór alles het Rijk Gods te zoeken is vóór al het andere een oproep tot volledige bekering in zelfverloochening om geheel van de Heer te leven, opdat God alles in allen is. Geroepen om het veranderde gelaat van Christus te beschouwen en hiervan te getuigen, zijn de Godgewijden ook geroepen tot een veranderd bestaan": Johannes Paulus II, postsynodale apost. exhort. *Vita consecrata* (25 maart 1996), 35.

60 "Dit is derhalve de regel van de bekering: zich verwijderen van het kwaad en leren het goede te doen. Zich bekeren is een weg. Het is een weg die moed vraagt om zich te verwijderen van het kwaad en nederigheid om te leren het goede te doen. En die vooral concrete dingen nodig heeft": Franciscus, *Ochtendmeditatie in de kapel van de* Domus Sanctae Marthae. *Leren het goede te doen* (14 maart 2017)

61 Vgl. Benedictus XVI, *Toespraak tot de deelnemers aan het Congres van de* Ordo virginum *over het thema "Godgewijde maagdelijkheid in de wereld: een gave voor de Kerk en in de Kerk*, Rome (15 mei 2008), 4-5.

Zij kunnen alleen leven, in een familie, samen met andere Godgewijde vrouwen of in andere situaties die gunstig zijn voor het tot uitdrukking brengen van hun roeping en de verwezenlijking van hun concreet levensplan. Zij voorzien in eigen levensonderhoud met de vruchten van hun eigen werk en hun persoonlijke middelen.

38. In het verlangen om de waardigheid en schoonheid van hun roeping uit te stralen, overeenkomstig een stijl van nabijheid ten opzichte van de mensen van de eigen tijd, behouden zij in hun wijze van zich kleden de gewoontes van de omgeving waarin zij leven en verbinden daarbij overeenkomstig de eisen van hun maatschappelijke omstandigheden de waardigheid en de uitdrukking van de eigen persoonlijkheid met de waarde van de soberheid.[62]

Behalve gemotiveerde uitzonderingen dragen zij de ring die hun wordt overhandigd gedurende de wijdingsrite als teken van het huwelijksverbond met Christus de Heer.

Op de plaatsen waar christelijke gehuwde vrouwen niet gewoon zijn het hoofd met een sluier te bedekken, dragen zij gewoonlijk, als gebruikelijk element van hun kleding, niet de sluier die zij bij de wijdingsritus hebben ontvangen, en houden zij zich aan de aanwijzingen van de diocesane bisschop of van de bisschoppenconferenties. Rekening houdend met de verschillende contexten en de ontwikkeling van de socio-culturele omstandigheden, kunnen die het gebruik ervan toestaan bij liturgievieringen of in andere omstandigheden waarin het gebruik van dit zichtbare teken van hun totale toewijding aan de dienst aan Christus en de Kerk passend blijkt.

39. Hun toewijding aan de Kerk komt tot uitdrukking in de "zending om te verlichten, zegenen, verlevendigen, opbeuren, genezen, bevrijden",[63] in het lijden voor de verkondiging van het evangelie, voor de opbouw van de christengemeenschap en haar profetisch getuigenis van broederlijke

62 Vgl. Franciscus, encycl. *Laudato si'* (12 mei 2015). 222-227.
63 Franciscus, apost. exhort. *Evangelii gaudium* (24 november 2013), 273.

gemeenschap, van een aan ieder aangeboden vriendschap, van zorgzame nabijheid jegens de geestelijke en materiële behoeften van de mensen van de eigen tijd, van inzet bij het nastreven van het algemeen welzijn van de maatschappij.[64]

Dit brengt hen ertoe de concrete vormen van hun kerkelijke dienstbaarheid te onderscheiden, die ook tot uitdrukking kan komen in de bereidheid om pastorale ambten en taken op zich te nemen.

Daar het verstaan van het mysterie van Christus het begrijpen van de mysteries van de Kerk vergemakkelijkt, is het in deze lijn belangrijk dat in hen, in het gebed en de meditatie, evenals in de concrete ervaring, een diepgaand en juist bewustzijn van het ambt tot rijping komt, dat de mysterieuze evangelische en kerkelijke wijsheid respecteert, die ook tot uitdrukking komt in de beschikkingen van de diocesane bisschoppen en de bisschoppenconferenties. Door zich te laten opvoeden in de school van deze wijsheid zullen zij ook door de ervaring, zowel de suggesties die uit het leven van de Kerk, die mysterie en gemeenschap is, naar voren komen, als "alle verborgen, maar reeds in de werkelijkheid van de wereld aanwezige evangelische mogelijkheden"[65] leren aanvaarden, zodat zij de nieuwe gelegenheden zullen herkennen die een nieuw bewustzijn van het ambt vormen dat beantwoordt aan een daadwerkelijk vermogen tot hun edelmoedige zelfgave.

Alert op het ontvangen van de oproepen die uit de context komen waarin zij leven, en bezorgd om de van Hem ontvangen gaven ter beschikking van de Heer te stellen, zijn zij geroepen hun eigen bijdrage te leveren om de maatschappij te vernieuwen overeenkomstig de geest van het evangelie en daarbij zonder naïviteit of beperkingen de verplichting te aanvaarden

64 "Om authentieke verkondigers van het Evangelie te zijn is het ook noodzakelijk het geestelijk genoegen te ontwikkelen om het leven van de mensen nabij te blijven, en wel zozeer dat men ontdekt dat de bron wordt van een hogere vreugde. De zending is een hartstocht van Jezus, maar tegelijkertijd ook een hartstocht voor zijn volk. [...] Hij wil zich van ons bedienen om zijn geliefde volk steeds meer nabij te komen. Hij neemt ons uit het midden van het volk en zendt ons naar het volk, zodat onze identiteit niet wordt begrepen zonder deze verbondenheid": Franciscus, apost. exhort. *Evangelii gaudium* (24 november 2013), 268.
65 Paulus VI, apost. exhort. *Evangelii nuntiandi* (8 december 1975), 70.

van een culturele uitwerking van het geloof en de voorkeur van de Kerk voor de armen, de lijdenden, de gemarginaliseerden als eigen voorkeur op zich te nemen.[66]

40. Zich bewust van die verantwoordelijkheden kiezen zij voor een werkzaamheid op grond van eigen aanleg, voorkeur en daadwerkelijke mogelijkheden, omdat zij daarin een concrete mogelijkheid zien om te getuigen dat God de mensheid roept om samen te werken met zijn scheppend en verlossend werk, om haar innig te laten delen in de liefde waarmee Hij de wereld en heel haar geschiedenis tot zich trekt.

In de beloningen en de inspanningen die het werk met zich meebrengt, verfijnen de Godgewijde vrouwen het vermogen om de meest oorspronkelijke en diepste betekenis van de menselijke activiteit te overwegen en te bevorderen: ertoe bijdragen om van de wereld een gastvrij huis voor allen te maken dat ervoor openstaat om het Rijk Gods te ontvangen. Daarom zetten zij zich ervoor in dat op het gebied van de arbeid zich de "veelvormige persoonlijke ontwikkeling" verwezenlijkt die "creativiteit, planning van de toekomst, ontwikkeling van vermogens, beoefening van waarden, communicatie met anderen, een houding van verering"[67] omvat, en zij zorgen ervoor een bevoegde, geactualiseerde en verantwoorde professionaliteit te verwerven en verzetten zich tegen alles wat de waardigheid van de menselijke werkzaamheid omlaaghaalt en verduistert.

41. Zij laten zich opvoeden tot een gevoel van dankbaarheid voor het werk van God,[68] een beschouwing vol lof, een proeven van de schoonheid, een gevoel van feest en rust,[69] een zorg voor alle dimensies van de persoon.

---

66 Vgl. *Ordo consecrationis virginum*, 16; *Toespraak tot de deelnemers aan het Congres van de* Ordo virginum *ter gelegenheid van de 25ste verjaardag van het promulgeren van de rite* (2 juni 1995), 6; Franciscus, apost. exhort. *Evangelii gaudium* (24 november 2013), 197-216. "Voor de Kerk is de keuze voor de armen meer een theologische dan een culturele, sociologische, politieke of filosofische keuze": Franciscus, apost. exhort. *Evangelii gaudium* (24 november 2013), 198.
67 Franciscus, encycl. *Laudato si'* (24 mei 2015), 127.
68 *Ibi*, 220.
69 *Ibi*, 237.

Zij leren van de Bruidegom, die zachtmoedig en nederig van hart is (Mat. 11, 29), in hoop en overgave aan God ook het voortschrijden van de leeftijd in de opeenvolgende levensfases, ziekte, moreel lijden en andere situaties te beleven, waarin zij de dramatiek, de broosheid en de onbestendigheid van het bestaan ervaren.[70]

Door tot het einde toe de huwelijksliefde van de verrezen Gekruisigde te verwelkomen vertrouwen zij zich aan Hem toe om ook in de dood de betekenis van Pasen van het bestaan te beleven.

Met hun eigen toewijding herinneren zij allen eraan dat de oorsprong, de zin en de bestemming van de menselijke geschiedenis gelegen zijn in het heilig mysterie van God, in zijn oneindige, voorkomende en barmhartige goedheid, in de liefde waarin Hij alle schepselen wil laten delen.

70 *Toespraak tot de deelnemers aan het Congres van de* Ordo virginum.*Toespraak tot de deelnemers aan het Congres van de* Ordo virginum *ter gelegenheid van de 25ste verjaardag van het promulgeren van de rite* (2 juni 1995), nr. 6

II.
DE VORM VAN DE ORDO VIRGINUM IN DE PARTICULIERE KERKEN EN IN DE UNIVERSELE KERK

Verworteling in het bisdom

42. Geroepen om in hun bestaan de liefde die het beginsel van de eenheid en de heiligheid van heel het lichaam van de Kerk is, te laten schitteren, blijven vrouwen die deze toewijding ontvangen, geworteld in het deel van het volk van God waarin zij al leven en waarbinnen de onderscheiding van de roeping en de voorbereiding op de toewijding zich heeft voltrokken. Met deze particuliere Kerk zijn zij immers verbonden door een bijzondere band van liefde en wederzijds toebehoren.

De particuliere Kerk is in haar verschillende componenten geroepen de roeping van de Godgewijde vrouwen te verwelkomen, hun weg te begeleiden en te ondersteunen door te erkennen dat maagdenwijding en persoonlijke charisma's van iedere Godgewijde vrouw een gave zijn voor de opbouw van de kerkelijke gemeenschap en zending.

43. Godgewijde vrouwen koesteren het gevoel van erkentelijkheid voor alle gaven die zij in de gemeenschap van de heilige hebben ontvangen en die zij blijven ontvangen door het leven van de particuliere Kerk waarin zij leven: het geloof in de Heer Jezus, de maagdenwijding, het samen delen van een heiligheid die gestalte heeft gekregen in een geestelijke traditie, zich heeft ontwikkeld in relatie met de cultuur en de instellingen van een concrete menselijke gemeenschap die woont in een bepaald gebied.

Zij nemen voortdurend aandacht aan het leergezag van de diocesane bisschop en laten zich bevragen door zijn pastorale keuzes om deze op verantwoorde wijze, verstandig en creatief te ontvangen.

Zij nemen de noden van het bisdom en in het bijzonder de intenties van de bisschop in hun gebed mee.

Zij erkennen het getuigenis van de andere roepingen die het leven van de christelijke gemeenschap en die de gelegenheden van wederzijdse opbouw en pastorale, missionaire en charitatieve samenwerking op hun waarde schatten, als een gave van de Geest.[71]

Met hun eigen vrouwelijke gevoeligheid[72] leveren zij een kostbare bijdrage van ervaring en reflectie aan de evangelische onderscheiding die in elke tijd de christelijke gemeenschap geroepen is te bewerkstelligen omtrent de wijze waarop zij aanwezig is en handelt in de concrete maatschappelijke context.

Gemeenschap en medeverantwoordelijkheid in de diocesane *Ordo virginum*

44. Het behoren tot de *Ordo virginum* houdt een sterke band van gemeenschap in tussen alle, in het bisdom aanwezige Godgewijde vrouwen. Zij erkennen wederzijds naaste zusters van elkaar te zijn, met wie zij dezelfde toewijding en een vurige liefde voor de weg van de Kerk delen. Daarom ontvangen zij de geest van gemeenschap als een gave en zetten zich ervoor in deze te doen groeien door de achting voor elkaar te beoefenen, de gaven van ieder op hun waarde te schatten, de vriendschap te bevorderen en alert te zijn op bijzondere omstandigheden van nood (Rom. 12, 10.13.15-16). Zij houden de band met de overleden zusters levend door het gebed en bewaren de herinnering aan hun getuigenis van liefde en trouw aan de Heer.

---

71 Vgl. *Wetboek van Canoniek Recht*, can. 680.
72 Vgl. Franciscus, apost. exhort. *Evangelii gaudium* (24 november 2013), 103-104.

Godgewijde vrouwen nemen actief deel aan met de bisschop overeengekomen initiatieven op het gebeid van de vorming en werken, voor zover mogelijk, mee aan de vorming van aspiranten en kandidaten voor de toewijding.

Rekening houdend met het aantal Godgewijde vrouwen en de concrete omstandigheden, vinden zij met de diocesane bisschop de wijzen waarop zij een dienst van gemeenschap kunnen realiseren die wederzijdse kennis en stabiele verbondenheid onder elkaar begunstigt, het beoefenen van medeverantwoordelijkheid met een synodale stijl[73] bevordert en aan gemeenschappelijke initiatieven een continuïteit en organische structuur geeft, zonder banden van hiërarchische ondergeschiktheid onder de Godgewijde vrouwen te vestigen.

Als uitdrukkingen van de dienst van gemeenschap zal men ook een dienst of een team kunnen instellen voor de onderscheiding van de roeping en de vorming die voorafgaat aan de toewijding, en een dienst of team voor de permanente vorming.

De verantwoordelijkheid van de diocesane bisschop

46. Het is de taak van de diocesane bisschop de roepingen tot de toewijding in de *Ordo virginum* te verwelkomen als een geschenk van de Geest en de voorwaarden te bevorderen, opdat de verworteling van de Godgewijde vrouwen in de aan hem toevertrouwde Kerk bijdraagt aan de weg van heiligheid van het volk van God en zijn zending.

In de lijn van de oude kerkelijke traditie schetst de *Ordo consecrationis virginum* de figuur van de diocesane bisschop niet alleen in zijn taak van priester die de goddelijke genade uitdeelt,[74] maar ook als leraar die de weg

73 "De weg van de synodaliteit is de weg die God verwacht van de Kerk in het derde millennium": Franciscus, *Toespraak ter gelegenheid van de herdenking van de 50ste verjaardag van de instelling van de bisschoppensynode*, Rome (17 oktober 2015).
74 Vgl. *Ordo consecrationis virginum, Praenotanda*, 6.

van het geloof wijst en bevestigt,[75] en als herder die op liefdevolle wijze zorgt voor de aan hem toevertrouwde personen.[76]

De pastorale zorg ten opzichte van de *Ordo virginum* is immers een deel van het gewone ambt van heiliging, onderricht en bestuur van de diocesane bisschop en verplicht hem zowel ten opzichte van de afzonderlijke Godgewijde vrouwen en de vrouwen die ernaar streven de toewijding te ontvangen, als ten opzichte van de *Ordo virginum* van zijn bisdom als *coetus* van personen.

47. Daar hij verantwoordelijk is voor de toelating tot de toewijding, heeft de diocesane bisschop de leiding bij het verzamelen van de elementen van de kennis over iedere kandidate, stelt de wijzen vast waarop een passend traject van vorming wordt uitgevoerd, en brengt de onderscheiding van de roeping tot voltooiing.

Met de viering van de toewijding presenteert de bisschop de Godgewijde vrouwen aan de kerkgemeenschap als een teken van de Kerk als Bruid van Christus. Daar de diocesane bisschop de gewone bedienaar is van de toewijding,[77] zal het niet mogelijk zijn deze te vieren in een periode van sede vacante en alleen in een geval van werkelijke noodzaak zal de diocesane bisschop zijn toevlucht nemen tot het delegeren van de bevoegdheid om deze te vieren. Door middel van de viering van de ritus, ook al wordt deze voor één persoon verricht, wordt de *Ordo virginum* tegenwoordig gesteld in de particuliere Kerk, zonder de noodzaak van een andere instellingshandeling door de bisschop.

48. Ten opzichte van de Godgewijde vrouwen oefent de diocesane bisschop zijn pastorale zorg uit door hen te bemoedigen om in vreugdevolle trouw aan hun eigen roeping te leven, door alert te zijn op de behoeften van de weg van ieder en zich ervan te vergewissen dat zij de geschikte instrumenten ter beschikking hebben voor de permanente vorming.

---

75 Vgl. *Ordo consecrationis virginum*, 14 en 16.
76 Vgl. *Ordo consecrationis virginum*, *Praenotanda*, 5; *Ordo consecrationis virginum*, 2 en 16.
77 Vgl. *Ordo consecrationis virginum, Praenotanda*, 6.

Hij ondersteunt de gemeenschap onder de Godgewijde vrouwen en het gevoel van medeverantwoordelijkheid voor de levenskracht van hun kerkelijk getuigenis door gelegenheden voor ontmoeting, initiatieven en trajecten van gemeenschappelijke vorming te bevorderen en door met de Godgewijde vrouwen de wijzen overeen te komen waarop, rekening houdend met de concrete omstandigheden, op diocesaan niveau de dienst van de gemeenschap vorm kan krijgen. Bovendien moedigt hij de contacten en de samenwerking aan met de Godgewijde vrouwen van andere bisdommen.

49. Hij deelt met de Godgewijde vrouwen de aandacht voor de Godgewijde vrouwen die door hun vergevorderde leeftijd, om gezondheidsredenen of op grond van andere moeilijke omstandigheden, ogenblikken van zwaar lijden of verdriet doormaken.

Rekening houdend met de gewoonten en de concrete lokale omstandigheden geeft hij aanwijzingen, opdat de Godgewijde vrouwen het gebed veiligstellen voor de zielenrust voor de overledenen, de herinnering bewaren aan hun getuigenis van geloof en liefde voor de Heer en, voor zover mogelijk, zich beschikbaar stellen om deel te nemen aan de christelijke uitvaart van de zusters en de voorbereiding ervan delen met de familieleden en de personen die hun het meest nabij staan.

50. Ook als hij een mannelijke of vrouwelijke gedelegeerde heeft benoemd voor de pastorale zorg voor de *Ordo virginum,* blijft de eindbeslissing inzake handelingen van groter belang de competentie van de diocesane bisschop, zoals de toelating tot de toewijding, de opname in de diocesane *Ordo virginum* van een Godgewijde vrouw die afkomstig is uit een ander bisdom, het dispenseren van de verplichtingen van de toewijding, het ontslag uit de *Ordo virginum*, het bepalen van de richtlijnen voor de vorming die voorafgaat aan de toewijding, en voor de permanente vorming, de goedkeuring van de wijzen van functioneren van de dienst van gemeenschap voor de diocesane *Ordo virginum*, het instellen van canonieke stichtingen met als doel te voorzien in de ondersteuning en het

financieel beheer van de activiteiten van de *Ordo virginum* en de eventuele machtiging om daarvoor burgerlijke erkenning te vragen, de erkenning en goedkeuring van de statuten van de diocesane verenigingen van Godgewijde maagden, evenals de eventuele bevoegdheid om burgerlijke erkenning ervan te vragen.

51. De bisschop zal de noodzakelijke instructies geven opdat de toewijdingen die hebben plaatsgevonden, worden opgetekend in een daarvoor bestemd boek dat in de diocesane curie bewaard dient te worden, en dat de documentatie die de *Ordo virginum* betreft, zorgvuldig wordt verzameld. In het bijzonder dienen het overlijden van de Godgewijde vrouwen, de inschrijving of tijdelijke opname in de diocesane *Ordo virginum* van Godgewijde vrouwen die afkomstig zijn uit andere bisdommen, de tijdelijke of definitieve verhuizing van Godgewijde vrouwen naar andere bisdommen, de overgang naar instituten van Godgewijd leven, het toestaan van dispensaties van de verplichtingen van de toewijding, ontslag uit de *Ordo virginum* te worden geregistreerd. Men zal er ook een documentatie op na moeten houden betreffende de trajecten van vorming van de afzonderlijke aspiranten en kandidaten voor de toewijding.

Manieren van samenwerking in de pastorale zorg voor de *Ordo virginum*

52. Rekening houdend met de concrete omstandigheden, zal de diocesane bisschop beoordelen van welke vormen van samenwerking hij zich zal bedienen, opdat een passende pastorale zorg voor de *Ordo virginum* gegarandeerd is,[78] dat deze overeenkomt net de bijzonderheden van deze vorm van leven.

Hij zal een eigen mannelijke gedelegeerde kunnen benoemen, bij voorkeur gekozen uit het diocesane priestercollege, of een vrouwelijke gedelegeerde, bij voorkeur gekozen uit de toegewijde maagden van het bisdom,

78 Vgl. Congregatie voor de bisschoppen, *Directorium voor het pastorale ambt van de bisschoppen* Apostolorum Successores (22 februari 2004), 104.

voor de pastorale zorg voor de *Ordo virginum*, daarbij het terrein van zijn of haar opdracht en zijn of haar specifieke taken bepalend en preciserend hoe hij of zij zich heeft te verhouden tot de bisschoppelijke vicaris voor het Godgewijde leven, waar die aanwezig is

Mocht er een dienst van gemeenschap worden ingesteld, dan zal de bisschop bepalen hoe de activiteit van de mannelijke of vrouwelijke gedelegeerde in de eventuele onderdelen ervan hierin geïntegreerd zal moeten worden., in het bijzonder in de teams voor de vorming voorafgaande aan de toewijding en voor de permanente vorming.

53. Overeenkomstig de door de bisschop gegeven aanwijzingen zal de pastorale samenwerking de kennis kunnen betreffen van iedere aspirante en kandidate met het oog op het verzamelen van de voor de onderscheiding noodzakelijke elementen waar het gaat om de toelating tot de toewijding. Het betreft eveneens het bevorderen van de aan de toewijding voorafgaande vorming en van de permanente vorming, zowel door middel van hulp bij het uitwerken van persoonlijke trajecten van vorming, als door middel van het voorstellen van gemeenschappelijke ogenblikken van vorming.

Daar het een pastorale samenwerking betreft in het forum externum, zullen zij aan wie deze taken worden toevertrouwd, met de aspiranten, de kandidaten en de Godgewijde vrouwen geen relatie van geestelijke begeleiding aangaan. Zij zullen echter de persoonlijke dialoog met ieder op haar waarde weten te schatten als een specifieke omgeving van luisteren, confrontatie en controle van haar weg, evenals de persoon uitnodigen om zich te richten tot de diocesane bisschop, wanneer een oriëntatie of een controle nuttig blijkt betreffende de belangrijkste aspecten van haar levensplan.

54. Bij de pastorale zorg voor de *Ordo virginum* zal men zich erop richten iedere aspirante, kandidate en Godgewijde vrouw te helpen om de van de Heer ontvangen gaven te ontwikkelen, de gemeenschap tussen allen en het

gevoel van medeverantwoordelijkheid bij het aanvaarden van de legitieme verschillen te bevorderen, een verstandige en verantwoorde aanvaarding van het leergezag en de pastorale keuzes van de diocesane bisschop te begunstigen, de kennis van de *Ordo virginum* bij het volk van God te bevorderen.

Gemeenschap en medeverantwoordelijkheid onder de Godgewijde vrouwen van verschillende bisdommen

55. De Godgewijde vrouwen ontvangen en ontwikkelen de gave van de gemeenschap en de verplichting van de zending die voortkomt uit het feit dat ze dezelfde toewijding hebben ontvangen, ook in de relaties met de Godgewijde vrouwen uit andere bisdommen.

De verworteling in het bisdom komt immers overeen met het gevoel te behoren tot een *ordo fidelium* die dezelfde constitutieve kenmerken heeft in heel de katholieke Kerk.

Door het gebed voor elkaar, de wederzijdse kennis, het delen van ervaringen en initiatieven op het gebied van de vorming brengen de Godgewijde vrouwen op een verschillende wijze de medeverantwoordelijkheid tot uitdrukking betreffende het getuigenis dat zij geroepen zijn te geven in Kerk en wereld.

Gedeelde initiatieven, de dienst van gemeenschap en de bisschop referent

56. Binnen de groeperingen van de particuliere Kerken kunnen de Godgewijde vrouwen in organische overeenstemming met de bisschoppen van de respectievelijke bisschoppenconferenties gedeelde initiatieven doen ontstaan en indien de omstandigheden het toestaan, een dienst van vaste gemeenschap die de uitwisseling van de beleefde ervaringen in de bisdommen die ertoe behoren, de verdieping van thema's met een gemeenschappelijk belang, het voorstel van inhoud en methodes die steeds meer aange-

past zijn betreffende de trajecten van vorming in al hun fases, het voorleggen aan de bisschoppen van suggesties en aanwijzingen die nuttig zijn om de aanwezigheid van de *Ordo virginum* in de respectievelijke kerkelijke en socio-culturele context te kenmerken, het bevorderen van de kennis van de *Ordo virginum* bij het volk van God.

De gedeelde initiatieven en de dienst van gemeenschap moeten altijd de diocesane verworteling van deze vorm van leven respecteren en op zijn waarde schatten en de Godgewijde vrouwen van betreffende bisdommen erbij betrekken overeenkomstig een stijl van synodale deelneming.

57. De in een bisschoppenconferentie verenigde bisschoppen kunnen voor hun bisdommen gemeenschappelijke richtlijnen uitwerken voor de pastorale zorg voor de *Ordo Virginum*. Zij kunnen ook een bisschop de taak toevertrouwen van referent voor de *Ordo virginum*.

Met respect voor de onvervangbare rol van de diocesane bisschoppen in de pastorale zorg voor de gewijde maagden van het eigen bisdom wordt de bisschop referent tolk van de interesse, de zorg en de nabijheid van zijn medebroeders in het bisschopsambt betreffende deze vorm van Godgewijd leven.

Omdat het hem ter harte gaat dat de specifieke identiteit van de *Ordo virginum* op de juiste wijze in de kerkelijke en socio-culturele context tot uitdrukking komt, verricht de bisschop referent zijn taak als dienst aan een daadwerkelijke uitoefening van de medeverantwoordelijkheid door de Godgewijde vrouwen van de betreffende bisdommen. Hij volgt aandachtig de door de Godgewijde vrouwen van de verschillende bisdommen gedeelde initiatieven, en daar waar dat is ingesteld, verleent hij de assistentie van zijn ambt aan de vaste dienst van gemeenschap tussen de Godgewijde vrouwen.

Verwijzing naar de Apostolische Stoel en het Secretariaat voor de *Ordo virginum*

58. Godgewijde vrouwen erkennen in het ambt van de opvolger van Petrus het referentiepunt waar zij moeten samenkomen om ook binnen de horizonten van de universele Kerk de gave van de gemeenschap en de medeverantwoordelijkheid van het behoren tot dezelfde *ordo fidelium* te beleven.

In samenwerking met het leergezag en het handelen van de diocesane bisschoppen en overeenkomstig de eigen bevoegdheden stelt de Congregatie voor de Instituten van Godgewijd Leven en de Sociëteiten van Apostolisch Leven zich ten dienste van de groei van de *Ordo virginum,* opdat deze vorm van Godgewijd leven wordt erkend, op zijn waarde geschat en bevorderd in zijn specifieke identiteit en kerkelijke vorm.

59. Bij het dicasterie is een secretariaat voor de *Ordo virginum* ingesteld. Overeenkomstig de door de prefect gegeven aanwijzingen verzorgt het secretariaat het verzamelen van gegevens voor een kennis van de situatie van de *Ordo virginum* in de verschillende landen, ook rekening houdend met hetgeen door de bisschoppen wordt bericht in de verslagen die worden voorgelegd ter gelegenheid van de *visitae ad limina*.

Bovendien is het een referentiepunt voor initiatieven betreffende de *Ordo virginum*, die worden georganiseerd of ondersteund door het dicasterie zelf.

Voor zijn activiteit kan het secretariaat gebruik maken van de samenwerking van Godgewijde vrouwen van verschillende herkomst, van de bisschoppenconferenties en daar waar zij zijn aangewezen, van de bisschoppen referent voor de *Ordo virginum*.

Verblijf in een ander bisdom en verhuizing

60. Ook al vormt de toewijding een bijzondere verworteling in de particuliere Kerk waarin ze wordt gevierd, zij verhindert een Godgewijde vrouw niet tijdelijk of definitief te verhuizen naar een andere particuliere Kerk, in het geval dat dit noodzakelijk is, bijvoorbeeld om redenen die samenhangen met werk, familie of pastoraal, of dat er andere redelijke en evenredige motivaties zijn.

61. Wanneer een Godgewijde vrouw voornemens is gedurende een lange periode te verblijven in een ander bisdom dan datgene waartoe ze behoort, kan zij in overeenstemming met de bisschop aan de bisschop van het bisdom *ad quem* vragen deel te nemen aan de initiatieven met een vormend karakter van de lokale *Ordo virginum*. De bisschop van het bisdom *ad quem* zal na ontvangst van een presentatie van de betreffende persoon door haar diocesane bisschop, met haar de wijzen van deelname overeenkomen.

62. Mocht een Godgewijde vrouw voornemens zijn voorgoed te verhuizen naar een ander bisdom, dan zal zij de redenen ervan aan de eigen bisschop uiteenzetten en die zal haar zijn mening kenbaar maken. Zij kan dan de bisschop van het bisdom *ad quem* vragen om opgenomen te worden in de plaatselijke *Ordo virginum*. Deze laatste zal na van de bisschop van het bisdom *a quo* een presentatie van de Godgewijde vrouw te hebben ontvangen waarin ook de redenen van de verhuizing en zijn mening uiteengezet worden, terzake beslissen en het antwoord doen toekomen aan betreffende en voor kennisgeving ook aan de bisschop van het bisdom *a quo*. In geval van een positief antwoord, zal de bisschop van het bisdom *ad quem* de Godgewijde vrouw ontvangen, haar in zijn particuliere Kerk introduceren en haar toevoegen aan de Godgewijde vrouwen van zijn bisdom, indien die er zijn, waarbij hij met haar zal overeenkomen hoeveel noodzakelijk en nuttig is in haar persoonlijke situatie. Op grond van de gedane beoordeling zal de bisschop van het bisdom *ad quem* ook de inschrijving kunnen weigeren of in overeenstemming met de bisschop *a quo* een proeftijd kunnen vaststellen: in dat geval zal de Godgewijde

vrouw, ook al behoudt zij de band met het bisdom *a quo*, haar canoniek domicilie hoe dan ook kunnen verplaatsen naar het bisdom *ad quem*, zich houdend aan de aanwijzingen, zoals die door de betreffende bisschoppen zijn overeengekomen inzake haar persoonlijk situatie.

63. De bisschop zal persoonlijk of door middel van een mannelijke of vrouwelijke gedelegeerde er zorg voor dragen de Godgewijde vrouwen op de juiste wijze te informeren omtrent de tijdelijke of definitieve verhuizing van een Godgewijde vrouw naar een ander bisdom, evenals omtrent de opname van een Godgewijde vrouw uit een ander bisdom.

Stichtingen, verenigingen en keuzes van gemeenschappelijk leven

64. Rekening houdend met het burgerlijke stelsel van normen voor het onderhoud en het financieel management van de initiatieven van de *Ordo virginum,* kan de diocesane bisschop ook een canonieke, zelfstandige of niet-zelfstandige stichting oprichten,[79] en eventueel tot een aanvraag voor burgerlijke erkenning van deze laatste machtigen.

65. Om trouwer hun voornemen na te komen en elkaar te helpen in de dienst aan de Kerk die met hun status overeenkomt, kunnen Godgewijde vrouwen zich verenigen in verenigingen en het bevoegde kerkelijke gezag om canonieke erkenning vragen van het statuut en eventueel om de goedkeuring ervan.[80]

De instelling van een vereniging is, evenals het zich aansluiten bij een reeds bestaande vereniging, uitsluitend de vrucht van een vrije en vrijwillige keuze van ieder van de Godgewijde vrouwen die beslissen zich aan te sluiten bij de doeleinden en het statuut ervan. Het uittreden van een Godgewijde vrouw uit een vereniging brengt niet een minder behoren tot de *Ordo virginum* met zich mee.

79 Vgl. *Wetboek van Canoniek Recht*, can. 1303 § 1.
80 Vgl. *Wetboek van Canoniek Recht,* can. 604 § 2.

66. Toegewijde maagden die dat verlangen, kunnen vrij besluiten in eenzelfde huis te wonen. Die mogelijkheid - waarvoor op verantwoorde wijze is gekozen voor wederzijdse hulp, een samen delen van het leven op geestelijk, pastoraal of ook economisch vlak - verwezenlijkt een vrij besluit van de afzonderlijke toegewijde maagden en komt niet rechtstreeks voort uit de toewijding, noch uit het zich aansluiten bij een vereniging, tenzij deze laatste in haar statuut voorziet in een gemeenschappelijk leven als constitutief voor de vereniging zelf.

Het behoren tot de Ordo virginum en de verwijzing naar andere kerkelijke groeperingen

67. De vorm van leven die eigen is aan de *Ordo virginum* vormt een bijzondere weg van heiliging, waaraan een kenmerkende geestelijke identiteit beantwoordt, die heel het bestaan van de persoon verenigt en richting geeft. Het is de taak van iedere Godgewijde vrouw een sereen en vreugdevol getuigenis af te leggen van de eigen toewijding, zodat dit een stimulans en rijkdom wordt voor alle componenten van de christelijke gemeenschap.

Dat verhindert een Godgewijde maagd niet te putten uit de verscheidenheid van charisma's en vormen van spiritualiteit waarmee de Geest de Kerk verrijkt, en eventueel in de verwijzing naar een bepaalde kerkelijke vorm van groepering (Derde Orde, Vereniging, Beweging) voor haar charisma en spiritualiteit hulp te zoeken om haar eigen maagdelijk charisma tot uitdrukking te brengen.[81]

68. De authenticiteit van een dergelijke geestelijke ervaring zal onderwerp van onderscheiding zijn op het terrein van de geestelijke begeleiding, evenals bij het gesprek met de diocesane bisschop en, indien aanwezig, met de mannelijke of vrouwelijke gedelegeerde voor de zorg voor de *Ordo virginum*, opdat het belang en de betrokkenheid bij de initiatieven van de

81 Vgl. Congregatie voor de Geloofsleer, brief *Iuvenescit Ecclesia* (15 mei 2016), 16.

groepering niet de waarde verduistert van de diocesane verworteling, die constitutief is voor de in de *Ordo virginum* beleefde toewijding.

De toegewijde vrouw zal erop letten de ervaring van de gemeenschap met de particuliere Kerk waartoe zij behoort, levend te houden door de noodzakelijke bemiddeling van de diocesane bisschop in het kinderlijk ontvangen van zijn onderricht en zijn pastorale zorg. Het zal haar ook ter harte gaan de relatie van gemeenschap met de andere gewijde maagden te onderhouden en zij zal voorrang geven aan de voor de *Ordo virginum* specifieke voorstellen op het gebied van de vorming betreffende eventuele initiatieven van de groepering waarnaar zij verwijst.

Scheiding van de *Ordo virginum*

Overgang naar een Instituut van Godgewijd leven of een Sociëteit van apostolisch leven

69. Mocht een Godgewijde vrouw na een aandachtige overweging in gebed, in het kader van de geestelijke leiding en in een gesprek met de bisschop voornemens zijn deel uit te gaan maken van een Instituut van Godgewijd leven of een Sociëteit van apostolisch leven, dan zal zij dit voornemen aan de diocesane bisschop schriftelijk meedelen, samen met een verklaring van de hoogste moderatrice van het instituut betreffende de contacten die de Godgewijde vrouw met het Instituut of de Sociëteit heeft gehad.[82]

De bisschop zal zich ermee belasten de vraag en eventuele eigen opmerkingen terzake door te geleiden naar de Heilige Stoel. De overgang naar het Instituut zal plaatsvinden overeenkomstig de beschikkingen die voor het bijzondere geval door de Heilige Stoel zullen worden gegeven.

82 Vgl. *Wetboek van Canoniek Recht*, cann. 684 en 685.

Het uittreden uit de Ordo virginum

70. Mocht een Godgewijde vrouw om redenen, ten overstaan van God met zorgvuldige onderscheiding als zeer ernstig beoordeeld, gedispenseerd willen worden van de uit de toewijding voortkomende verplichtingen, dan zal zij zich met een schriftelijk verzoek wenden tot de eigen diocesane bisschop. De bisschop zal niet nalaten haar de gepaste hulp en de nodige tijd voor te stellen voor onderscheiding en zal slechts tot toekenning van de dispensatie overgaan na de motiveringen van het verzoek grondig te hebben onderzocht.

Ontslag uit de Ordo virginum

71. Mocht het algemeen bekend zijn dat een Godgewijde vrouw het katholieke geloof heeft verlaten en een huwelijk is aangegaan, ook al is dit alleen maar voor de wet, dan zal de bisschop de elementen van bewijs verzamelen en ontslag uit de *Ordo virginum* bekendmaken, zodat het juridisch vaststaat.

72. Mocht een Godgewijde vrouw beschuldigd worden van zeer ernstige delicten[83] of van een dergelijk zeer ernstig extern en verwijtbaar verzuim tegen de uit de toewijding voortvloeiende verplichtingen, dat dit onder het volk van God aanstoot geeft, dan zal de bisschop de procedure van ontslag in gang zetten. Hij zal derhalve de betreffende persoon informeren over de beschuldigingen en verzamelde bewijzen, waarbij hij haar de gelegenheid geeft zich te verdedigen. Als de bisschop de verdediging onvoldoende vindt, en er geen enkele wijze is om te voorzien in een correctie van de Godgewijde vrouw, in het herstel van de gerechtigheid en de aanstoot, zal hij haar ontslaan uit de *Oro virginum*. Het decreet van ontslag zal tenminste summier de motieven van de beslissing uiteen moeten zetten en zal alleen maar in werking treden na te zijn bevestigd door de Heilige Stoel, waaraan alle bescheiden doorgeleid moeten worden. Bovendien zal het geen waarde hebben, als het niet het recht vermeldt dat de Godgewijde vrouw geniet, om binnen tien dagen na bekendmaking van het decreet een

83 Vgl. *Wetboek van Canoniek Recht*, can. 695.

beroep te doen op het bevoegd gezag; dit beroep heeft opschortende werking.

Optekening en mededelingen van het ontslag

73. In alle gevallen waarin de scheiding van een Godgewijde vrouw van de *Ordo virginum* heeft plaatsgevonden, zal de diocesane bisschop de optekening ervan verordenen in het boek van de toewijdingen en persoonlijk, of door middel van de mannelijke of vrouwelijke gedelegeerde, er zorg voor dragen de andere Godgewijde vrouwen en de bevoegde pastoor ervan in kennis te stellen, opdat deze het optekent in het doopregister.

III.
DE ONDERSCHEIDING VAN DE ROEPING EN DE VORMING VOOR DE ORDO VIRGINUM

De verplichting van de onderscheiding en de vorming

De weg van geloof, de onderscheiding van de roeping en de trajecten van vorming

74. Krachtens het geloof, de genade van het doopsel, het maagdelijk charisma en de eigen persoonlijke charisma's wordt de vrouw, die geroepen is tot de toewijding in de *Ordo virginum*, betrokken bij een weg van christelijk leven, van het volgen van de Heer Jezus, waarvan de dynamiek wordt opgewekt door de Heilige Geest en die haar actieve antwoord en volgzame medewerking vereist.

Het volgen van de Heer bestaat in een voortdurende bekering, in een voortschrijdend zich aansluiten bij Hem:[84] het is een proces dat alle dimensies van het bestaan betreft - lichaam en affectiviteit, verstand, wil en geest - en zich uitstrekt over heel de duur van het leven, aangezien geen enkele gewijde "ooit zal kunnen denken de totstandkoming van de nieuwe mens te hebben voltooid die in alle omstandigheden van het leven in zich dezelfde gevoelens ervaart als Christus".[85]

75. De genade van de toewijding in de *Ordo virgimum* bepaalt op een bestendige wijze de geestelijke fysionomie van de persoon en geeft er gestalte en richting aan op de weg van het bestaan, ondersteunt en versterkt hem in een steeds edelmoediger antwoord op de roeping.

84 Vgl. Johannes Paulus II, postsynodale apost. exhort. *Vita consecrata* (25 maart 1996), 19.
85 *Ibi*, 69.

De toewijding vereist daarom niet alleen een menselijke en christelijke rijping, beoordeeld naar een onderscheiding van de roeping en een specifieke voorafgaande vorming, maar ook een overtuigde en voortdurende zorg voor de permanente vorming, die het de Godgewijde vrouw mogelijk maakt steeds sterker te worden in de eigen roeping door de redenen van de gemaakte keuze te verdiepen en te vernieuwen terwijl zij de daaraan intrinsieke dynamiek beleeft.[86]

76. Gegeven de verworteling van deze vorm van Godgewijd leven in de particuliere Kerk, worden de onderscheiding van de roeping, de aan de toewijding voorafgaande vorming en de zorg voor de permanente vormig verwezenlijkt door kerkelijke trajecten die niet alleen om een verantwoordelijkheid van de betreffende vrouwen zelf vraagt, maar ook om de aandacht en de begeleiding van de christelijke gemeenschap, en in het bijzonder een beroep doen op de pastorale verantwoordelijkheid van de diocesane bisschop.

Voor het verzamelen van de elementen die noodzakelijk zijn voor de onderscheiding van de roeping, evenals om de trajecten van de vorming van aspiranten, kandidaten en Godgewijde vrouwen richtlijnen te geven en ze te begeleiden zal de bisschop zich kunnen laten bijstaan door de mannelijke of vrouwelijke gedelegeerde voor de *Ordo virginum* en de bijdrage op haar waarde schatten die de Godgewijde vrouwen in staat zijn te leveren.

Hiertoe zal de bisschop, rekening houdend met het aantal in het bisdom aanwezige Godgewijde vrouwen en hun mening in dezen, evenals met de andere concrete omstandigheden, zoals elementen van de dienst van gemeenschap voor de *Ordo virginum*, een dienst of team actief kunnen laten worden voor de onderscheiding van de roeping en de aan de toewijding voorafgaande vorming en een dienst of team voor de permanente vorming. Deze diensten of teams zullen bestaan uit de mannelijke of vrouwelijk gedelegeerde, indien de bisschop deze figuur als zodanig heeft ingesteld, en Godgewijde vrouwen die de noodzakelijke geschiktheid hebben en zijn aangewezen door de bisschop of de mannelijke of vrouwe-

86 *Ibi*, 65 en 69-70.

lijke gedelegeerde na voorafgaande raadpleging van de Godgewijde vrouwen.

77. Het voorstel van een vorming zal vóór alles erop gericht zijn in de persoon een fundamentele houding van volgzaamheid, dat wil zeggen vrijheid, het verlangen en het vermogen te wekken om te leren van iedere levensomstandigheid door actief en verantwoord betrokken te zijn bij het proces van persoonlijk groei in heel de loop van het eigen bestaan.[87]

Daarom zal men bij het opzetten van de trajecten van vorming aandacht eraan schenken deze niet te reduceren tot uniformerende of algemene voorstellen die niet voldoende rekening houden met de specifieke noden en de charisma's van ieder. Tegelijkertijd zal men zich hoeden voor het gevaar van individualistische tendensen,[88] die een verwerven en ontwikkeling van een ware zin van kerkelijk toebehoren en de geest van gemeenschap binnen de *Ordo virginum* verhinderen.

78. Daar het erom gaat de ontwikkeling te begunstigen van het vermogen om de werkelijkheid te interpreteren overeenkomstig evangelische principes, moeten de trajecten van vorming als onontbeerlijke elementen voorzien in: de theologische, culturele en pastorale vorming, die geschikt

87 "Het zal belangrijk zijn dat iedere Godgewijde persoon wordt gevormd tot de vrijheid om voor het hele leven, op iedere leeftijd en in iedere fase, in iedere menselijke omgeving en context te leren van iedere persoon en iedere cultuur om zich te laten onderrichten door ieder fragment van waarheid en schoonheid dat hij rondom zich heen vindt. Maar vooral zal hij moeten leren zich te laten vormen door het leven van iedere dag, door zijn eigen gemeenschap en zijn broeders en zusters, door de gewone en buitengewone dingen van altijd, door het gebed evenals door de apostolische inspanning in vreugde en lijden tot het ogenblik van de dood": Congregatie voor de Instituten van Godgewijd leven en de Sociëteiten van apostolisch leven, instructie *Opnieuw beginnen bij Christus. Een vernieuwde verplichting van het Godgewijd leven in het derde millennium* (19 mei 2002), 15.

88 *De verleiding van het individualisme*. Het is de verleiding van de egoïsten dat zij onderweg het doel verliezen en in plaats van aan anderen te denken aan zichzelf denken en zich hiervoor op geen enkele manier schamen, daarentegen zij rechtvaardigen zich hiervoor. De Kerk is de gemeenschap van gelovigen, het lichaam van Christus, waar het heil van een lidmaat verbonden is met de heiligheid van allen. Een individualist is integendeel een reden tot aanstoot en conflicten": Franciscus, *Toespraak ter gelegenheid van de Gebedsontmoeting met de geestelijkheid, de mannelijke en vrouwelijke religieuzen en de seminaristen*, Caïro (29 april 2017).

is voor het type getuigenis waartoe de Godgewijde vrouwen zijn geroepen en die wordt verworven door persoonlijke studie en ook vormende ontmoetingen met deskundigen, en die voortdurend wordt uitgebreid en verdiept; geestelijke ervaringen zoals het persoonlijke en liturgische gebed, de weg van de boetedoening, retraites en geestelijke oefeningen, die de persoon houden binnen een horizon van aandachtig luisteren en voortdurend zoeken naar de wil van God; het zich invoegen in een structuur van kerkelijke relaties die een integrale groei van de persoon begunstigt en die in het bijzonder de mogelijkheden van de uitwisseling van ervaringen, evenals van de relaties tussen aspiranten en Godgewijde vrouwen, vooral die in de dienst van de vorming samenwerken, tot hun recht laat komen.

Men zal er zorg voor dragen organisch gestructureerde trajecten voor te stellen die voorzien in een tijdelijke duidelijk gelede en periodiek gecontroleerde ontwikkeling, waarin de zorg voor de vorming van iedere aspirante, kandidate en Godgewijde vrouw wordt begeleid en wordt aangevuld met voorstellen die gemeenschappelijk zijn gericht op het geheel van aspiranten, kandidaten en Godgewijde vrouwen.

De praktijk van de geestelijke begeleiding

79. In iedere fase van de trajecten van onderscheiding en vorming is de praktijk van de geestelijke begeleiding vereist: een voortdurende en vertrouwensvolle relatie met een persoon die begiftigd is met een diepe geest van geloof en christelijke wijsheid en die iedere aspirante, kandidate en Godgewijde vrouw vrij mag kiezen, vertegenwoordigt een waardevolle hulp niet alleen voor de onderscheiding van de roeping, maar ook voor de beslissingen die een grotere belasting betekenen voor haar leven.

Om de vrijheid van de persoon op het terrein van het tonen van zijn bewustzijn te garanderen, zullen de mannelijke of vrouwelijke gedelegeerde voor de pastorale zorg voor de *Ordo virginum* en de Godgewijde vrouwen die samenwerken in de dienst voor de vorming, hun eigen dienst op het terrein van het forum externum uitoefenen en geen relaties van gees-

telijke begeleiding met aspiranten, kandidaten en Godgewijde vrouwen beginnen. Bovendien zullen zij zich ervan onthouden informatie of meningen over aspiranten, kandidaten en Godgewijde vrouwen te vragen aan de respectievelijke directeuren of geestelijke begeleiders en biechtvaders.

De onderscheiding van de roeping en het aan de toewijding voorafgaande traject van vorming

De dynamiek van de onderscheiding van de roeping en van de aan de toewijding voorafgaande vorming

80. De onderscheiding van de roeping bestaat in het onderzoeken van de tekenen waarmee het charisma van de *Ordo virginum* met zijn bijzondere verworteling in de particuliere Kerk en zijn kenmerkende wijze van tegenwoordig zijn in de maatschappelijke en culturele context tot uitdrukking komt. Voor het welzijn van betreffende personen en de Kerk is het noodzakelijke de voorwaarden te begunstigen die het mogelijk maken een serene en vrije onderscheiding te bewerken, waarbij in het licht van het geloof en mogelijke contra-indicaties, de waarachtigheid van de roeping en de rechtschapenheid van de intenties worden gecontroleerd.[89]

Het aan de toewijding voorafgaande traject van vorming moet gelegenheden bieden om het gevoel van roeping aan het begin te controleren en tegelijkertijd moet het in aspiranten en kandidaten het verlangen doen ontstaan naar een diepere eenheid met de Heer Jezus, van een vrijer en edelmoediger antwoord op de oproep van de Vader, naar een steeds nauwgezetter, verstandiger en volgzamer beantwoorden aan de werkzaamheid van de Heilige Geest. Men kan alleen maar spreken van een werkelijk weg van vorming, indien er een echte ervaring van bekering, dat wil zeggen van verlichting, loutering en een diepere en meer overtuigde betrokkenheid bij het volgen van de Heer tot stand komt.

89 Vgl. Congregatie voor de Instituten van Godgewijd leven en de Sociëteiten van apostolisch leven, instructie *Opnieuw beginnen bij Christus. Een vernieuwde verplichting van het Godgewijd leven in het derde millennium* (19 mei 2002), 18.

81. Gewoonlijk komt de onderscheiding van de roeping door een proces tot stand dat een controle betreffende de toelating tot het traject van vorming naar de toewijding toe, betreft, verder gaat gedurende dat traject en tot vervulling wordt gebracht, wanneer de diocesane bisschop beslist inzake de toelating tot de toewijding. Wat de gelegenheden voor uitleg en opvoeding betreft, kan men drie momenten of fases onderscheiden: een periode van inleiding of propedeuse; een periode van een vorming die op een gepaste wijze is onderverdeeld in meer etappes met eigen doeleinden en controles; de onderscheiding of het scrutinium aan het slot.

82. In geen enkel geval zal men de propedeutische periode kunnen beginnen voor het achttiende jaar; voor de toelating tot de toewijding zal men rekening moeten houden met de leeftijd waarop men in de streek gewoon is een bruiloft te vieren[90] en gewoonlijk zal men de toewijding niet vieren, voordat de kandidate vijfentwintig jaar is.

83. Het komt de diocesane bisschop toe ook in het gesprek met de betreffende personen en rekening houdend met de situatie en de behoeften van ieder de concrete wijzen van de trajecten van vorming te vinden, zodat men ieder de mogelijkheid kan bieden de kennis van deze vorm van leven in haar wezenlijke elementen te verdiepen en oprecht en realistisch de eigen geestelijke ervaring en concrete wijze van leven hiermee te vergelijken.

Men zal er zorg voor dragen een nauwe onderlinge samenhang te handhaven tussen onderscheiding van de roeping en een aan de roeping voorafgaande traject van vorming, omdat toelating tot het traject van vorming niet de verplichting van de kandidate inhoudt om toelating tot de toewijding te vragen, noch de verplichting van de bisschop haar toe te laten tot de toewijding.

90 Vgl. *Wetboek van Canoniek Recht*, can. 1072.

Vereisten en criteria voor de onderscheiding

84. Toelating tot de toewijding vereist dat de kandidate door haar leeftijd, haar menselijke en geestelijke rijpheid en de achting die zij geniet in de christelijke gemeenschap waarvan zij deel uitmaakt, een bewijs geeft in staat te zijn op een verantwoorde wijze de verplichtingen die voortkomen uit de toewijding, op zich te nemen.[91]

Zij vereist ook dat de persoon nooit gehuwd is geweest en nooit publiekelijk, dat wil zeggen op een zichtbare wijze, geleefd heeft in een staat die tegengesteld is aan de kuisheid.[92]

85. Bij de onderscheiding van de roeping zal er aandacht worden geschonken aan de tekenen die in een aspirante en kandidate duidelijk wijzen op de aanwezigheid van een intense en een levendige geestelijke ervaring, de authenticiteit van de beweegredenen die haar richten op de toewijding in de *Ordo virginum* en de aanwezigheid van de houdingen die noodzakelijk zijn om te volharden in het leven van de toewijding door een positief getuigenis te geven van de eigen roeping.

Met pedagogische wijsheid en overeenkomstig een beginsel van geleidelijkheid zal men de aanwezigheid van deze tekenen vanaf de propedeutische periode controleren voor een beoordeling omtrent de toelating tot het traject van vorming. Voor de aan de toewijding voorafgaande vorming en de definitieve onderscheiding omtrent de toelating tot de toewijding zullen dit kwalificerende referentiepunten zijn.

91 Vgl. *Ordo consecrationis virginum*, *Praenotanda*, 5 *b*).
92 Vgl. *Ordo consecrationis virginum*, *Praenotanda*, 5 *a*) en 5 *b*).

86. Inzake de controle van de geestelijke ervaring zijn van bijzonder belang:

a) de persoonlijke relatie met Christus en het verlangen om het hele eigen bestaan gelijkvormig te maken "aan de Heer Jezus en zijn *totale offer*"[93] als antwoord van liefde op zijn oneindige liefde;[94]

b) het gevoel van toebehoren aan de Kerk, concreet ervaren in de deelname aan het leven van de christelijke gemeenschap, ondersteund door een diepe liefde voor de kerkgemeenschap, door de viering van de sacramenten en door een houding van kinderlijke gehoorzaamheid aan de diocesane bisschop;

c) de zorg voor de contemplatieve dimensie van het leven en de trouw aan de geestelijke discipline, de gebedstijden, het ritme en de verschillende vormen ervan;

d) standvastigheid in de weg van de boetedoening, ascese en geestelijke begeleiding;

e) belangstelling om de kennis van de Schrift, de inhoud van het geloof, de liturgie, de geschiedenis en de leer van de Kerk te verdiepen;

f) hartstocht voor Gods Rijk, die geschikt maakt tot het interpreteren van de eigen tijd overeenkomstig evangelische criteria, hierbinnen te handelen met verantwoordelijkheidsgevoel en een liefde, bij voorkeur voor de armen;

g) de aanwezigheid van een synthetisch en een totaal inzicht in de eigen roeping die een realistische kennis laat zien van de eigen geschiedenis, de eigen kenmerken - middelen, beperkingen, verlangens, aspiraties, beweegredenen - en die overeenkomt met de vorm van eigen leven van de *Ordo virginum*;

---

93 Johannes Paulus II, postsynodale apost. exhort. *Vita consecrata* (25 maart 1996), 65.
94 Vgl. Johannes Paulus II, *Toespraak tot de deelnemers aan het Internationaal Congres van de* Ordo virginum *bij de 25ste verjaardag van het de promulgeren van de ritus*, Rome (2 juni 1995), 4.

87. Inzake de controle van de menselijke rijpheid zal men deze tekenen voor ogen houden:

a) een realistische kennis van zichzelf en een sereen, objectief bewustzijn van eigen talenten en eigen beperkingen, samen met een duidelijk vermogen van zelfbeschikking en een gepaste voldoende geschiktheid voor het nemen van verantwoordelijkheid;

b) het vermogen om met mannen en vrouwen een gezonde, serene en edelmoedige relatie aan te gaan, samen met een juist begrip van de waarde van het huwelijk en het moederschap;

c) het vermogen de seksualiteit te integreren in de persoonlijke identiteit en de affectieve energie richting te geven en zo de eigen vrouwelijkheid tot uitdrukking te brengen in een kuis leven dat openstaat voor een ruimere geestelijke vruchtbaarheid;[95]

d) het vermogen om arbeid te verrichten en een beroep uit te oefenen waarmee zij op een waardige wijze kan voorzien in eigen levensonderhoud;

e) een beproefde geschiktheid om lijden en frustraties te verwerken, evenals om vergiffenis te geven en te ontvangen als mogelijke stappen naar een volheid van mens zijn;

---

95 "Paus Benedictus stelde dat er "een sociologie van de mens" bestaat, omdat "ook de mens een natuur heeft die men moet eerbiedigen en niet naar believen kan manipuleren" [*Toespraak tot de Deutscher Bundestsag*, Berlijn (22 september 2011)]. In deze lijn moet men erkennen dat ons lichaam in een directe relatie met de omgeving en de andere levende wezens plaatst. Het accepteren van het eigen lichaam als een gave van God is noodzakelijk om de hele wereld als een gave van de Vader en gemeenschappelijk huis te aanvaarden en te accepteren. De logica van de heerschappij over het eigen lichaam verandert daarentegen in een soms subtiele logica van de heerschappij over de schepping. Het leren aanvaarden van het eigen lichaam, ervoor te zorgen en de betekenis ervan te respecteren is essentieel voor een ware menselijke ecologie. Ook het accepteren van het eigen mannelijk of vrouwelijk lichaam is noodzakelijk om zichzelf te kunnen herkennen in het andere geslacht. Zo is het mogelijk met vreugde de specifieke gave van de ander, man of vrouw, als werk van God de Schepper, te accepteren en elkaar te verrijken": Franciscus, encycl. *Laudato si'* (24 mei 2015), 155.

f) trouw aan het gegeven woord en op zich genomen verplichtingen;
g) een verantwoord gebruik van goederen, middelen van maatschappelijke communicatie en van vrije tijd.

88. Bij de oriëntatie op de roeping en wanneer het noodzakelijk is de kenmerken van deze roeping en de vereisten van toelating tot de toewijding te schetsen, zal de voorwaarde van het maagd zijn uitgaande van de symbolische intensiteit van het Bijbelse fundament ervan worden gepresenteerd in het kader van een antropologische visie die stevig is gebaseerd op de christelijke openbaring. Hierin dienen de verschillende dimensies - lichamelijk, psychologisch, geestelijk - te worden geïntegreerd, ook gezien in hun dynamische verbondenheid in de beleefde geschiedenis van de persoon en in het openstaan voor de onophoudelijke werkzaamheid van de goddelijke genade die hem richting geeft, leidt en sterkt op de weg van heiliging.

Als schat van onschatbare waarde die God in aarden potten uitstort (vgl. 2 Kor. 4, 7), is de roeping immers een onverdiende gave die de persoon bereikt in zijn concreet mens zijn, dat steeds behoefte heeft aan verlossing en verlangt naar een volheid van zin voor het eigen bestaan. Zij vindt haar oorsprong en dynamisch middelpunt in de genade van God die met de tederheid en kracht van zijn barmhartige liefde onophoudelijk werkzaam is in de menselijke, niet zelden complexe en tegenstrijdige, wederwaardigheden om de persoon te helpen de uniciteit en de eenheid van zijn bestaan te begrijpen en hem in staat te stellen tot een totale zelfgave. In deze context zal men voor ogen houden dat de roeping om getuigenis af te legen van de maagdelijke, huwelijkse en vruchtbare liefde van de Kerk, niet te reduceren is tot een teken van fysieke ongereptheid en dat het eigen lichaam in volmaakte onthouding te hebben bewaard en de deugd van de kuisheid voorbeeldig te hebben beleefd, hoe belangrijk ook inzake de onderscheiding, geen bepalende vereisten vormen, in afwezigheid waarvan het niet mogelijk zou zijn tot de toewijding te worden toegelaten.

De onderscheiding vereist daarom veel discretie en bedachtzaamheid en moet individueel worden verricht. Iedere aspirante en kandidate is geroepen de eigen roeping te onderzoeken met betrekking tot de eigen persoonlijke geschiedenis, met waarachtigheid en authenticiteit ten overstaan van God en met de hulp van een geestelijke begeleiding.

Het beroep op deskundigen met psychologische bevoegdheden

89. Bij de onderscheiding van de roeping en het aan de roeping voorafgaande traject van vorming kan in sommige gevallen een beroep op deskundigen in de psychologische wetenschappen nuttig blijken.[96] Terwijl namelijk de roeping tot de Godgewijde maagdelijkheid als vrucht van een bijzondere gave van God en de uiteindelijke onderscheiding ervan, de specifieke bevoegdheden van de psychologie te boven gaan, kunnen deze laatste wel opgenomen worden in het totale kader van de onderscheiding en de vorming, zowel voor een meer zekere beoordelingen van de psychische situatie van de aspirante of de kandidate en haar geschiktheid om te beantwoorden aan de roeping, als voor een verdere hulp bij haar menselijke groei.

Een beoordeling van de persoonlijkheid kan op prudente wijze worden gevraagd, indien er twijfel is gerezen omtrent de aanwezigheid van een psychische stoornis.

90. In ieder geval is om een beroep te doen op een deskundige in de psychologische wetenschappen een voorafgaande, schriftelijke, geïnformeerde en vrije instemming van de kant van de betreffende persoon noodzakelijk; zijn eerbaarheid en recht om de eigen intimiteit te beschermen zullen altijd beschermd moeten worden.[97]

---

96 Vgl. Congregatie voor de Katholieke Opvoeding, *Richtlijnen voor het gebruik van psychologische bevoegdheden bij de toelating en de vorming van de kandidaten voor het priesterschap* (29 juni 2008); Congregatie voor de Clerus, *De gave van de roeping tot het priesterschap. Ratio Fundamentalis Institutionis Sacerdotalis* (8 december 2016), 146-147 en 191-196.
97 Vgl. Congregatie voor de Clerus, *De gave van de roeping tot het priesterschap. Ratio Fundamentalis Institutionis Sacerdotalis* (8 december 2016), 194.

Bij de keuze van de deskundigen tot wie men zich wil wenden, moet men zich niet alleen verzekeren van hun professionele bevoegdheden, maar ook van het feit dat zij zich laten inspireren door een antropologie die openlijk de christelijke opvatting deelt omtrent de menselijke persoon en de roeping tot het Godgewijde leven.[98] Bovendien zal men altijd het beroepsgeheim van de deskundige moeten respecteren.

91. Mocht de uitgevoerde beoordeling de aanwezigheid van een psychische storing of ernstig probleem aan het licht gebracht hebben, dan zal de bisschop bij de onderscheiding van de roeping rekening houden met de typologie, de ernst en de wijze waarop dat van invloed is op de psyche van de persoon en derhalve op zijn geschiktheid voor de toewijding.

De propedeutische periode

92. De propedeutische periode heeft als doel de controle van de vereisten en de vooronderstellingen die noodzakelijk zijn voor een vruchtbare weg van vorming met het oog op de toewijding.

De duur en de concrete wijze van uitvoering ervan moeten zodanig zijn dat zij een effectieve kennis mogelijk maken van de aspirante van de kant van de bisschop, de mannelijke of vrouwelijke gedelegeerde en de Godgewijde vrouwen die in de dienst van de vorming samenwerken, en het tegelijkertijd de aspirante toestaan een kennis te verwerven van de wezenlijke aspecten van de toewijding en de vorm van leven die eigen is aan de *Ordo virginum*, zodat zij deze kan vergelijken met haar eigen inzicht in de roeping. Daarom zal men gewoonlijk moeten voorzien in de duur van een of twee jaar.

93. In een gesprek met de bisschop, de mannelijke of vrouwelijke gedelegeerde of iemand van de Godgewijde vrouwen die samenwerken in de

98 "Bij de keuze van de specialisten moet men behalve met hun menselijke kwaliteiten en specifieke bevoegdheid rekening houden met hun profiel als gelovige": Congregatie voor de Clerus, *De gave van de roeping tot het prieserschap. Ratio Fundamentalis Institutionis Sacerdotalis* (8 december 2016), 146.

dienst van de vorming, zal de aspirante uitgenodigd worden om de eigen geschiedenis, de eigen wijze van leven in de actualiteit en de beweegredenen naar voren te brengen die haar ertoe brengen zich te oriënteren op deze vorm van leven.

Vanaf het begin is het goed te controleren of de aspirante de sacramenten van de christelijke initiatie heeft ontvangen en nooit een huwelijk heeft gesloten, evenals na te gaan dat zij nooit openlijk heeft geleefd in een staat die tegengesteld is aan de kuisheid, dat wil zeggen in een vaste toestand van concubinaat of vergelijkbare situaties die publiekelijk bekend zijn.[99]

Rekening houdend met de voorafgaande weg van geloof en derhalve met de concrete situatie en voorbereiding van iedere aspirante, zal men catechetische trajecten van studie en reflectie kunnen voorstellen over het Godgewijde leven in het algemeen en de fundamentele aspecten van het christelijk leven.

94. Bij de ontmoetingen die zij periodiek met de bisschop, de mannelijke of vrouwelijke gedelegeerde of iemand van de Godgewijde vrouwen die samenwerken in de dienst van de vorming heeft, zal de aspirante worden uitgenodigd de eigen geloofservaring en het eigen inzicht in de roeping te controleren, uitgaande van de voorgestelde thema's.

In het kader van de geestelijke begeleiding zal zij verdere mogelijkheden vinden om haar ervaringen kenbaar te maken, ook de droevigere en meer donkere aspecten van het eigen leven in het licht van het Woord van God te herlezen, processen van innerlijke genezing te beginnen of te consolideren die het haar mogelijk maken zich vrijer en in grotere mate ontvankelijk te maken voor het ontvangen van de genade van de roeping.

99 *Ordo consecrationis virginum, Praenotanda*, 5 *a*).

Waar mogelijk en rekening houdend met de concrete omstandigheden, zal men een kennismaking bevorderen tussen de aspirante en enkele Godgewijde vrouwen van de *Ordo virginum*, die ook door hun eigen getuigenis het proces van de onderscheiding van de roeping zullen kunnen helpen.

In het geval dat er meer aspiranten zijn, dient men het nut en de gepastheid te overwegen om ogenblikken van ontmoeting, wederzijdse kennismaking en gemeenschappelijke reflectie voor te stellen, waarbij men in ieder geval een gepaste ruimte handhaaft voor een persoonlijk en vertrouwelijk gesprek met de bisschop, de mannelijke of vrouwelijke gedelegeerde of iemand van de Godgewijde vrouwen die in de dienst van de vorming samenwerken.

95. Een bijzondere aandacht zal worden besteed aan het controleren van de wijze waarop de aspirante deelneemt aan het leven van de christelijke gemeenschap. Op gepaste wijze zullen derhalve de elementen van de kennis, door de betreffende zelf aangereikt, worden aangevuld door inlichtingen in te winnen bij priesters of andere personen die haar goed kennen.

Men zal bovendien de betreffende persoon kunnen vragen om een documentatie betreffende haar studie en werk over te leggen.

Indien het iemand betreft die komt van een andere vorm van Godgewijd leven, zal de bisschop om de nuttige elementen voor een beoordeling te verkrijgen zorg ervoor dragen de gepaste informatie ook bij het Instituut of de Sociëteit van herkomst te verzamelen om een wijze onderscheiding tot stand te brengen. Bovendien zal hij de betreffende persoon om een gepaste tijd van verwerking van de scheiding vragen en nauwkeurig controleren hoe zij zich heeft ingevoegd in de kerkelijke en maatschappelijke context.

96. Indien aan het einde van de propedeutische periode de aspirante erom vraagt en de verworven kennis omtrent haar ertoe leidt te denken dat zij positief verder kan gaan met de aan de toewijding voorafgaande

vorming, zal de bisschop haar toelaten tot het aan de toewijding voorafgaande traject van vorming.

Het traject van de aan de toewijding voorafgaande vorming

97. Het traject van de aan de toewijding voorafgaande vorming heeft het dubbele doel van het consolideren van de christelijke vorming van de kandidate en haar de noodzakelijke instrumenten aan te reiken die noodzakelijk zijn om het wezenlijk begrip te verdiepen van de typische elementen en de verantwoordelijkheden die voortvloeien uit de toewijding in de *Ordo virginum*.

De duur en de concrete wijzen van ontwikkeling moeten zodanig zijn dat ze iedere kandidate een effectieve persoonlijke verwerking van de verschillende inbreng van de vorming mogelijk maakt, zodat zij met een adequaat besef en vrijheid de beslissing omtrent de vraag om toelating tot de toewijding kan doen rijpen. Gewoonlijk kan men voorzien in een duur van twee of drie jaar.

Het traject van vorming zal vruchtbaar zijn, indien de kandidate, wanneer zij haar eigen roeping vergelijkt met de aard van de roeping die eigen is aan deze vorm van Godgewijd leven, geleidelijk de noodzakelijke vrijheid verwerft om zich iedere dag te laten opvoeden en vormen door de ervaring. Daarbij kan zij de kennis van haar eigen middelen en beperkingen, van hetgeen in haar weerstand biedt of de beantwoording bevordert aan de werking van de Geest verdiepen en in iedere wezenlijke situatie de fragmenten leren begrijpen van waarheid, schoonheid en goedheid, waarin de genade van God zich tegenwoordig stelt en werkzaam is. Deze fundamentele houding om de werkelijkheid aandachtig, verstandig en met verantwoordelijkheidsgevoel onder ogen te zien, opgewekt en gemotiveerd door het verlangen te groeien in de liefde tot Christus, zal haar derhalve ertoe brengen een overtuigde bereidheid te doen rijpen om met een voortdurende verplichting tot vorming na het ontvangen van de toewijding verder te gaan.

98. De verplichting van de bisschop, de mannelijke of vrouwelijke gedelegeerde en de Godgewijde vrouwen die in de dienst van de vorming samenwerken, zal daarom erin bestaan ervoor de zorgen dat de kandidate een organische presentatie krijgt van het charisma en de aard van deze vorm van leven, in het begeleiden van haar, terwijl zij het geestelijk leven intensiveert en verdiept, in het observeren hoe haar concrete leven harmonie vindt en vorm krijgt in volgzaamheid aan de werking van de Geest. Zo zullen de elementen worden verzameld die noodzakelijk zijn voor de uiteindelijke onderscheiding omtrent de toelating tot de toewijding.

Veelvuldige en geregelde ontmoetingen met de geestelijke begeleider zullen voor de kandidate een kostbare hulp zijn om te groeien in het vermogen Gods plan te onderscheiden, de inbreng van de vorming in een wijze synthese te integreren en met een blik van het geloof de verschillende ervaringen van haar leven te interpreteren: gebed, werk, kerkelijke relaties en dienst, relaties met familieleden, vriendschapsrelaties, studie en culturele verdieping, charitatieve en maatschappelijke inzet, ervaring van eigen beperktheid en eigen broosheid, ascetische inzet enz.

99. Het is belangrijk dat de kandidate wordt begeleid in het geven van een regelmatige en constante vorm aan de weg van het gebed met een, mogelijk dagelijkse, deelname aan de eucharistie, het getijdengebed, tenminste de lauden en de vespers, de meditatie van de Heilige Schrift en de devotie tot Maria. Men moet vooral trachten haar te helpen de liefde voor het gebed te consolideren en het vermogen te ontwikkelen om het ritme van de dag, de week en het jaar te onderhouden, en wel zo dat zij het centrale karakter van de ervaring van de dialoog met de Heer bewaart.[100]

100. Daar deze vorm van Godgewijd leven wortelt in de particuliere Kerk, zal de kandidate de band met de kerkelijke gemeenschap onderhouden, zowel door het net van broederlijke relaties op zijn waarde te schatten dat de gewone en dagelijkse structuur van de kerkelijke ervaring vormt,

---

100 Congregatie voor de Instituten van Godgewijd leven en de Sociëteiten van apostolisch leven, instructie *Opnieuw beginnen bij Christus. Een vernieuwde verplichting van het Godgewijde leven in het derde millennium* (19 mei 2002), 25.

als door deel te nemen, voor zover mogelijk, aan de belangrijkste diocesane evenementen.

Om de band met de particuliere Kerk te verstevigen is het gepast dat de kandidate een adequate kennis verwerft van de geschiedenis, de instellingen, de geestelijke tradities, de pastorale keuzes en de aanwezige profetische ervaringen ervan, evenals van de moeilijkheden die zij onder ogen moet zien, en de wonden die een oorzaak van lijden zijn.

Overeenkomstig de aanleg, de daadwerkelijke mogelijkheden en de charisma's van ieder zal de inzet voor de opbouw van de gemeenschap zich kunnen concretiseren in een pastorale dienst of een andere vorm van getuigenis, die in de maatschappelijke en culturele context waarin zij leeft, het delen in de evangeliserende zending en de menselijke ontwikkeling van de Kerk tot uitdrukking brengt.

101. Voor een juist begrip van de *Ordo virginum* zal de kandidate worden uitgenodigd de geschiedenis van het Godgewijde leven en de waarde van profetisch teken ervan in Kerk en wereld, uitgaande van de fundamentele teksten, te bestuderen: de Heilige Schrift, de patristische traditie, de theologische reflectie met bijzondere verwijzing naar het Tweede Vaticaans Concilie en de recentere bijdragen van het kerkelijk leergezag.

Met bijzondere aandacht zullen de theologische, historische, liturgische, ecclesiologische, juridische fundamenten van de aan de *Ordo virginum* eigen vorm van leven worden gepresenteerd, waarbij de kandidaten gebracht worden tot een verdiepte kennis van de ritus van de maagdenwijding in haar dynamische structuur en kerkelijke betekenis.

102. Men zal ook moeten zorgen voor een adequate kennis en een adequaat zich eigen maken van de fundamenten van de christelijke antropologie, zodat de rijping van de keuze voor de toewijding geschiedt op basis van een evenwichtig begrip van seksualiteit en menselijke affectiviteit, rationaliteit en vrijheid, zelfgave, offer, lijden. In dit kader zal

in het traject van vorming ook de bijdrage van de menswetenschappen op haar waarde moeten worden geschat, vooral die van de psychologie en de pedagogie om het de kandidaten mogelijk te maken beter sommige dynamieken op het gebied van relaties en de menselijke ontwikkeling en dus ook op dat van de eigen persoonlijke geschiedenis en de eigen wijze waarop zij een relatie met de ander aangaat, beter te begrijpen.

Wanneer de concrete levensomstandigheden en de aanleg van de persoon het toestaan, zal men de kandidate moeten aanmoedigen om een studieprogramma aan een theologische faculteit, een instituut voor religiewetenschappen of vergelijkbare instellingen te volgen. In geen enkel geval mag een adequate theologische voorbereiding op Bijbels, liturgisch, geestelijk, ecclesiologisch, moreel gebied verwaarloosd worden.

103. Gelegenheden om kennis op te doen, voor vorming en uitwisseling van ervaringen met andere kandidaten en de in het bisdom aanwezige Godgewijde vrouwen, zullen worden bevorderd. In het geval dat die er niet zijn, zal men de mogelijkheid overwegen relaties tot stand te brengen op het gebied van kennismaking en broederlijke uitwisseling met de Godgewijde vrouwen of kandidaten van nabije bisdommen.

De toelating tot de toewijding en de zorg voor de viering ervan

104. Bij de afsluiting van het met de bisschop overeengekomen traject van vorming zal de kandidate na een zorgvuldige persoonlijke onderscheiding en samen met de geestelijke begeleider bij de bisschop een aanvraag voor toelating indienen. Het is gepast dat deze aanvraag met de hand is geschreven en verwijst naar de mening van de geestelijke begeleider.

Vervolgens zal de bisschop zich belasten met de definitieve onderscheiding. Daartoe zal hij, behalve bij de geestelijke begeleider, de gepaste informatie verzamelen bij al degenen die de weg van de kandidate hebben begeleid. In het bijzonder zal hij bij de mannelijke of vrouwelijke gedelegeerde, als hij een dergelijke figuur heeft ingesteld, een met redenen

omklede mening inzake toelating vragen. Aan de uitwerking van dit oordeel zullen ook de bij de dienst van de vorming betrokken Godgewijde vrouwen, waar aanwezig, bijdragen.

105. De toelating tot de toewijding vereist een morele zekerheid omtrent de authenticiteit van de roeping van de kandidate, het werkelijk bestaan van een maagdelijk charisma en de aanwezigheid van voorwaarden en vereisten bij de betreffende persoon om de genade van de toewijding te ontvangen en daaraan te beantwoorden en in staat te zijn een welsprekend getuigenis te geven van de eigen roeping door hierin te volharden en te groeien in de edelmoedige zelfgave aan de Heer en aan de broeders en zusters.

106. Als de beoordeling ertoe leidt haar toe te laten tot de toewijding, zal de bisschop met de wijdelinge datum en plaats van de toewijding bepalen, wat dit betreft, rekening houdend met de aanwijzingen die in het pontificale staan.

Het is gepast dat de gemeenschap zich voorbereidt op een vruchtbare deelname aan de liturgie van de toewijding met een uitnodiging de wijdelinge in gebed te begeleiden en met een bijzondere catechese over de kenmerken van deze roeping. In de voorbereiding op en de uitvoering van de ritus dient men er zorg voor te dragen de vergadering in te leiden in het huwelijksmysterie van Christus en de Kerk, dat wordt gevierd door een edele soberheid van gebaren, gezangen, vastgestelde tekenen.

107. De toewijding die heeft plaatsgevonden, zal worden gedocumenteerd door inschrijving in een register van de *Ordo virginum,* waarin de celebrerende bedienaar, de betreffende persoon en twee getuigen hun handtekening zullen plaatsen en dat gewoonlijk bewaard wordt in de diocesane curie. Hiervan zal een certificaat aan de betreffende persoon afgegeven worden. Bovendien is het passend dat de bisschop instructies geeft om de toewijding die heeft plaatsgevonden, mede te delen aan de bevoegde pastoor om deze op te tekenen in het doopregister.

De permanente vorming

De zorg voor de permanente vorming

108. De zorg voor de permanente vorming vindt haar fundament in het vereiste steeds op de meest volledige wijze te beantwoorden aan de ontvangen roeping.[101]

Zij vraagt om de voortdurende bereidheid te leren van de ervaring, dat wil zeggen de bereidheid zich door de Geest te laten leiden in de dynamiek van het geloof door in het licht van het evangelie de betekenis van de verschillende fases van het eigen bestaan en de eigen wijze om rekenschap te geven van de christelijke hoop ten opzichte van de prikkels van de eigentijdse cultuur uit te werken.

Het vorderen der jaren, dat gepaard gaat met het veranderen van verplichtingen, van relationele context, en van de gezondheidstoestand zet de Godgewijde vrouwen ertoe aan in iedere fase van het leven de schoonheid en de vruchtbaarheid van de eigen toewijding opnieuw te ontdekken en daarbij de inhoud en de wijze van de vorming op een passende manier aan te passen.

Alle dimensies van het bestaan van de Godgewijde vrouw moeten erbij worden betrokken: haar vrouw zijn in een bepaalde culturele en maatschappelijke context, leerlinge van de Heer in de Kerk die op pelgrimstocht is in de geschiedenis, geroepen om een bijzonder teken te zijn van de huwelijksliefde van Christus en de Kerk als Godgewijde in de vorm van leven die eigen is aan de *Ordo virginum*.

109. De permanente vorming vereist daarom van iedere Godgewijde vrouw nederigheid, aandacht, verstand, verantwoordelijkheid en creativiteit.

---

101 Vgl. Congregatie voor de Instituten van Godgewijd leven en de Sociëteiten van apostolisch leven, instructie *Opnieuw beginnen bij Christus. Een vernieuwde verplichting van het Godgewijde leven in het derde millennium* (19 mei 2002), 15.

In dit kader zijn de voor de permanente vorming specifieke initiatieven instrumenten, die een begeleiding willen zijn bij een meer verdiept persoonlijk begrip van het maagdelijk charisma, het integreren begunstigen van het leven in totale overgave aan de Heer en de Godgewijde vrouwen ondersteunen in de verplichting om de verantwoordelijkheden die voortvloeien uit de toewijding na te komen.

De persoonlijke verplichting en de dimensie van gemeenschap

110. De opzet van vruchtbare trajecten van permanente vorming vereist het in overeenstemming brengen van de persoonlijke verplichting tot de vorming met de dimensie van gemeenschap die de *Ordo virginum* kenmerkt.

Het gaat er immers om de prioriteiten en de meest geschikte instrumenten te vinden voor een solide vorming die let op de behoeften en charisma's van eenieder. Tegelijkertijd is het noodzakelijk dat de trajecten van vorming, de ervaring van de gemeenschap die de Godgewijde vrouwen in de *Ordo virginum* verenigt, tot uitdrukking brengen en ondersteunen.

Dat brengt een dubbele uitoefening van medeverantwoordelijkheid met zich mee: van iedere Godgewijde vrouw in de relatie met de bisschop of de mannelijke of vrouwelijke gedelegeerde om te schetsen en te controleren hoe door haar de verplichting tot vorming wordt nagekomen; en van het geheel van de Godgewijde vrouwen van het bisdom met de bisschop of de mannelijke of vrouwelijke gedelegeerde om een gedeeld en specifiek programma voor de Godgewijde vrouwen van de *Ordo virginum* te schetsen, te verwezenlijken en te controleren.

111. Voor dit tweede aspect zullen de bisschop of de mannelijke of vrouwelijke gedelegeerde, rekening houdend met de concrete omstandigheden, ontmoetingen en initiatieven betreffende de vorming voor alle Godgewijde vrouwen bevorderen en daarbij de bijdrage die ieder in staat is te leveren voor de programmering, de organisatie, de concrete verwezenlijking en de

noodzakelijke controles, op haar waarde schatten. Om aan dit uitoefenen van medeverantwoordelijkheid een duurzame en organische uitdrukking te geven zal de bisschop met de Godgewijde vrouwen de manieren overeen kunnen komen om een dienst of team de permanente vorming als geleding van de dienst van gemeenschap te verwezenlijken.

Er zal aandacht worden besteed aan het scheppen van de voorwaarden om ook de Godgewijde vrouwen die door hun vergevorderde leeftijd, om gezondheidsredenen of andere serieuze redenen niet in staat zijn of moeilijkheden hebben om deel te nemen aan ontmoetingen voor vorming deel te nemen, erbij te betrekken.

In het geval dat er in het bisdom geen enkele Godgewijde vrouw of het aantal Godgewijde vrouwen zeer gering is, kan met toestemming van de respectievelijke bisschoppen voorzien worden in initiatieven betreffende de vorming die worden gedeeld met de Godgewijde vrouwen van nabije bisdommen.

De Godgewijde vrouwen zullen voor de eigen vorming bovendien ook rekening weten te houden met andere initiatieven en activiteiten die worden voorgesteld in de christelijke gemeenschap, evenals zij zullen weten te beoordelen wat op het terrein van de eigen samenleving en het eigen werk hun een goede gelegenheid voor de vorming biedt.

Aanwijzingen voor inhoud en methodiek

112. Het is noodzakelijk dat specifieke voorstellen betreffende de vorming voor de Godgewijde vrouwen van de *Ordo virginum* met pedagogische wijsheid zowel een verdieping van fundamentele thema's van het christelijk leven, en in het bijzonder de meest centrale voor deze vorm van Godgewijd leven, als de reflectie op de door de actualiteit gestelde kwesties vormen, met betrekking tot welke het beoefenen van een serieuze evangelische onderscheiding noodzakelijk is.

Het zal niet ontbreken aan een verdieping van de kennis van de Heilige Schrift, de theologische kennis en de dynamiek van de geestelijke weg, evenals de aandacht voor het leergezag en de pastorale richtlijnen van de diocesane bisschop en de paus.

Het is belangrijk dat de intellectuele dimensie van de vorming niet wordt geïsoleerd, maar goed geïntegreerd in de groei van het leven overeenkomstig de Geest en voortdurend gestimuleerd en gecontroleerd wordt met betrekking tot het vermogen om broederlijke relaties te beginnen en te onderhouden.

Men zal er daarom zorg voor dragen dat de ontmoetingen en de initiatieven betreffende de vorming voor de Godgewijde vrouwen werkelijke gelegenheden zijn voor communicatie in het geloof en wederzijdse opbouw. Het traject van vorming zal ook worden ondersteund door gemeenschappelijk gebed; men zal de pedagogische aandacht niet verwaarlozen voor de relationele dynamiek, die wordt beleefd binnen de *Ordo virginum*, door wederzijdse gastvrijheid en achting, welwillendheid en een intelligente benadering van spanningen en conflictsituaties die zich voordoen te bevorderen, opdat ook deze veranderen in gelegenheden voor groei.

113. De ontmoetingen en initiatieven betreffende de vorming zullen concreet kunnen bestaan in lessen en lezingen, een uitwisseling van ervaringen, het luisteren naar getuigenissen, het delen van trajecten van literatuur, seminars, retraites of geestelijke oefeningen, bijbelweken, bedevaarten, verdiepingen van culturele aard enz.

Ook interdiocesane ontmoetingen en verschillende initiatieven betreffende de vorming, in het bijzonder die welke worden georganiseerd - daar waar die zijn ingesteld - door de diensten van vaste gemeenschap die aanwezig zijn in een bepaalde groepering van particuliere Kerken, in organische overeenstemming met de betreffende bisschoppenconferenties en de betreffende bisschop referent voor de *Ordo virginum*, indien deze is benoemd. In de programmering, de verwezenlijking en controle van deze

evenementen zal de medeverantwoordelijkheid van alle Godgewijde vrouwen van de betreffende bisdommen moet worden bevorderd.

SLOT

114. De Heer Jezus haalde uit alle volken één Kerk en Hij verenigde zich op mystieke wijze met haar in huwelijkse liefde. Dit wonderbaarlijke mysterie, dat daadwerkelijk tot stand komt in de viering van de eucharistie, is het principe van de eenheid en de heiligheid van de Kerk, van haar universele zending en haar vermogen om met de verkondiging van het evangelie iedere menselijke ervaring en iedere cultuur te bezielen. Wanneer zij dit mysterie beschouwt, erkent de Kerk het opbloeien van de *Ordo virginum* als een geschenk en aanvaardt dit met dankbaarheid.

Voorafgegaan en ondersteund door de genade van God, zijn de vrouwen die deze toewijding ontvangen, geroepen om de gehoorzaamheid aan de Heilige Geest te beleven, de veranderende dynamiek van Gods Woord te ervaren, die van zoveel verschillende vrouwen een gemeenschap van zusters maakt, en met woord en leven het evangelie van heil te verkondigen om een beeld te worden van de Kerk als Bruid die door alleen voor Christus de Bruidegom te leven, Hem tegenwoordig stelt in de wereld.

Zij richten hun blik op Maria, de volmaakte icoon van de Kerk, als op de ster die hun weg richting geeft. De Kerk vertrouwt hen toe aan haar moederlijke bescherming.

115. Wij prijzen u,
Moeder Maagd van God,
vrouw van het Verbond,
van de verwachting en de vervulling.
Wees moeder en lerares
van de Gewijde maagden,
opdat zij door u na te volgen

met vreugde het evangelie ontvangen
en daarin opnieuw iedere dag
met nederigheid en verbazing de heilige oorsprong ontdekken
van hun huwelijkse roeping.

Maagd der maagden,
verzegelde bron, deur van de hemel,
beziel en begeleid
deze zusters van ons,
opdat zij de gave krijgen
van de geestelijke onderscheiding
en, op pelgrimstocht in de geschiedenis,
de dynamiek van de profetie beleven
in vrijheid en met moed,
met vastberadenheid en tederheid.

Vrouw vol van genade
en met een overvloed aan liefde,
Maagd, tot Kerk gemaakt,
zegen hun weg,
opdat de hoop
hun geest doet ademen en hun hart wijd openzet
en iedere stap richting geeft en het geloof
hun handen werkzaam en creatief maakt,
zodat hun leven vruchtbaar is en zij
door hier en nu vooruit te lopen op de werkelijkheid van het Rijk
het volk van God voortbrengen en opbouwen
door deel te nemen aan zijn
koninklijke, profetische en priesterlijke zending.

Wij verkondigen u als heilig,
vrouw van het Magnificat,
Moeder van het levende evangelie,
en wij bidden tot u voor deze zusters:

verenig hen met uw gezang,
betrek hen bij uw dans,
opdat zij, het Lam volgend waar het ook gaat,
met de lampen ontstoken
ook ons kunnen leiden
naar het feestmaal van de hemelse bruiloft,
naar de definitieve omarming met de Liefde
die nooit een einde heeft.

(*Goedgekeurd door de Heilige Vader bij de audiëntie van 8 juni 2018*)
Vaticaanstad, 8 juni 2018
Hoogfeest van het Heilig Hart van Jezus

Joâo Braz Kard. De Aviz
Prefect

+ José Rodríguez Carballo, O.F.M.
Aartsbisschop Secretaris
zending

KERKELIJKE DOCUMENTATIE 2019 NR.2

Dit is een speciale uitgave van Kerkelijke Documentatie, samengesteld door de overlegcommissie van de Konferentie van Nederlandse Religieuzen en de Nederlandse Bisschoppenconferentie. In deze uitgave komen drie teksten bij elkaar die elk een onderwerp behandelen gerelateerd aan het vrouwelijke religieuze leven. Zo is er de constitutie *Vultum Dei Quaerere*, Het Gelaat van God zoeken, van paus Franciscus over het vrouwelijke contemplatieve leven. Deze tekst wordt aangevuld met *Cor Orans*, een instructie voor de toepassing van Vultum Dei Quaerere, door de Congregatie voor de Instituten van het Godgewijde Leven en Sociëteiten van Apostolisch Leven. Deze congregatie bracht ook de instructie *Ecclesiae Sponsae Imago* uit, over de ordo virginum, de orde van Godgewijde maagden. Ook deze tekst is opgenomen in deze uitgave, die zo een bijzondere lees- en leerervaring biedt voor iedereen met belangstelling voor het religieuze leven.

SRKK / Adveniat

NUR 707

9 789493 161276